

การสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

นางสาววิไลวรรณ รัตนพันธ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

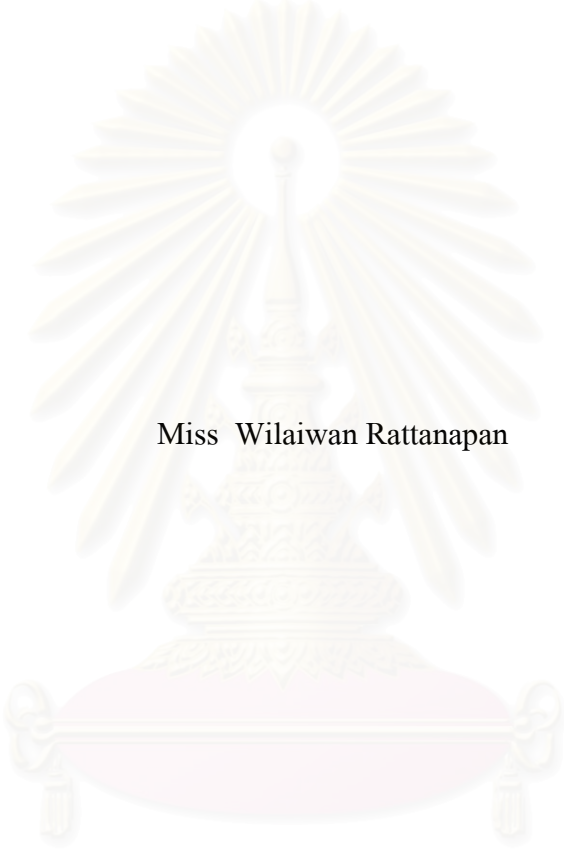
ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-7093-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE SUPPORT OF ACADEMIC LIBRARIES FOR
LIBRARIANS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Miss Wilaiwan Rattanapan

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Arts in Library and Information Science

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-7093-6

วิไลวรรณ รัตนพันธ์ : การสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพ
ของบรรณารักษ์ (THE SUPPORT OF ACADEMIC LIBRARIES FOR LIBRARIANS'
PROFESSIONAL DEVELOPMENT) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ
เปรมสมิทธิ์, 142 หน้า. ISBN 974-17-7093-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
ต่อการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในด้านการวางแผนการสนับสนุน รูปแบบ กิจกรรมและเนื้อหาที่
ให้การสนับสนุน และความต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการ
พัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ในด้านรูปแบบ กิจกรรม เนื้อหา รวมทั้งปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ
การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
ผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จำนวน 48 แห่ง รวม
จำนวนผู้บริหารของห้องสมุดทั้งสิ้น 41 คน และบรรณารักษ์จำนวน 350 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่สนับสนุนรูปแบบการ
พัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์โดยสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา และสนับสนุนงบประมาณ
ในบางกิจกรรม สำหรับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ให้
การสนับสนุนด้านเวลา และงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ
สารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

รูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการ คือ ให้เข้าร่วม
กิจกรรมเต็มเวลา และต้องการให้สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด สำหรับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่
บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา และด้านงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของ
สมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สำหรับปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ
บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่า ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4480199922 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD : PROFESSIONAL DEVELOPMENT/LIBRARIANS/ACADEMIC LIBRARY

WILAIWAN RATTANAPAN : THE SUPPORT OF ACADEMIC

LIBRARIES FOR LIBRARIANS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PIMRUMPAI PREMSMIT, D.A.

142 pp. ISBN 974-17-7093-6

This research aimed to study the support of the academic library administrators for the librarians professional development, in terms of, support planning, formats, activities and content, and the needs for administrators' support, in terms of, formats activities, including professional development problems. This research was a survey using questionnaires to collect data from 41 administrators and 350 librarians in 48 state and private universities

The results indicate that the most of academic library administrators support the librarian professional development by providing a chance to participate in activities full-time and providing budget for some activities. The activities that most administrators support, in terms of, times and budget are library and information sciences, and workshops.

The formats of professional development that most librarians needed are participating in activities full-time and receiving full financial support. Most librarians need time and financial support in participating library and information sciences is inadequate foreign language skills.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department Library Science

Field of study Library and Information Science

Academic year 2004

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Co-Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของวิทยานิพนธ์นี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณพิมล กุลบุญ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ลัษร เหมะรัชตะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ผ่องพรรณ ลวนานนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์นี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนทุกท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ดร. ชวลิต หมั่นนุช รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ในฐานะกรรมการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ที่กรุณาตรวจและรับรองแบบสอบถามของผู้วิจัย

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และภาควิชาศึกษาทั่วไปที่ให้โอกาส และทุนสำหรับผู้วิจัยในการลาศึกษาต่อครั้งนี้

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และทุกคนในครอบครัวที่รักยิ่ง ที่ให้การสนับสนุนทางการศึกษาและให้กำลังใจมาโดยตลอด รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่น 448 ทุกคนที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือมาเป็นอย่างดีจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย5	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ6	

2 ปรัชญาหรือบรรณกรรม

ความหมายของการพัฒนาวิชาชีพ.....	7
ความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ.....	8
กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ.....	10
บทบาทขององค์กรต่อการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ.....	12
การพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22

3 วิธีดำเนินการวิจัย.....28

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 การสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการ.....	39
การวางแผนการสนับสนุนด้านงบประมาณ.....	40
แหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ.....	41
การวางแผนบุคลากรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ.....	42
การวางแผนด้านจำนวนบุคลากรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ.....	43
เกณฑ์ในการพิจารณาให้บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรม.....	44
ทักษะของบรรณารักษ์ที่ห้องสมุดต้องการสนับสนุน.....	46
รูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ.....	49
กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ห้องสมุดต้องการสนับสนุน.....	51
รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ.....	57
เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสนับสนุน.....	63
ข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิชาชีพ.....	68
ตอนที่ 2 ความต้องการการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์	
ความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ.....	69
กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน.....	71
ความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ.....	77
เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการ.....	83
ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ.....	88
ข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิชาชีพ.....	90
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
รายการอ้างอิง.....	121
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก	128
ภาคผนวก ข	134
ภาคผนวก ค	139
ภาคผนวก ง	140
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	142

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1	จำนวนประชากรที่ศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัย.....31
2	แบบสอบถามที่ส่งและสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำแนกตามมหาวิทยาลัย 36
3	การวางแผนงบประมาณสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ.....40
4	แหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์.....42
5	การวางแผนบุคลากรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ 42
6	การวางแผนด้านจำนวนบุคลากร 43
7	เกณฑ์ในการพิจารณาให้บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ.....45
8	ทักษะของบรรณารักษ์ที่ห้องสมุดต้องการ.....48
9	รูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 50
10	กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ห้องสมุดให้การสนับสนุน 56
11	รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเวลา 59
12	รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านงบประมาณ 62
13	เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ห้องสมุดต้องการสนับสนุน 66
14	ความต้องการรูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ 71
15	กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน 76
16	ความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเวลา 79
17	ความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านงบประมาณ 82
18	เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน 86
19	ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ 89

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ได้ส่งผลกระทบต่อทุกองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งผลให้องค์กรต่างๆจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้รับผลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารและการดำเนินงานที่มีอยู่เดิมให้มีความทันสมัย และสามารถตอบสนองกับพันธกิจทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ และสิ่งที่นำความเปลี่ยนแปลงมาสู่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อผู้ที่อยู่ในวิชาชีพสารสนเทศ (เฉลิมศักดิ์ ชูปวา 2541) เมื่อห้องสมุดนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน รูปแบบของกิจกรรมต่างๆในการดำเนินงานห้องสมุดย่อมเปลี่ยนแปลงไป ความคาดหวังของผู้ใช้ห้องสมุดที่มีต่อบุคลากรและบริการของห้องสมุดย่อมมีมากตามไปด้วย ทักษะ ความรู้ และความสามารถที่บุคลากรห้องสมุดเคยมี อาจไม่เพียงพอที่จะใช้ในการปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมใหม่ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แต่ต้องอาศัยทักษะ ความรู้ และความสามารถที่หลากหลายนอกเหนือไปจากพื้นฐานทักษะความรู้เดิมที่มีอยู่ (ศิริเวช รัตนสุวรรณ 2543 : 5 - 9) ดังนั้นจึงทำให้มีการพิจารณาถึงความรู้ความสามารถของบุคลากรในวิชาชีพสารสนเทศกันอย่างจริงจังทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เพื่อให้บรรณารักษ์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้เตรียมตัวเพื่อพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพตรงตามความต้องการขององค์กรและเพื่อความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ (Diamond and Dragich 2001 : 395-414)

ถ้าหากความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิชาชีพที่บรรณารักษ์ควรมีประกอบด้วย 3 ข้อหลัก คือ 1) ความรู้ในวิชาชีพ (professional knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และฝึกฝนโดยการศึกษาอย่างเป็นทางการในหลักสูตรการศึกษา ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับการทำงานและการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ เช่น ความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศ การวิเคราะห์ การจัดเก็บ และการค้นคืน และการบริการสารสนเทศ เป็นต้น 2) ความรู้ความสามารถหลัก (core competencies) คือ ทักษะและความรู้ที่สามารถนำไปใช้ร่วมกับความรู้ความสามารถในวิชาชีพ มีลักษณะเฉพาะและเป็นไปตามช่วงเวลาตามความจำเป็นในขณะนั้นๆ ช่วยตอบสนองการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้ และ 3) ค่านิยมในวิชาชีพ (professional values) คือ การสร้างทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ

ทำงานในวิชาชีพ เช่น การมีจรรยาบรรณ การมีมนุษยสัมพันธ์ การรู้จักเอาใจใส่ตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง มีความเต็มใจที่จะให้บริการ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถช่วยยกระดับวิชาชีพให้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และมีแนวความคิดที่สำคัญว่าการทำงานในวิชาชีพนั้นไม่ให้มุ่งหวังผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องคำนึงถึงสังคมโดยรวมด้วย (Diamond and Dragich 2001 : 395-414)

บรรณารักษ์จะต้องมีทักษะและความรู้ความสามารถทั้งสามข้อดังกล่าว เพื่อที่จะสามารถดำรงตนอยู่ในวิชาชีพได้ และความรู้ความสามารถที่สำคัญที่บรรณารักษ์ยุคใหม่ควรมีก็คือ ความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งบรรณารักษ์จะต้องเป็นผู้มีความสามารถในการจัดระบบสารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์ เชี่ยวชาญด้านแหล่งและการเข้าถึง รวมทั้งการเผยแพร่สารนิเทศ อิเล็กทรอนิกส์บน อินเทอร์เน็ต เป็นตัวกลางที่ทำให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงสารนิเทศที่ต้องการ ไม่ว่าจะสารนิเทศนั้นจะอยู่ที่ใด รวมทั้งการใช้เครื่องมือต่างๆในการเข้าถึงสารนิเทศ เป็นผู้สอนให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารนิเทศได้ด้วย ตนเอง รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาด้านสารนิเทศแก่ผู้ใช้ (ลำปาง แม่นมาตย์ 2543 : 1 - 64) และนอกจากทักษะความรู้ทางด้านเทคโนโลยีแล้วบรรณารักษ์ยังต้องมีทักษะด้านอื่นๆ ด้วย เช่น ทักษะทางการสื่อสาร การใช้กลยุทธ์การตลาด การบริหารจัดการ และมีภาวะความเป็นผู้นำ (Winston and Dunkley 2002 : 171-182 ; Barden 1997 : 67-70) ผู้ที่จะอยู่ในวิชาชีพสารนิเทศในปัจจุบันและจะเข้าสู่วิชาชีพในอนาคตจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะที่ครอบคลุม โดยเฉพาะการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งใหม่ๆที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ ซึ่งวิธีที่จะสร้างและเพิ่มพูนความรู้ และทักษะได้นั้นก็คือ การพัฒนาวิชาชีพ

การพัฒนาวิชาชีพ คือกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคลากร และไม่ใช่เป็นเพียงการปฏิบัติเกี่ยวกับงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในระยะยาวอีกด้วย ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Havener and Stolt 1994 : 25-36) และยังหมายถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน และใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ไขปัญหา (Nofsinger and Lee 1994 : 163-170) นอกจากนี้ Corral และ Brewerton (1999) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาวิชาชีพว่า เป็นการพัฒนาความรู้ และทักษะทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ และไม่ใช่วิทางการ ซึ่งรวมถึงการเรียนรู้ในเรื่องอื่นๆด้วย

การพัฒนาวิชาชีพ เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเป็นเลิศให้กับบรรณารักษ์ห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว การพัฒนาวิชาชีพนอกจากจะเป็นการตอบสนองต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพของแต่ละบุคคลแล้ว ยังช่วย

ทำให้หน่วยงานและองค์กรมีความเจริญก้าวหน้าควบคู่กันไปอีกด้วย ซึ่งบรรณารักษ์และห้องสมุดจะต้องมีเป้าหมายร่วมกัน(ACRL Statement 2000 : 933)

การพัฒนาวิชาชีพนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายทั้งบรรณารักษ์ ห้องสมุดต้นสังกัด โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์และสมาคมวิชาชีพ ซึ่งห้องสมุดต้นสังกัดจะมีบทบาทต่อการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์มากที่สุด กล่าวคือห้องสมุดสามารถสนับสนุนบรรณารักษ์ในการพัฒนาวิชาชีพได้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม การสนับสนุนโดยตรง เช่นการสนับสนุนด้านงบประมาณ การให้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น ส่วนการสนับสนุนโดยอ้อมคือการที่ห้องสมุดมีโครงสร้างและบรรยากาศภายในองค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานและพัฒนากระบวนการทำงานอันเนื่องมาจากการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ บุคลากรสามารถแสดงความคิดเห็น และริเริ่มสร้างสรรค์ มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและพัฒนาสิ่งต่างๆ สามารถนำความรู้ ทักษะ และทัศนคติใหม่ๆมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ หากห้องสมุดไม่ให้การสนับสนุนแล้ว บรรณารักษ์ก็จะไม่สามารถพัฒนาวิชาชีพได้สำเร็จ หรือหากทำได้ก็จะไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่ส่งผลต่อความก้าวหน้าทั้งบรรณารักษ์ และห้องสมุด จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึง การสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในด้าน การวางแผนการสนับสนุน รูปแบบกิจกรรมและเนื้อหาที่ให้การสนับสนุน นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความต้องการของบรรณารักษ์ที่ต้องการให้ห้องสมุดสนับสนุนในการพัฒนาวิชาชีพด้วย ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการกำหนดนโยบายและการวางแผนสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1.การสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในด้านการวางแผนการสนับสนุน รูปแบบ กิจกรรมและเนื้อหาที่ให้การสนับสนุน

2.ความต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ในด้านรูปแบบ กิจกรรม เนื้อหา รวมทั้งปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ

สมมุติฐานการวิจัย

1.ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่สนับสนุนให้บรรณารักษ์มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยให้งบประมาณในบางกิจกรรม และสนับสนุนการเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

2. บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนโดยการให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา สนับสนุนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เนื้อหาที่ต้องการคือเทคโนโลยี สารสนเทศ และประสบปัญหาไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

1. การวางแผน

1.1 งบประมาณ

1.2 บุคลากร

2. รูปแบบของการสนับสนุน ได้แก่

2.1 การสนับสนุนด้านเวลา

2.2 การสนับสนุนด้านงบประมาณ

3. กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ให้การสนับสนุน ได้แก่

3.1 การเข้าร่วมประชุม

3.2 การศึกษาต่อเนื่อง

3.3 การเรียนในหลักสูตร (Credit courses)

3.4 การผลิตผลงานวิชาการ

4. เนื้อหาของกิจกรรม

4.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศ

4.2 การบริหาร

4.3 งานเทคนิค

4.4 งานบริการ

4.5 เทคโนโลยีสารสนเทศ

4.6 ความรู้อื่นๆ

5. ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้มี 2 กลุ่มได้แก่

1. ผู้บริหารห้องสมุดซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยเลือกเฉพาะที่เป็นห้องสมุดกลางหรือห้องสมุดวิทยาเขตที่ทำหน้าที่เปรียบเสมือนห้องสมุดกลางของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 48 แห่ง ๆ ละ 1 คน

2. บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในห้องสมุดกลาง/ศูนย์สารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 48 แห่ง จำนวน 438 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้ที่อยู่ในตำแหน่งบริหารที่มีชื่อเรียกตำแหน่งอื่นที่ไม่ใช่บรรณารักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพจากหนังสือ เอกสาร และวารสารที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามมี 2 ชุด คือแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร และแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ โดยมีเนื้อหา ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ประกอบด้วยการสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ในด้านการวางแผนการสนับสนุน รูปแบบกิจกรรม และเนื้อหา

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ ประกอบด้วยความต้องการการสนับสนุนจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในด้านรูปแบบ กิจกรรม เนื้อหา และปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ

3. ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี รวมจำนวนผู้บริหาร 5 คน และบรรณารักษ์จำนวน 25 คน นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.รวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้แก่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 48 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 438 คน โดยส่งทางไปรษณีย์

5.วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทางสังคมศาสตร์สำหรับวินโดว (Statistical Package for the Social Science for Windows)

6.สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

7.สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการกำหนดนโยบายและการวางแผนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ปรัชญ์นัวรรณกรรม

ในบทนี้เป็นการปรัชญ์นัวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งจะเสนอเนื้อหาตามลำดับดังนี้ คือ ความหมายของการพัฒนาวิชาชีพ ความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ บทบาทขององค์กรต่อการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการพัฒนาวิชาชีพ

การพัฒนาวิชาชีพ คือ กิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคลากร และไม่ใช่เป็นเพียงการปฏิบัติเกี่ยวกับงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในระยะยาวอีกด้วย

Casteleyn และ Webb (1999 : 13) อธิบายว่า การพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งการพัฒนาและปรับเปลี่ยนความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เพื่อเตรียมตัวบุคคลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นกระบวนการระยะยาวที่ช่วยกระตุ้นและสนับสนุนให้กับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพ ประสบความสำเร็จ และไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อตนเองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการได้รับการยอมรับจากกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

Oldroyd (1996 : 22) กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพมีขอบเขตค่อนข้างกว้าง ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม และการพัฒนาส่วนบุคคล โดยอธิบายถึงขอบเขตของการพัฒนาวิชาชีพไว้ว่า เป็นการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ ด้วยการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพสารนิเทศอย่างครอบคลุม เพราะตระหนักว่าคุณภาพของบุคลากรมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาตลอดชีวิตการทำงาน

Hernon (1994) อธิบายว่า การพัฒนาวิชาชีพเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ช่วยยกระดับวิชาชีพให้ได้รับการยอมรับในแวดวงวิชาการ ซึ่งการพัฒนาอาจเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานหรือ เกิดจากการพยายามแสวงหาความรู้จากภายนอกหน่วยงานก็ได้ และ Winston และ Dunkley (2002) กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพจะประสบความสำเร็จได้นอกจากจะเป็นความต้องการ

ส่วนบุคคลแล้ว จะต้องคำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการของหน่วยงานด้วย ซึ่งการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพประสบความสำเร็จได้

Havener และ Stolt (1994) ให้ความหมายของคำว่า “การพัฒนาวิชาชีพ” ว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคลากร และไม่ใช่เป็นเพียงการปฏิบัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในระยะยาวอีกด้วย ซึ่งเรียกว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากความหมายของการพัฒนาวิชาชีพข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาวิชาชีพเป็นกระบวนการเรียนรู้ในระยะยาวและต่อเนื่อง สามารถสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่มีต่องานในหน้าที่และเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และเป็นวิธีการที่สามารถตอบสนองต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตการทำงาน และนอกจากจะช่วยตอบสนองต่อความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพเองแล้ว ยังส่งผลให้หน่วยงานประสบความสำเร็จและสามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย

ความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ

การพัฒนาวิชาชีพมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ และเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องพัฒนาทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากภายในหรือภายนอกองค์กรก็ได้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตการทำงาน ซึ่งนอกจากจะเป็นความสำเร็จส่วนบุคคลแล้ว ยังส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรโดยรวมอีกด้วย การพัฒนาวิชาชีพมีความสำคัญ ทั้งต่อบุคคล และต่อองค์กร ดังนี้ (Frazis and Joyce 2000 : 443-462 ; Line 1990)

1.ความสำคัญต่อบุคคล

การพัฒนาวิชาชีพมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เป็นการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในทุกๆด้าน นอกเหนือไปจากความรู้เดิมที่บุคลากรเคยได้รับจากสถานศึกษา เช่น ความเข้าใจงาน บุคคล และหน่วยงานรวมทั้งเป็นการปรับบุคลากรให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆด้วย ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ได้ผลงานสูงสุดของแต่ละคน เป็นการเพิ่มโอกาสให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในอาชีพ ทำให้มีความกระตือรือร้น มี

จิตใจรักงานมีขวัญกำลังใจ และ มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น การพัฒนาวิชาชีพจึงมีความสำคัญต่อบุคคล ดังนี้ (Chan and Auster 2003 : 265-286 ; Ollerenshaw 2001 : 157-185)

1.1 สร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพในการเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้น ทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากภายในองค์กรและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากภายนอกองค์กร โดยเฉพาะการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงลักษณะงานที่เน้นทางด้านเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น

1.2 ช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้เพราะการพัฒนาวิชาชีพครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีพ และความรู้ในเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งความรู้และทักษะใหม่ๆที่ได้เรียนรู้มาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

1.3 สร้างความก้าวหน้าให้กับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง เนื่องจากการพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรสามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานจะถูกใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานต่อไป

1.4 ช่วยให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง กล่าวคือ เมื่อบุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง มีโอกาสแสดงความรู้ความสามารถ ส่งผลให้บุคคลนั้นๆมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเข้าใจและรักในวิชาชีพมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดทัศนคติที่ดีและมีความสุขในการทำงาน

2. ความสำคัญต่อองค์กร

การพัฒนาวิชาชีพเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคลากรมีคุณภาพ ซึ่งการที่องค์กรมีบุคลากรที่มีคุณภาพย่อมส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรโดยรวม ทำให้การบริหารงานขององค์กรนั้นมีประสิทธิภาพ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กรได้ การพัฒนาวิชาชีพจึงมีความสำคัญต่อองค์กรดังนี้ (Ollerenshaw 2001 : 157-185 ; Frazis and Joyce 2000 : 443-462 ; Sullivan 2004 : 179-183 ; Sewdass and Theron 2004 : 103-118)

2.1 การพัฒนาวิชาชีพช่วยพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพของบุคคลให้สอดคล้องกับความจำเป็น และเป้าหมายของหน่วยงาน ดังนั้น การพัฒนาวิชาชีพด้วยวิธีการต่างๆจะมีประโยชน์ต่อองค์กรอย่างมาก เช่น ปริมาณงานเพิ่มสูงขึ้น ช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน และเพิ่มพูนประสิทธิภาพ ความรู้ ความชำนาญของบุคลากร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรได้เป็นอย่างดี

2.2 กระบวนการและแผนการปฏิบัติงาน และวิธีการทำงานต่างๆมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การพัฒนาวิชาชีพจะช่วยให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานขององค์กรได้ตรงเป้าหมาย ซึ่งส่งผลโดยตรงให้องค์กรประสบความสำเร็จและมีความผิดพลาดในกระบวนการทำงานน้อยที่สุด กล่าวได้ว่าผลสำเร็จของหน่วยงานขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของบุคลากรเป็นสำคัญ

2.3 ผู้บริหารสามารถบริหารองค์กรได้ง่ายขึ้นเมื่อมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรที่ได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ย่อมมีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในลักษณะงานตามหน้าที่ สามารถแบ่งงานจากผู้บริหาร ไปทำได้อย่างคล่องและรวดเร็ว เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการควบคุมงานของผู้บริหาร

2.4 องค์กรที่มีคุณภาพย่อมได้รับการยอมรับจากสังคม ส่งผลให้องค์กรมีโอกาในการสร้างผลผลิตได้มากกว่า และมีโอกาสในการพัฒนาให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสามารถสร้างให้องค์กรกลายเป็นผู้นำในแวดวงวิชาชีพๆ ได้ ซึ่งคุณภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับคุณภาพของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานนั่นเองว่าจะสามารถสร้างประสิทธิผลให้กับหน่วยงานได้มากน้อยเพียงใด

จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาวิชาชีพมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อตัวบุคคลและหน่วยงาน ซึ่งจะส่งผลต่อกันอย่างต่อเนื่องไม่สามารถแยกจากกันได้อย่างเด็ดขาด ตรงกับแนวคิดที่ว่าความสำเร็จของบุคลากรก็คือความสำเร็จของหน่วยงานนั่นเอง

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพและความก้าวหน้าของบุคลากร ให้มีโอกาเพิ่มเติมพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติ รวมทั้งเทคนิคต่างๆเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ในการดำเนินการพัฒนาวิชาชีพ จำเป็นต้องกำหนดวิธีหรือกิจกรรมการพัฒนา ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาวิชาชีพมีหลากหลายและมีการจัดประเภทแตกต่างกันออกไป ดังนี้

Smith และ Burgin (1991 : 405-429) และ Birdi, Allan และ Warr (1997 : 845-857) ได้แบ่งกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพออกเป็น 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพแบบเป็นทางการ และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพแบบไม่เป็นทางการ

1. กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพแบบเป็นทางการ หมายถึง กิจกรรมที่มีการวางแผนและกำหนดโครงสร้างที่ชัดเจน มีหน่วยงาน สมาคม หรือองค์กรวิชาชีพเป็นผู้จัด โดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เช่น กิจกรรมการสัมมนา การเข้าร่วมประชุม การเข้ารับการฝึกอบรม เป็นต้น

2. กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพแบบไม่เป็นทางการ หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีการกำหนดไว้ล่วงหน้า อาจเกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน หรือในระหว่างที่เกิดปัญหาในงาน และส่วนใหญ่กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพแบบไม่เป็นทางการมักจะเกิดขึ้นด้วยความต้องการของบุคลากรเป็นสำคัญ เช่น การอ่านในวิชาชีพ การทำวิจัย การหมุนเวียนงาน เป็นต้น

นอกจากนี้ Williams และ Winston (2003 : 387-402) ได้แบ่งกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพออกเป็น กิจกรรมที่จัดภายในหน่วยงาน และกิจกรรมที่จัดภายนอกหน่วยงาน ได้แก่

1. กิจกรรมที่จัดภายในหน่วยงาน หมายถึง กิจกรรมที่หน่วยงานหรือองค์กรนั้นๆ เป็นผู้ดำเนินการเพื่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเอง โดยคำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการขององค์กรในขณะนั้นๆ เช่น การจัดอบรมบุคลากรเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อรองรับเครื่องมือใหม่ๆ การฝึกบุคลากรให้เรียนรู้ระบบงานโดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน เป็นต้น ส่วนใหญ่บุคลากรทุกคนในหน่วยงานจะต้องเข้าร่วมกิจกรรม และการจัดกิจกรรมภายในหน่วยงานนี้มีข้อดีคือ ช่วยสร้างความเข้าใจและความใกล้ชิดระหว่างบุคลากร และผู้บริหารได้

2. กิจกรรมที่จัดภายนอกหน่วยงาน หมายถึง กิจกรรมที่หน่วยงาน สมาคม องค์กรวิชาชีพ อื่นๆ เป็นผู้จัดกิจกรรม ซึ่งมักจะเป็นกิจกรรมที่มีการระบุเนื้อหาของกิจกรรมที่ชัดเจน และมักมีค่าใช้จ่ายสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรม มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ที่สนใจเข้าร่วม เช่น การฝึกอบรม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมี การจัดกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพโดยจัดกลุ่มตามลักษณะของกิจกรรม ดังนี้ (Havener and Stolt 1994 : 25-36)

1. กิจกรรมการเข้าร่วมประชุม เช่น การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนำเสนอรายงานในที่ประชุม

2. กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง เช่น การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ การอ่านในวิชาชีพ การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคม ห้องสมุด การเข้ารับการฝึกอบรม การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น

3. กิจกรรมการเรียนในหลักสูตร ประกอบด้วย การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

4. กิจกรรมการทำวิจัย และการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมมีความหลากหลาย และมีการแบ่งเป็นหลายประเภท สำหรับผู้วิจัยได้เลือกจัดกลุ่มของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพตามลักษณะของกิจกรรมเช่นเดียวกับ Havener และ Stolt ซึ่งแบ่งเป็น 4 กิจกรรมใหญ่คือ กิจกรรมการเข้าร่วมประชุม กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง กิจกรรมการเรียนในหลักสูตร และการทำวิจัย เนื่องจากเห็นว่าการจัดกลุ่มตามลักษณะของกิจกรรมมีความชัดเจนและมีความเหมาะสมสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำกิจกรรมต่างๆมาประยุกต์เพื่อใช้ในการวิจัย ดังนี้

1) กิจกรรมการเข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

2) กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบด้วย การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ การอ่านในวิชาชีพ การอ่านวรรณกรรมอื่นๆ การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด การเข้ารับการศึกษาอบรม การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น การหมุนเวียนงาน

3) กิจกรรมการเรียนในหลักสูตร ประกอบด้วย การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

4) กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการ ประกอบด้วย การทำวิจัย การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา การเผยแพร่ผลงานวิชาการ

บทบาทขององค์กรต่อการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ

ปัจจุบันองค์กรจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทและแนวการบริหารจัดการเพื่อให้สอดคล้องในกระแสของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งสามารถตอบสนองต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการให้ได้มากที่สุด ซึ่งปัจจุบันความพึงพอใจและมาตรฐานต่างๆนั้นถูกกำหนดโดยผู้ใช้บริการ องค์กรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนแนวคิด รวมทั้งเตรียมกลยุทธ์ต่างๆเพื่อ

รองรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ซึ่งวิธีที่จะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรก็คือ การพัฒนาวิชาชีพให้กับบุคลากร (Majid 2004 : 58-70)

งานของผู้บริหารในเรื่องการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มีรากฐานมาจากแนวคิดที่ว่าบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งต่อองค์กร การที่จะมีบุคลากรที่มีความสามารถเป็นที่ปรารถนาของทุกองค์กร และวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จในเรื่องของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้ก็คือ การเข้ามามีส่วนช่วยในเรื่องการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาวิชาชีพนั้นถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างบุคลากรที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพและองค์กรที่จะให้เวลาและทรัพยากร (Rockman, 1999 : 903) โดยมีวัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคลก็เพื่อให้หน่วยงานมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ใช้พลังในการปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพได้นานที่สุดโดยที่หน่วยงานและบุคคลต่างก็ได้รับประโยชน์ร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย (อุทัย หิรัญโต 2531 : 2)

การลงทุนด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลได้รับความสนใจและให้ความสำคัญจากองค์กรเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นความพยายามที่จะทำให้สมรรถภาพเชิงสร้างสรรค์ของบุคคลแต่ละคนสอดคล้องกับงานในหน้าที่ที่บุคคลนั้นต้องกระทำ จึงถือเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญของทุกองค์กรที่ต้องพัฒนาวิชาชีพให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ แม้ว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการดำเนินการ แต่องค์กรจะได้รับผลประโยชน์มากกว่า โดยมีเหตุผลสนับสนุนความเชื่อนี้ 2 ประการ คือ (สรวงสุดา ปานสกุล 2543 : 45-46)

1. แม้ว่าองค์กรจะมีระบบการสรรหาคัดเลือกบุคคลที่ดีพอ ได้ผู้มีความรู้ความสามารถเพียงใดก็ตาม แต่มิได้เป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้นจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ในทันทีและตลอดไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการเลื่อนตำแหน่ง หรือโอนย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอื่นๆ ย่อมมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเสียก่อน

2. ปัจจุบันได้มีการคิดค้น และนำวิทยาการใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินงานมากขึ้น และมีความเปลี่ยนแปลงค่อนข้างเร็ว การพยายามตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นหน้าที่ของบุคลากรที่จะต้องพัฒนาทักษะของตนเองอยู่เสมอ โดยองค์กรต้องสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาวิชาชีพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อองค์กร เพราะสามารถสร้างความรู้ ความเชี่ยวชาญ และจิตสำนึกของบุคลากร ทั้งยังสามารถเปลี่ยนแปลง และเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กรได้ และจากแนวคิดที่ว่า “คน” เป็นทรัพย์สินอันมีค่ายิ่งต่อองค์กร จึงจำเป็นต้องมีการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าขององค์กร ให้สามารถตอบสนองต่อ

เป้าหมายและนโยบายขององค์กรได้เป็นผลสำเร็จ (วรพงษ์ ธีรวิรัช 2545 : 31-32) เพราะหากถือว่าการสร้างคนเป็นการสร้างทุนทางปัญญาให้เกิดขึ้นกับองค์กรแล้ว กล่าวได้ว่า องค์กรใดที่ต้องการจะเป็นองค์กรชั้นนำ และสร้างความสำเร็จให้กับองค์กรของตน มีความจำเป็นต้องสร้างทุนทางปัญญาให้เกิดขึ้นเสียก่อน (Miller 1990 : 233-248)

Chan และ Auster (2003) ระบุว่าองค์กรมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดกระบวนการพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรในหน่วยงาน และถึงแม้ว่าความสนใจและความต้องการส่วนบุคคลจะเป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาวิชาชีพ แต่การสนับสนุนจากองค์กรต้นสังกัดจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ความพยายามในการพัฒนาวิชาชีพประสบความสำเร็จได้ เพราะหากถือว่าการพัฒนาวิชาชีพเป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความสามารถของบุคคลในการประกอบกิจกรรมแล้วองค์กรก็ย่อมมีความจำเป็นในการให้การสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ

พิมพ์ราไพ เปรรมสมิทธิ์ (2544 : 23) กล่าวว่า การสนับสนุนจากองค์กรเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้บุคคลสามารถมองเห็นหนทางก้าวหน้าทางอาชีพของตน นอกจากนั้นองค์กรเองยังได้รับผลตอบแทนในแง่ที่มีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ การเปิดโอกาสให้กับบุคลากรในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จึงเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารในการที่จะบริหารองค์กรให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์

องค์กรสามารถสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพได้ 2 รูปแบบ คือ การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพโดยตรง และ การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพโดยอ้อม (Russell and others 2003 : 189 - 195)

1.การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพโดยตรง ได้แก่ การสนับสนุนด้านงบประมาณและการสนับสนุนโดยการให้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม

1.1 การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การสนับสนุนทางการเงินเพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้ เนื่องจากหลายกิจกรรมจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น กิจกรรมการสัมมนา การเข้าร่วมประชุมสมาคมวิชาชีพ การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น เป็นต้น หากหน่วยงานมีงบประมาณเพื่อสนับสนุนในส่วนนี้จะทำให้บุคลากรมีโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากหน่วยงานมีงบประมาณที่จำกัดหรือไม่มีงบประมาณสำหรับการพัฒนาวิชาชีพก็จะทำให้บุคลากรไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ และอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเสียโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ซึ่งอาจจะนำมาใช้ในการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานเพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการสนับสนุนด้านงบประมาณจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งหน่วยงานสามารถให้การสนับสนุนกับบุคลากรได้โดยตรง

1.2 การสนับสนุนด้านเวลา คือ การสนับสนุนให้บุคลากรสามารถพัฒนาวิชาชีพได้ โดยการให้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม กล่าวได้ว่าเวลาเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ปรากฏว่ามักจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพ เนื่องจากส่วนใหญ่บุคลากรมีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบตามสายงานของตน ทำให้การแบ่งเวลาเพื่อการพัฒนาตนเองนั้นทำได้ลำบากยิ่งขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นเลย โดยเฉพาะการพัฒนาตนเองในระหว่างการทำงาน และการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพนอกสถานที่ ดังนั้นการให้เวลาจึงสามารถช่วยให้บุคลากรสามารถพัฒนาวิชาชีพได้ง่ายขึ้นเปรียบได้กับการให้โอกาสซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เพราะหลายๆกิจกรรมแม้ว่าจะต้องใช้งบประมาณ แต่ก็ยังมีอีกหลายๆกิจกรรมที่ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณ แต่ต้องการเวลาเพื่อการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และบ่อยครั้งที่ถึงแม้จะมีงบประมาณสนับสนุนก็ตาม แต่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ทั้งนี้เพราะไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทนนั่นเอง เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพทั้งสิ้น

2. การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพโดยอ้อม คือ การที่หน่วยงานมีโครงสร้างและบรรยากาศภายในที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานและพัฒนากระบวนการทำงานอันเนื่องมาจากการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ บุคลากรสามารถแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและพัฒนาสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะบรรยากาศองค์กรนั้นมีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะสามารถส่งผลกระทบต่อความรู้สึก ทักษะคิดที่มีต่อองค์กรและงานของตน มีผลต่อขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน

บรรยากาศองค์กร คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของบุคลากรในหน่วยงานโดยรวม เช่น การจัดองค์กร แนวนโยบาย กฎระเบียบ วิธีการปฏิบัติงาน โครงสร้างในองค์กร รวมถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร กระบวนการตัดสินใจ แรงจูงใจ และอาคารสถานที่ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อขวัญกำลังใจ และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานทั้งสิ้น บรรยากาศองค์กรสามารถทำให้เกิดความราบรื่นหรือขัดขวางการพัฒนาวิชาชีพก็ได้ (Noe and Wilk 1993 ; Chan and Auster 2003)

บรรยากาศองค์กรช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกันทั้งทางบวกและลบ การช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกันทำให้เกิดกับองค์กร เช่น การลดความกดดันที่มีอยู่ในองค์กรให้เหลือน้อยที่สุด การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน ทั้งเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา เป็นต้น ส่วนความรู้สึกลบที่เกิดจากบรรยากาศองค์กร เช่น อำนาจในการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บังคับบัญชาเพียงผู้เดียว การแข่งขันระหว่างเพื่อนร่วมงาน การได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมระหว่างบุคลากร และการขาดแรงจูงใจ เป็นต้น กล่าวได้ว่าบรรยากาศขององค์กรเป็นแรงกดดันที่สำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมของคนในองค์กรนั้นๆ (Maurer and Tarulli 1994 : 3-14)

การสนับสนุนโดยตรงขององค์กร โดยการสนับสนุนทางการเงินและการให้เวลานั้น ถึงแม้จะมีส่วนช่วยให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ แต่อาจจะไม่สำคัญเท่ากับบรรยากาศในองค์กร บุคลากรอาจได้รับเงินสนับสนุนให้ไปร่วมการประชุม/สัมมนา เข้ารับการฝึกอบรมที่อาจก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ มุมมองใหม่ ได้วิธีการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน หรือได้เครื่องมือใหม่มาใช้ในการแก้ไขปัญหา แต่ถ้ากลับมาสู่สถานที่ทำงานที่ไม่ได้มีการเปิดโอกาสให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน การเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยเสรี หรือการเปิดกว้างสำหรับแนวคิดใหม่ๆ การไปร่วมกิจกรรมก็จะเป็นการล้มเหลว การเกิดปัญหาในองค์กรจะส่งผลกระทบต่อลบให้กับบุคลากร เพราะบรรยากาศที่ไม่ดีทำให้ขาดแรงจูงใจและไม่มีความพึงพอใจในการทำงาน (Manorama 1993 : 28-30)

ดังนั้นองค์กรจะต้องตระหนักในความสำเร็จของคน ในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่มีค่าต่อความสำเร็จ โดยจะต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายหรือทิศทาง ส่งเสริมทักษะและความเชี่ยวชาญในงาน สร้างความกระตือรือร้นในการทำงาน สนับสนุนและสร้างความเชื่อมั่นในการกล้าแสดงออกความคิดสร้างสรรค์ในทุกด้านด้วยการเปิดโอกาสให้เสนอความคิดใหม่ๆ ได้ตลอดเวลา แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น คือ องค์กรจะสามารถดึงความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการเรียนรู้ของบุคลากรมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร และจะต้องทำให้บุคลากรตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกัน และให้ทุกคนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

การพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

การพัฒนาวิชาชีพ เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเป็นเลิศให้กับบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว การพัฒนาวิชาชีพนอกจากจะเป็นการตอบสนองต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพของแต่ละบุคคลแล้ว ยังช่วยให้หน่วยงานและองค์กรมีความเจริญควบคู่กันไปด้วย (ACRL Statement 2000 : 993)

ความจำเป็นในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษานั้น ประกอบด้วยปัจจัยหลายด้านทั้งปัจจัยภายในและภายนอกห้องสมุด (Gallacher 1999 : 3 ; Jordan and Loyd 2002 ; Sullivan 2004 : 179-183)

1. ปัจจัยภายในห้องสมุด

ปัจจัยภายในห้องสมุดที่มีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ก็คือ นโยบายและเป้าหมายของห้องสมุด ความต้องการของผู้บริหาร กระบวนการทำงาน รูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศ ความรู้ความสามารถของบุคลากร ดังนี้

1.1 นโยบายและเป้าหมายของห้องสมุด เป็นตัวกำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินงานของห้องสมุดว่าจะเป็นไปได้ในทิศทางใด ซึ่งจะมีผลต่อบรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงานที่จะต้องตอบสนองต่อนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้นให้สำเร็จ

1.2 ความต้องการของผู้บริหาร ความสามารถและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารห้องสมุดนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงานห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมาย โดยส่วนใหญความต้องการของผู้บริหารจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บรรณารักษ์สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการของห้องสมุดในขณะนั้น

1.3 กระบวนการทำงาน คือระบบกลไกในการทำงานที่อาจมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภายในห้องสมุดเพื่อรองรับเทคนิค วิธีการหรือความรู้ใหม่ๆเข้ามาใช้ ทำให้บรรณารักษ์ต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเกี่ยวกับงานในหน้าที่อยู่ตลอดเวลา ซึ่งการปรับปรุงกระบวนการทำงานใหม่ๆมักสร้างความกดดันให้กับบรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บรรณารักษ์ต้องเข้าร่วมในการพัฒนาตนเอง

1.4 รูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศ ทรัพยากรนิเทศในปัจจุบันมีรูปแบบที่หลากหลายและเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าในด้านวิทยาการการพิมพ์และการบันทึกสารสนเทศที่นอกเหนือไปจากสิ่งพิมพ์ เช่น ซีดีรอม สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น ด้วยการพัฒนาและการเพิ่มปริมาณอย่างรวดเร็วของสารสนเทศในทุกรูปแบบดังกล่าว ทำให้บรรณารักษ์จำเป็นต้องคิดค้นวิธีการที่จะจัดการกับสารสนเทศและการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มทักษะของตนเองเกี่ยวกับสารสนเทศและด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องมากขึ้น

1.5 ความรู้ความสามารถของบุคลากร บุคลากรห้องสมุดจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันต่อวิทยาการเทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะบรรณารักษ์ที่ถูกคาดหวังว่าจะเป็นผู้จัดการกับสารสนเทศที่มีอย่างมากมาย ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของห้องสมุด ดังนั้นความรู้ความสามารถและทักษะของบรรณารักษ์จึงไม่สามารถหยุดนิ่งได้ ต้องมีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยภายนอกห้องสมุด

ปัจจัยภายนอกห้องสมุดที่มีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ คือ เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาประยุกต์ใช้กับงานห้องสมุด ซึ่งเทคโนโลยีนั้นได้ปรับเปลี่ยนสภาพการดำเนินงานและบริการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ส่วนปัจจัยภายนอกห้องสมุดด้านอื่นๆที่ทำให้บรรณารักษ์ต้องพัฒนาตนเอง คือ ความคาดหวังและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ใช้บริการ และการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสิ่งพิมพ์ (Sullivan 2004 : 173-183) ดังนี้

2.1 เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาให้ห้องสมุดมีความก้าวหน้าทั้งในด้านเนื้อหาและบริการ หากไม่สนใจเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ยากที่จะทำให้ห้องสมุดเจริญก้าวหน้าไปได้ ห้องสมุดต่างๆจึงได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดและบริการของห้องสมุดอย่างกว้างขวางเพื่อตอบสนองการบริการที่มีประสิทธิภาพ (ครรชิต มาลัยวงศ์ 2540 : 30-31) การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการห้องสมุดหรืองานสารสนเทศ จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างของห้องสมุดหรืองานด้านสารสนเทศที่มีอยู่เดิม ซึ่งได้แก่ กระบวนการจัดการสารสนเทศ การพัฒนาทรัพยากรของห้องสมุด การบริการสารสนเทศ การจัดเก็บและการค้นคืน และการเผยแพร่สารสนเทศแก่ผู้ใช้ นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตยังก่อให้เกิดแหล่งสารสนเทศรูปแบบใหม่ เช่น แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Information Resource) เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการสารสนเทศห้องสมุดดังกล่าว ย่อมส่งผลหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบทบาท รูปแบบ ตลอดจนวัฒนธรรมขององค์กรห้องสมุดและบรรณารักษ์ที่ทำงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Greenhaus 1999 : 64-68)

2.2 ความคาดหวังและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ใช้บริการ เนื่องจากห้องสมุดเป็นองค์ประกอบที่ต้องตอบสนองต่อผู้ใช้ จึงต้องมีการศึกษากลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มลูกค้าที่ต้องมารับบริการด้วยความเข้าใจที่มีต่อพฤติกรรมและความคาดหวังของผู้ใช้ ซึ่งบรรณารักษ์จะต้องใช้ความรู้และทักษะในการที่จะออกแบบงานใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจต่อบริการของห้องสมุดต่อไป จากความกดดันเหล่านี้บรรณารักษ์จึงต้องพัฒนาทั้งความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่และทักษะด้านการบริหาร การประชาสัมพันธ์และการตลาด เป็นต้น

2.3 การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสิ่งพิมพ์ การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา ทำให้บรรณารักษ์จึงต้องมีบทบาทมากขึ้น ในการจัดเตรียมสื่อสารสนเทศในทุกรูปแบบให้ครอบคลุมหลักสูตรของสถาบันการศึกษาแห่งนั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง และจะต้องทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่มีอย่างหลากหลายและท่วมทับได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด บรรณารักษ์จึงต้อง

เรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่สถาบันนั้นๆ เปิดสอนในทุกสาขาวิชา และจะต้องมีการติดตามความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อจะสามารถจัดเตรียมสารนิเทศมารองรับกับความต้องการของสถาบันได้

จากเหตุปัจจัยดังกล่าวข้างต้นที่ทำให้บรรณารักษ์จำเป็นต้องพัฒนาวิชาชีพเพื่อตอบสนองต่อนโยบาย และวัตถุประสงค์ รวมทั้งวิธีการดำเนินงานของห้องสมุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าบรรณารักษ์จะต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะที่หลากหลาย บทบาท ภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องจากการปรับเปลี่ยนภารกิจของห้องสมุดเพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยี ทำให้เกิดผลกระทบต่อ บทบาท และความรับผิดชอบของบรรณารักษ์เป็นอย่างมาก กล่าวได้ว่าบรรณารักษ์ในปัจจุบันมีความต้องการความรู้และทักษะมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา สิ่งที่เคยปฏิบัติกันมาอาจจะต้องการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ถึงแม้ว่าหลักการและวิธีปฏิบัติที่สำคัญๆ ส่วนใหญ่ในวิชาชีพยังคงเดิม แต่ความรู้ ทักษะพื้นฐานจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อให้สามารถจัดการกับสารนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Curry 2000 : 27) โดยบรรณารักษ์ต้องจัดการกับสารนิเทศในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์ และในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากบนเครือข่าย เป็นทั้งผู้ค้นหา ผู้แสวงหา และเป็นผู้นำทางไปสู่แหล่งสารนิเทศเพื่อช่วยเหลือผู้ใช้บริการ (Giesecke and McNeil 1999) และจำเป็นต้องมีความรู้ทางด้านการจัดการองค์การ การตลาด การประชาสัมพันธ์ การวิจัยและกฎหมายสิทธิบัตรต่างๆ (Davidson 2001 : 155-163) สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ต้องการความรู้ ความสามารถและทักษะที่ครอบคลุม โดยเฉพาะการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งใหม่ๆ ที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ

ขณะที่ Association of College and Research Libraries (ACRL) ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางระหว่างสมาชิกวิชาชีพสารนิเทศ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้เกิด “ความเป็นเลิศในวิชาชีพ” (Professional excellence) ได้จัดทำนโยบายเรื่องการพัฒนาวิชาชีพขึ้น ดังนี้ (ACRL Statement 2000 : 993)

1. สร้างความตระหนักให้กับกลุ่มบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเรื่องความรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาวิชาชีพ
2. สนับสนุนให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างมวลหมู่สมาชิกสมาคมกับสถาบันที่สนับสนุนการทำงาน และความก้าวหน้าของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
3. เพื่อยกระดับของสมาชิกให้มีความเป็นเลิศในวิชาชีพด้วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากแนวคิดในการพัฒนาวิชาชีพดังกล่าวข้างต้น ยังมีสิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ คือ การพิจารณาถึงความรู้ความสามารถของบุคลากรในวิชาชีพ เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานและนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งจะต้องใช้ความรู้ความสามารถที่หลากหลาย นอกเหนือไปจากความรู้และทักษะพื้นฐานเดิมที่มีอยู่ ดังนั้นเพื่อให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เตรียมตัวเพื่อพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพตลอดจนสามารถตอบสนองต่อความต้องการขององค์กรได้เป็นอย่างดี ACRL ได้เสนอมาตรฐานทางวิชาชีพที่บรรณารักษ์ควรมี ประกอบด้วย 3 ข้อหลัก ดังนี้

1. ความรู้ในวิชาชีพ (professional knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และฝึกฝนโดยการศึกษาอย่างเป็นทางการในหลักสูตรการศึกษา ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับการทำงานและการได้รับการยอมรับในวิชาชีพ เช่น ความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศ การวิเคราะห์ การจัดเก็บ และการค้นคืน และการบริการสารสนเทศ เป็นต้น

2. ความรู้ความสามารถหลัก (core competencies) คือ ทักษะและความรู้ที่สามารถนำไปใช้ร่วมกับความรู้ความสามารถในวิชาชีพ มีลักษณะเฉพาะและเป็นไปตามช่วงเวลาตามความจำเป็นในขณะนั้นๆ ช่วยตอบสนองการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ (professional competencies) เป็นความรู้และทักษะเฉพาะของบรรณารักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เช่น แหล่งสารสนเทศ การเข้าถึงเทคโนโลยี การบริหารและการวิจัย เป็นต้น

2.2 ความรู้ความสามารถส่วนบุคคล (personal competencies) หมายถึง ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมที่ทำให้บุคลากรสามารถพัฒนางานได้ เน้นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในชีวิตการทำงาน และแสดงให้เห็นถึงลักษณะการเพิ่มคุณค่าให้กับการทำงาน ที่สำคัญคือทำให้สามารถอยู่รอดได้ในโลกการทำงานใหม่ เช่น ความสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำ เป็นต้น

3. ค่านิยมในวิชาชีพ (professional values) คือ การสร้างทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานในวิชาชีพ เช่น การมีจรรยาบรรณ การมีมนุษยสัมพันธ์ การรู้จักเอาใจใส่ตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง มีความเต็มใจที่จะให้บริการ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถช่วยยกระดับวิชาชีพให้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และมีแนวความคิดที่สำคัญว่าการทำงานในวิชาชีพนั้นไม่ให้มุ่งหวังผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องคำนึงถึงสังคมโดยรวมด้วย

การพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์นอกจากเกิดขึ้นจากความพยายามในการปรับเปลี่ยนบทบาทเพื่อการรองรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีความก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมแล้ว ปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาได้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา โดยมีการกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการพิจารณาความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีบทบาทสำคัญมากในการส่งเสริมภารกิจหลักของสถาบันที่สังกัด เช่น ส่งเสริมการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ส่งเสริมการให้การศึกษาชั้นสูงทางวิชาการและวิชาชีพ การวิจัย และบริการวิชาการ ด้วยการจัดหา รวบรวม จัดเก็บ จัดการกับสารสนเทศและความรู้ในทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้ เป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษา อาจารย์ และการจัดการสารสนเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นโยบายและหลักสูตรของสถาบันต้นสังกัด (สุริทอง ศรีสะอาด 2544 : 10)

ปัจจุบันทุกสถาบันการศึกษาต่างตื่นตัวในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อความอยู่รอดและสามารถแข่งขันกับมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพห้องสมุดในด้านต่างๆจึงเป็นยุทธศาสตร์อย่างหนึ่งในการพัฒนาและยกระดับของสถาบันอุดมศึกษา (ภาวิข ทองโรจน์ 2540 : 113) ห้องสมุดจึงเป็นแหล่งการเรียนรู้และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน บริการวิชาการ และการวิจัยแก่บุคลากรทั้งภายในและภายนอกสามารถใช้ห้องสมุดเป็นเกณฑ์การเปรียบเทียบที่สำคัญประเภทหนึ่งซึ่งจะนำไปสู่การประเมินประสิทธิภาพและศักยภาพของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในฐานะเป็นแหล่งให้บริการทรัพยากรการเรียนรู้ (สุริทอง ศรีสะอาด 2544 : 9)

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้อุณหภูมิและมาตรฐานการจัดการศึกษาและการผลิตบัณฑิตมีคุณภาพดีขึ้น จึงได้กำหนดมาตรฐานประเภทต่างๆของห้องสมุด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถาบันการศึกษาแห่งนั้นๆ มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของไทยฉบับที่บังคับใช้ปัจจุบันคือ มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ. ศ 2544 ซึ่งจัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทบวงมหาวิทยาลัย โดยมุ่งหวังให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาได้ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาฉบับนี้ แบ่งเป็น 8 ตอน คือ ตอนที่ 1 โครงสร้างและการบริหาร ตอนที่ 2 งบประมาณและการเงิน ตอนที่ 3 บุคลากรห้องสมุด ตอนที่ 4 ทรัพยากรสารสนเทศ ตอนที่ 5 อาคาร

สถานที่และครุภัณฑ์ ตอนที่ 6 การบริการ ตอนที่ 7 ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด และตอนที่ 8 การประเมินคุณภาพห้องสมุด สำหรับมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรในตอนที่ 3 ได้มีการระบุถึงการพัฒนาไว้ดังนี้ คือ บุคลากรทุกระดับของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรมีโอกาสได้รับการศึกษา การฝึกอบรม และเข้าร่วมการประชุมสัมมนาทั้งภายในและระหว่างประเทศ รวมทั้งการได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง ต่อปี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพระดับสูงอย่างสม่ำเสมอให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสมัยใหม่และทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นๆ ดำเนินการสอน วิจัย และให้บริการแก่สังคม (ทบทวมหาวิทยาลัย 2544 : 10)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าทบทวมหาวิทยาลัยจะได้เห็นถึงความสำคัญของห้องสมุดในฐานะที่เป็นองค์ประกอบแห่งคุณภาพของการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และได้ดำเนินการหลายอย่างหลายประการเพื่อส่งเสริมคุณภาพของห้องสมุด จนปัจจุบันห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีความเติบโตก้าวหน้า ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทางวิชาการด้านการเรียนการสอนกว่าในอดีตก็ตาม แต่หากขาดซึ่งบุคลากรที่เป็นตัวจักรสำคัญของห้องสมุด ไม่ว่าห้องสมุดจะมีทรัพยากรสารนิเทศมากมาย มีคุณภาพ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงใดก็ตาม ถ้าขาดบรรณารักษ์ที่มีความรอบรู้ในวิชาชีพแล้ว ห้องสมุดจะไม่สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นวนิตย์ อินทรามะ 2543 : 6) และห้องสมุดจะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบใดจะสอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศ หรือของโลกได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติและความรู้ความสามารถของบุคลากรห้องสมุดแต่ละแห่ง ดังนั้น การพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์จึงมีความสำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพ (ประจักษ์ พุ่มวิเศษ 2543 : 8)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่างานวิจัยในประเทศไทยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพโดยรวม ครอบคลุมหลายกิจกรรม และมีงานวิจัยบางเรื่องที่ศึกษาเฉพาะกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพบางกิจกรรม ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศพบว่า มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุด ผู้วิจัยจึงขอจำแนกงานวิจัยต่างๆ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

การพัฒนาวิชาชีพโดยรวม

อนงค์ วรคุณพิเศษ (2526) ศึกษาเรื่อง ความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาถึงสภาพและทัศนคติและความต้องการเหตุจูงใจ อุปสรรคของการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งการสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดที่มีต่อบรรณารักษ์ ผลจากการศึกษา พบว่า บรรณารักษ์และผู้บริหารห้องสมุดเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นตรงกันว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความจำเป็นต่อวิชาชีพ ช่วยให้บรรณารักษ์ได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันกับความก้าวหน้าในวิชาชีพ และช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในการศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ บรรณารักษ์ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ การอบรม โดยต้องการเข้ารับการศึกษาเพิ่มเติมในมหาวิทยาลัยในประเทศ และในเวลาราชการ ส่วนกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการที่บรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วมมากที่สุด ได้แก่ การเยี่ยมชมงานห้องสมุดในประเทศและต่างประเทศ การเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการและการเข้าร่วมสัมมนาทางบรรณารักษศาสตร์ ในด้านเนื้อหาที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติมมากที่สุดคือ การบริหารงานห้องสมุด สำหรับการสนับสนุนของผู้บริหารที่มีต่อการศึกษาต่อเนื่อง ในทัศนะของบรรณารักษ์เห็นว่า ผู้บริหารห้องสมุดให้การสนับสนุนในระดับปานกลางและน้อย ในขณะที่ผู้บริหารห้องสมุดเห็นว่าได้ให้การสนับสนุนในระดับมากทุกด้าน

วลัยลักษณ์ นนท่มะลิ (2530) ศึกษาเรื่อง ความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในด้านความต้องการ เหตุจูงใจ ความคิดเห็น อุปสรรคในการศึกษาต่อเนื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาที่ต้องการศึกษาต่อเนื่องกับลักษณะงานที่บรรณารักษ์ปฏิบัติ และการสนับสนุนของผู้บริหาร ผลการศึกษาพบว่า ในการศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ บรรณารักษ์ต้องการศึกษาในระดับปริญญาโทมากที่สุด ในขณะที่การศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการ บรรณารักษ์ต้องการเข้ารับการศึกษาอบรมเชิงปฏิบัติการ เนื้อหาวิชาที่บรรณารักษ์ต้องการในระดับมากที่สุดคือ บริการสารสนเทศที่ทันสมัยและบริการเลือกและเผยแพร่สารสนเทศและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับงานห้องสมุด นอกจากนี้ยังพบว่ารูปแบบของการศึกษาและเนื้อหาวิชาที่บรรณารักษ์ต้องการศึกษาต่อเนื่องแตกต่างกันตามตัวแปรต่อไปนี้ คือ วุฒิการศึกษา ระดับการศึกษา และเขตภูมิศาสตร์ของสถานที่ทำงาน และเนื้อหาวิชาที่บรรณารักษ์ต้องการศึกษาต่อเนื่องจะสัมพันธ์กับงานที่ปฏิบัติ ในด้านอุปสรรคของการศึกษาต่อเนื่องพบว่า การไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทนเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ ในขณะที่การไม่มีเวลาเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็น

ทางการ ในด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร บรรณารักษ์ให้ความเห็นว่าผู้บริหารให้การสนับสนุนอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง แต่ผู้บริหารเห็นว่าให้การสนับสนุนในระดับปานกลางถึงระดับมาก

จุฑารัตน์ ศรทระวงศ์ (2534) ศึกษาเรื่องความต้องการการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า บรรณารักษ์เคยมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านและค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด ส่วนปัญหาที่ประสบในระดับมาก คือ ภาระหน้าที่ในการทำงานมีมากจนไม่มีเวลาไปพัฒนาตนเอง ส่วนความต้องการการพัฒนาทางวิชาการ บรรณารักษ์มีความต้องการพัฒนาตนเองในระดับมาก โดยต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาคุณงานห้องสมุดแห่งอื่นภายในประเทศมากที่สุด รวมทั้งต้องการพัฒนาหัวข้อความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าหัวข้ออื่นๆ โดยเห็นว่าวิธีการฝึกอบรมเป็นวิธีที่เหมาะสมมากที่สุดในการพัฒนาหัวข้อความรู้

จัตติยา ทองทา (2543) ศึกษาเรื่อง ความต้องการกิจกรรมการพัฒนาคณาจารย์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่สนับสนุนให้บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรม โดยบรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุนทางด้านงบประมาณในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะในการผลิตผลงานทางวิชาการนั้นบรรณารักษ์จำนวนมากที่สุดต้องการให้หน่วยงานสนับสนุนด้านเวลา ส่วนปัญหาที่บรรณารักษ์ประสบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ งานที่ปฏิบัติมีมากจนไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม

ชวนพิศ พรรัมย์ (2528) ศึกษาเรื่องปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย พบว่า ผู้ที่ผลิตผลงานทางวิชาการส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์ และมีระยะเวลาการทำงานในห้องสมุดในช่วง 4-6 ปี ปัจจัยที่ทำให้ผลิตผลงานทางวิชาการระดับมากคือ ต้องการศึกษาค้นคว้าเทคนิคใหม่ๆที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุดและแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน รูปแบบการผลิตผลงานทางวิชาการที่ผลิตมากที่สุดคือ บทความวารสาร รองลงมาคือ เอกสารทางวิชาการ และคู่มือการปฏิบัติงาน ผลงานที่ผลิตส่วนใหญ่อยู่ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ แหล่งเผยแพร่ที่สำคัญคือ ห้องสมุดที่สังกัด รองลงมาคือ หน่วยงานราชการ/องค์การ/สมาคมอื่นๆ ปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการที่ประสบในระดับมากคือ การไม่มีเวลาเนื่องจากงานที่ต้องทำในห้องสมุดมีมาก ส่วนปัญหาในการเผยแพร่ที่ประสบในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ จัดพิมพ์เผยแพร่ออกมาแล้วจำหน่ายได้น้อยเพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในวงจำกัด ในด้านความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารควรส่งเสริมการวิจัยของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

วัลลภา จันทรดี (2532) ศึกษาเรื่อง ปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย พบว่า บรรณารักษ์มีวัตถุประสงค์ในการผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติงานในห้องสมุดมากที่สุด โดยรูปแบบของ

ผลงานทางวิชาการที่ผลิตมากที่สุดได้แก่ บทความวารสาร ผลงานที่ผลิตส่วนใหญ่ผลิตในสาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์ และจัดพิมพ์โดยหน่วยงาน/องค์กรอื่นๆ มีการเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอก ห้องสมุด ปัญหาที่ประสบในระดับมากในการผลิตผลงานทางวิชาการคือ ไม่มีเวลาเนื่องจากต้อง ทำงานเต็มเวลา ส่วนปัญหาในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่ประสบในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ การขาดเงินทุนสนับสนุนในการจัดพิมพ์เผยแพร่

งานวิจัยในต่างประเทศ

การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ

Havener และ Stolt (1994) ศึกษาเรื่องการสนับสนุนของสถาบันต้นสังกัดในการพัฒนา วิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามบรรณารักษ์ห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 185 คน เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสนับสนุน กับ กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ทั้งในด้านเวลาและงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ระบุว่าหน่วยงานให้การสนับสนุนทุกรูปแบบ โดยบรรณารักษ์จำนวนสูงสุดระบุว่า หน่วยงานให้การสนับสนุนโดยการให้เวลา รองลงมาคือให้การสนับสนุนด้านการเงิน และใน การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสนับสนุนกับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ โดย จำแนกกิจกรรมออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ การประชุม การศึกษาต่อเนื่อง การเรียนในหลักสูตร และ การวิจัย ปรากฏว่ามีเพียงกิจกรรมการประชุมเท่านั้นที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ระบุว่ามีการให้การ สนับสนุนทั้งด้านเวลา และงบประมาณ ส่วนอีก 3 กิจกรรมนั้นบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ระบุว่าหน่วยงาน สนับสนุนด้านเวลาเพียงอย่างเดียว เมื่อจำแนกกิจกรรมย่อยพบว่า กิจกรรมการประชุมที่บรรณารักษ์ ส่วนใหญ่ระบุว่าหน่วยงานสนับสนุน คือ กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ โดยสนับสนุนทั้งด้านเวลา และงบประมาณ กิจกรรม การศึกษาต่อเนื่องที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ระบุว่าหน่วยงานสนับสนุน คือ การอ่านในวิชาชีพ โดย สนับสนุนด้านเวลา กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ระบุว่าหน่วยงาน สนับสนุนคือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยสนับสนุนด้านเวลา สำหรับ กิจกรรมการวิจัย บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ระบุว่าหน่วยงานสนับสนุนโดยให้เวลา

Chan และ Auster (2003) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ในด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ ปัจจัยด้าน บุคคล และปัจจัยด้านองค์กร โดยทำการสำรวจจากบรรณารักษ์บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า จำนวน 348 คน ใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านบุคคล

ที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ระบุว่ามีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพ คือ อายุของบรรณารักษ์ รองลงมา คือ ทักษะคิด ส่วนปัจจัยด้านองค์กรที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ระบุว่ามีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด คือ การสนับสนุนจากองค์กร รองลงมาคือ บรรยากาศองค์กร นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยการสนับสนุนด้าน องค์กรมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่วน อุปสรรคในการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่พบมากที่สุดคือไม่ได้รับการสนับสนุนจาก ผู้บริหาร

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพได้เป็น ประเด็น 4 ประเด็น คือ

1. ด้านกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ผลการวิจัยของ อนงค์ วรคุณพิเศษ (2526) พบว่าใน การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการบรรณารักษ์ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมากที่สุด เช่นเดียวกับงานวิจัยของวลัยลักษณ์ นนทมะลิ (2530) ที่พบว่า บรรณารักษ์ต้องการกิจกรรมการศึกษา ต่อเนื่องแบบเป็นทางการ โดยการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมากที่สุด และการศึกษาต่อเนื่องแบบ ไม่เป็นทางการ บรรณารักษ์ต้องการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ นอกจากนี้ จุฑารัตน์ สรวณะวงศ์ (2534) พบว่าบรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงานห้องสมุดแห่งอื่นในประเทศมาก ที่สุด และเห็นว่ากิจกรรมการฝึกอบรมเป็นวิธีที่เหมาะสมมากที่สุดในการพัฒนาหัวข้อความรู้

2. ด้านเนื้อหากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ จากการศึกษาของ วลัยลักษณ์ นนทมะลิ (2530) พบว่า บรรณารักษ์ต้องการเนื้อหาเกี่ยวกับบริการข้อสนเทศที่ทันสมัย บริการเลือกและเผยแพร่ ข้อสนเทศ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังพบว่าเนื้อหาวิชาที่บรรณารักษ์ต้องการศึกษา ต่อเนื่องจะสัมพันธ์กับงานที่ปฏิบัติ ส่วนงานวิจัยของ จุฑารัตน์ สรวณะวงศ์ (2534) พบว่าเนื้อหาที่ บรรณารักษ์ต้องการมากที่สุด คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ และงานวิจัยของอนงค์ วรคุณพิเศษ (2526) พบว่าเนื้อหาที่บรรณารักษ์ต้องการมากที่สุด คือ การบริหารงานห้องสมุด

3. ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุด จากการศึกษาของ ชวนพิศ พรรัมย์ (2528) พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตผลงานทาง วิชาการมากขึ้น วัลลภา จันทรดี (2532) พบว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บรรณารักษ์มีส่วนร่วมใน กิจกรรมด้านอื่นๆ เช่น งานสอน งานวิจัย การเข้าร่วมกับสมาคมวิชาชีพ วลัยลักษณ์ นนทมะลิ (2530) พบว่า บรรณารักษ์ให้ความเห็นว่าผู้บริหารให้การสนับสนุนในเรื่องการศึกษาต่อเนื่องในระดับน้อยถึง ปานกลาง ในขณะที่ผู้บริหารเห็นว่าให้การสนับสนุนในระดับปานกลางถึงมาก และขัดศิยา ทองทา (2543) พบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่สนับสนุนให้บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรม Havener และ Stolt (1994) พบว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ระบุว่าหน่วยงานให้การสนับสนุนโดยการให้เวลา รองลงมาคือให้

การสนับสนุนด้านการเงิน และมีเพียงกิจกรรมการประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์เท่านั้น ที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ระบุว่ามีการสนับสนุนทั้งทางด้านเวลาและงบประมาณ ผลการวิจัยยังระบุว่า การสนับสนุนจากหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chan และ Auster (2003) ที่พบว่าปัจจัยการสนับสนุนด้านองค์กรมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4. ด้านปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ จากการศึกษาของชวนพิศ พรรัมย์ (2528) พบว่า ปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการที่ประสบในระดับมากคือ การไม่มีเวลาเนื่องจากงานที่ต้องทำมีมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วัลลภา จันทรดี (2532) ที่พบว่า ปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการที่ประสบในระดับมากคือ ไม่มีเวลาเนื่องจากต้องทำงานเต็มเวลา นอกจากนี้ ผลการวิจัยของวลัยลักษณ์ นนทมะลิ (2530) จุฑารัตน์ สราวณะวงศ์ (2534) และชัตติยา ทองทา (2543) พบว่า มีปัญหาในเรื่องเดียวกัน คือ การไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม และไม่ผู้ปฏิบัติงานแทน โดยวลัยลักษณ์ นนทมะลิ ระบุว่า ปัญหาของการศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการคือ ไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน และการไม่มีเวลาเป็นปัญหาต่อการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการ ส่วนจุฑารัตน์ สราวณะวงศ์ พบว่า ปัญหาที่มีระดับมากที่สุดในการพัฒนาวิชาการ คือ ภาระหน้าที่ในการทำงานมีมากจนไม่มีเวลาไปพัฒนาตนเอง และชัตติยา ทองทา พบว่าปัญหาที่บรรณารักษ์ประสบในการพัฒนาตนเองคือ งานที่ปฏิบัติมีมากจนไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ Chan และ Auster (2003) พบว่า ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์คือ ผู้บริหารห้องสมุดไม่ให้การสนับสนุน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการ คือ เพื่อศึกษา

1. การสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในด้านการวางแผนการสนับสนุน รูปแบบ กิจกรรมและเนื้อหาที่ให้การสนับสนุน

2. ความต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในด้านรูปแบบ กิจกรรม และเนื้อหา รวมทั้งปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนต่างๆดังต่อไปนี้

การกำหนดประชากร

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

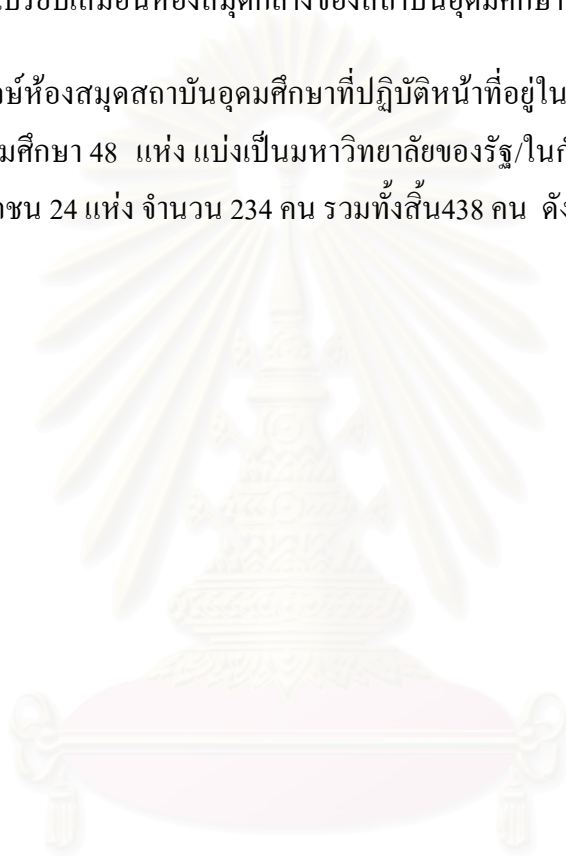
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่

1.ผู้บริหารห้องสมุดซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยเลือกเฉพาะที่เป็นห้องสมุดกลางหรือห้องสมุดวิทยาเขตที่ทำหน้าที่เปรียบเสมือนห้องสมุดกลางของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 48 แห่ง ๆ ละ 1 คน

2.บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในห้องสมุดกลาง/ศูนย์สารนิเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 48 แห่ง แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ/ในกำกับรัฐ 24 แห่ง จำนวน 204 คน มหาวิทยาลัยเอกชน 24 แห่ง จำนวน 234 คน รวมทั้งสิ้น 438 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรที่ศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัย

ลำดับ	สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	ผู้อำนวยการ	บรรณารักษ์
	มหาวิทยาลัยรัฐ/ในกำกับรัฐ	(24)	(204)
1	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1	10
2	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	12
3	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1	6
4	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1	6
5	มหาวิทยาลัยทักษิณ	1	5
6	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	1	10
7	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	1	6
8	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1	10
9	มหาวิทยาลัยนเรศวร	1	6
10	มหาวิทยาลัยบูรพา	1	7
11	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	1	8
12	มหาวิทยาลัยมหิดล	1	10
13	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	1	7
14	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	1	4
15	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1	15
16	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	1	4
17	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	1	10
18	มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	10
19	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	1	10
20	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	1	13
21	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	1	5
22	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ๑	1	10
23	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	1	10
24	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1	10

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรที่ศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัย (ต่อ)

ลำดับ	สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	ผู้อำนวยการ	บรรณารักษ์
	มหาวิทยาลัยเอกชน	(21)	(234)
25	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1	35
26	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	1	18
27	มหาวิทยาลัยเกริก	1	7
28	มหาวิทยาลัยคริสเตียน	1	4
29	มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา	1	2
30	มหาวิทยาลัยชินวัตร	1	7
31	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	1	12
32	มหาวิทยาลัยนิวัฒนา	1	2
33	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	1	5
34	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	1	20
35	มหาวิทยาลัยพายัพ	1	9
36	มหาวิทยาลัยภาคกลาง	1	3
37	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	4
38	มหาวิทยาลัยรังสิต	1	14
39	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	1	4
40	มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งเอเชีย	1	3
41	มหาวิทยาลัยเว็บเคอร์(ประเทศไทย)	1	2
42	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1	10
43	มหาวิทยาลัยสยาม	1	15
44	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	1	13
45	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	1	12
46	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	1	15
47	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย	1	10
48	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	1	8
รวมทั้งสิ้น		48	438

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถามได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของคำถามประกอบด้วยคำถามปลายเปิด คำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียวและหลายคำตอบ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ภาคผนวก ก) และชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ (ภาคผนวก ข) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

คำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการวางแผนการสนับสนุน รูปแบบ กิจกรรม และเนื้อหาที่ให้การสนับสนุน จำนวน 10 ข้อ มีทั้งที่เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบได้คำตอบเดียวและหลายคำตอบ และคำถามปลายเปิด สำหรับข้อที่เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบได้คำตอบเดียว ได้แก่ข้อ 1, 2, 4 และ 5 ส่วนคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบได้หลายคำตอบ ได้แก่คำถามข้อที่ 6, 7, 8, 9, และ 10 สำหรับคำถามปลายเปิดได้แก่ข้อ 3 และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

คำถามเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วยรูปแบบ กิจกรรม เนื้อหา และปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพ ในด้านรูปแบบ กิจกรรม และเนื้อหาที่ต้องการการสนับสนุน คำถามมีลักษณะปลายปิดแบบเลือกได้หลายคำตอบ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ประกอบด้วยปัญหาจำนวน 13 ข้อ คำถามมีลักษณะแบบปลายปิดเลือกได้หลายคำตอบ

ส่วนสุดท้ายสำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยทดสอบกับผู้บริหารห้องสมุด 1 คนต่อ 1 แห่ง รวมจำนวนผู้บริหาร 5 คน และบรรณารักษ์จำนวน 5 คนต่อห้องสมุด 1 แห่ง รวมจำนวนบรรณารักษ์ทั้งสิ้น 25 คน

จากการทดสอบแบบสอบถามไม่พบว่ามีปัญหา โดยพิจารณาจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ไม่มีผู้บริหารและบรรณารักษ์ให้ข้อเสนอแนะใดเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงใช้แบบสอบถามชุดนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แยกดำเนินการเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรก ได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ และในช่วงที่สองได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน เหตุผลที่ต้องแยกดำเนินการเป็น 2 ช่วง เนื่องจากในการดำเนินการเพื่อจัดส่งแบบสอบถามไปยังห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐนั้นใช้หนังสือแนบเฉพาะสำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะอักษรศาสตร์ (ภาคผนวก ค) เท่านั้น

สำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำเป็นต้องแนบหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (ภาคผนวก ง) ด้วย ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้ คือ 1)ขอหนังสือขอความร่วมมือจากคณะอักษรศาสตร์ไปยังสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย 2) ดำเนินการติดต่อคณะกรรมการของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจแบบสอบถาม และอนุญาตให้สมาคมฯ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ 3) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพร้อมด้วยหนังสือรับรองจากคณะกรรมการของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ นำไปยังที่ทำการสมาคมฯ เพื่อขอหนังสือขอความร่วมมือต่อไป ในที่นี้ได้รับความกรุณาจาก ดร.ชวลิต หมั่นนุช รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เป็นผู้ตรวจและรับรองแบบสอบถาม 4)สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ นัดวันรับเอกสารซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์

ในการดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามจึงจำเป็นต้องแยกดำเนินการเป็น 2 ระยะ มีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรัฐ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถาม พร้อมด้วยสำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะอักษรศาสตร์ไปยังห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 24 แห่ง โดยส่งให้ผู้บริหารห้องสมุดจำนวนทั้งสิ้น 24 ชุด และบรรณารักษ์จำนวน 204 ชุด ทางไปรษณีย์พร้อมแนบซองเปล่าติดแสตมป์ทั้งของผู้อำนวยการห้องสมุดและบรรณารักษ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืน เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2547 โดยกำหนดวันส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 20 มีนาคม 2547

เมื่อครบกำหนดในวันที่ 20 มีนาคม 2547 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารจำนวนทั้งสิ้น 5 ชุด คิดเป็นร้อยละ 20.80 และได้รับคืนจากบรรณารักษ์จำนวน 54 ชุด คิดเป็นร้อยละ 26.47 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดเท่านั้น จึงได้ดำเนินการติดตามทวงถามผ่านทางโทรศัพท์ ปรากฏว่า ในครั้งที่ 2 นี้ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารเพิ่มขึ้นจำนวน 10 ชุด รวมสองครั้ง คิดเป็นร้อยละ 62.50 และได้รับคืนจากบรรณารักษ์จำนวน 65 ชุด รวมทั้งสองครั้งคิดเป็นร้อยละ 58.33 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการติดตามทวงถามทางโทรศัพท์เป็นครั้งที่ 3 ในระหว่างวันที่ 1-24 เมษายน 2547 ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนมาจากผู้บริหารจำนวน 5 ชุด รวมทั้งสามครั้ง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 20 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.33 และได้รับคืนจากบรรณารักษ์เพิ่มอีก 34 ชุด รวมทั้งสามครั้งปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนรวมทั้งสิ้น 153 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด เมื่อนำมาตรวจสอบแล้วพบว่า เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ได้ทั้งหมด โดยผู้บริหารได้รับคืนจำนวน 20 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.33 และบรรณารักษ์ได้รับคืนจำนวน 153 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75.00 รวมแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนทั้งสิ้น 173 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75.87

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนได้จัดส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะอักษรศาสตร์ และสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย จำนวน 24 แห่ง โดยส่งให้ผู้บริหารห้องสมุดจำนวนทั้งสิ้น 24 ชุด และบรรณารักษ์จำนวน 234 ชุด ทางไปรษณีย์โดยแนบซองเปล่าติดแสตมป์สำหรับผู้บริหารและบรรณารักษ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการตอบกลับด้วย เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2547 โดยกำหนดวันส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 31 มีนาคม 2547

เมื่อครบกำหนดในวันที่ 31 มีนาคม 2547 ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารจำนวน 12 ชุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 และได้รับคืนจากบรรณารักษ์จำนวน 112 ชุด คิดเป็นร้อยละ 47.86 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จึงได้ดำเนินการติดตามทวงถามผ่านทางโทรศัพท์ ปรากฏว่าในครั้งที่ 2 นี้ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารเพิ่มขึ้นจำนวน 5 ชุด รวมสองครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70.83 และได้รับคืนจากบรรณารักษ์จำนวน 78 ชุด รวมทั้งสองครั้งคิดเป็นร้อยละ 81.19 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการติดตามทวงถามทางโทรศัพท์เป็นครั้งที่ 3 ในระหว่างวันที่ 2-10 พฤษภาคม 2547 ได้รับแบบสอบถามคืนมาอีกจากผู้บริหารจำนวน 4 ชุด รวมทั้งสามครั้ง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 21 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.50 และได้รับคืนจากบรรณารักษ์เพิ่มอีก 7 ชุด รวมทั้งสามครั้งปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนรวมทั้งสิ้น 199 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.04 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด เมื่อนำมาตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นแบบสอบถามของผู้บริหารที่สมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ได้ทั้งหมดจำนวน 21 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.50 ในส่วนของบรรณารักษ์มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 197 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.18 รวมแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนทั้งสิ้น 218 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.49

เมื่อนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งของรัฐและเอกชนรวมกัน ปรากฏว่าแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารห้องสมุดได้รับคืนรวมทั้งสิ้นจำนวน 41 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.41 และแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ได้รับคืนทั้งสิ้นจำนวน 350 ชุด คิดเป็นร้อยละ 79.90 ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด

รวมแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดจำนวนทั้งสิ้น 391 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.45 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แบบสอบถามที่ส่ง และสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำแนกตามมหาวิทยาลัย (ต่อ)

สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	ผู้อำนวยการห้องสมุด			บรรณารักษ์			รวม	
	ส่ง	วิเคราะห์		ส่ง	วิเคราะห์		วิเคราะห์	
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยเอกชน								
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1	1	100.00	35	34	97.14	35	97.22
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	1	1	100.00	18	15	83.33	16	84.21
มหาวิทยาลัยเกริก	1	1	100.00	7	7	100.00	8	100.00
มหาวิทยาลัยคริสเตียน	1	1	100.00	4	3	75.00	4	80.00
มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา	1	1	100.00	2	1	50.00	2	66.66
มหาวิทยาลัยชินวัตร	1	1	100.00	7	7	100.00	8	100.00
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	1	1	100.00	12	9	75.00	10	76.92
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	1	1	100.00	2	2	100.00	3	100.00
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	1	1	100.00	5	3	60.00	4	66.66
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	1	1	100.00	20	17	85.00	18	85.71
มหาวิทยาลัยพายัพ	1	-	-	9	6	66.66	6	60.00
มหาวิทยาลัยภาคกลาง	1	1	100.00	3	3	100.00	4	100.00
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	1	100.00	4	4	100.00	5	100.00
มหาวิทยาลัยรังสิต	1	1	100.00	14	13	92.85	14	93.33
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	1	1	100.00	4	4	100.00	5	100.00
มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีฯ	1	1	100.00	3	3	100.00	4	100.00
มหาวิทยาลัยเว็บเตอร์ (ประเทศไทย)	1	-	-	2	0	0.00	0	0.00
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1	1	100.00	10	8	80.00	9	81.81
มหาวิทยาลัยสยาม	1	-	-	15	7	46.66	7	43.75
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	1	1	100.00	13	13	100.00	14	100.00
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	1	1	100.00	12	9	75.00	10	76.92
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	1	1	100.00	15	12	80.00	13	81.25
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย	1	1	100.00	10	9	90.00	10	90.90
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	1	1	100.00	8	8	100.00	9	100.00
รวม	24	21	87.50	234	197	84.18	218	84.49
รวมทั้งสิ้น	48	41	85.41	438	350	79.90	391	80.45

ตารางที่ 2 แบบสอบถามที่ส่ง และสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำแนกตามมหาวิทยาลัย

สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	ผู้อำนวยการห้องสมุด			บรรณารักษ์			รวม	
	ส่ง	วิเคราะห์		ส่ง	วิเคราะห์		วิเคราะห์	
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยรัฐ/ในกำกับรัฐ								
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1	-	-	10	8	80.00	8	72.72
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	-	-	12	8	66.66	8	61.53
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1	1	100.00	6	4	66.66	5	71.42
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1	1	100.00	6	6	100.00	7	100.00
มหาวิทยาลัยทักษิณ	1	1	100.00	5	3	60.00	4	66.66
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	1	-	-	10	8	80.00	8	72.72
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	1	1	100.00	6	5	83.33	6	85.71
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1	1	100.00	10	7	70.00	8	72.72
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์	1	1	100.00	6	4	66.66	5	71.42
มหาวิทยาลัยบูรพา	1	1	100.00	7	6	85.71	7	87.50
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	1	1	100.00	8	6	75.00	7	77.77
มหาวิทยาลัยมหิดล	1	1	100.00	10	8	80.00	9	81.81
มหาวิทยาลัยแม่โจ้	1	1	100.00	7	5	71.42	6	75.00
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	1	1	100.00	4	4	100.00	5	100.00
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1	1	100.00	15	12	80.00	13	81.25
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	1	1	100.00	4	4	100.00	5	100.00
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒฯ	1	1	100.00	10	6	60.00	7	63.63
มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	1	100.00	10	7	70.00	8	72.72
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	1	1	100.00	10	9	90.00	10	90.90
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	1	1	100.00	13	10	76.92	11	78.57
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	1	1	100.00	5	4	80.00	5	83.33
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารฯ	1	1	100.00	10	8	80.00	9	81.81
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	1	1	100.00	10	5	50.00	6	54.51
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1	-	-	10	6	83.33	6	54.54
รวม	24	20	83.33	204	153	75.00	173	75.87

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์นี้ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์สำหรับวินโดวส์ (SPSS for Windows) โดยแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ ข้อมูลผู้บริหาร และข้อมูลบรรณารักษ์ สำหรับสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วน คือ การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ สำหรับข้อเสนอแนะได้สรุปและนำเสนอตามลำดับความถี่

เมื่อได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าทางสถิติ รวมทั้งสรุปความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ได้ในรูปแบบตารางและคำบรรยายประกอบตารางในบทที่ 4 สรุปและอภิปรายผล พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในบทที่ 5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องการสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ประกอบด้วยการวางแผนการสนับสนุน รูปแบบ กิจกรรมและเนื้อหา และข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิชาชีพ (ตารางที่ 3 – ตารางที่ 13)

ตอนที่ 2 ความต้องการการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ประกอบด้วยความต้องการรูปแบบการสนับสนุน กิจกรรม เนื้อหาและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิชาชีพ (ตารางที่ 14 – ตารางที่ 19)

การเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลจากผู้บริหารห้องสมุดได้ทั้งหมด 41 แห่ง จำแนกเป็นผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยรัฐ/ในกำกับรัฐจำนวน 20 แห่ง ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 21 แห่ง

การเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 48 แห่ง ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้จำนวนทั้งสิ้น 350 คน จำแนกเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 153 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 197 คน

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ตาราง ได้แบ่งห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ออกเป็น 2 กลุ่มคือ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังนี้

ตอนที่ 1 การสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

การนำเสนอข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ประกอบด้วย 1)วางแผนการสนับสนุน 2) รูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ 3)กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ห้องสมุดให้การสนับสนุน 4) รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ 5) เนื้อหาการพัฒนาวิชาชีพที่ให้การสนับสนุน และ 6) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผนการสนับสนุน

1.1 การวางแผนการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ผลจากการศึกษาการวางแผนการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในด้านงบประมาณ (ตารางที่ 3) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 36 แห่ง (ร้อยละ 87.80) มีการวางแผนด้านงบประมาณ มีเพียง 5 แห่ง (ร้อยละ 12.20) ไม่มีการวางแผนด้านงบประมาณ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 19 แห่ง (ร้อยละ 95.00) มีการวางแผนงบประมาณ มีเพียง 5 แห่ง (ร้อยละ 12.20) ไม่มีการวางแผนงบประมาณ

การวางแผนงบประมาณของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 17 แห่ง (ร้อยละ 81.00) มีการวางแผนงบประมาณ มีเพียง 4 แห่ง (ร้อยละ 19.00) ไม่มีการวางแผนงบประมาณ

ตารางที่ 3 การวางแผนงบประมาณสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ

การวางแผนงบประมาณ	รัฐ N = 20		เอกชน N = 21		รวม N = 41	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มี	19	95.00	17	81.00	36	87.80
ไม่มี	1	5.00	4	19.00	5	12.20

1.2 แหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

สำหรับแหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ในกรณีที่ห้องสมุดมีการวางแผนงบประมาณ ได้จำแนกออกเป็น 3 แหล่ง คือ งบประมาณแผ่นดิน งบประมาณของสถาบันอุดมศึกษา และเงินรายได้ของห้องสมุด

ผลการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตาราง 4) โดยรวม พบว่า แหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 19 แห่ง (ร้อยละ 48.70) คือ งบประมาณของสถาบันอุดมศึกษา รองลงมาจำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 38.50) คือ เงินรายได้ของห้องสมุด จำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง (ร้อยละ 7.70) คือ งบประมาณแผ่นดิน ส่วนแหล่งงบประมาณอื่นๆที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์จำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 5.60) คือ เงินกองทุน (1 แห่ง) และงบประมาณพิเศษของสถาบัน (1 แห่ง)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า แหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 11 แห่ง (ร้อยละ 55.00) คือ เงินรายได้ของห้องสมุดรองลงมาจำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 20.00) คือ งบประมาณของสถาบันอุดมศึกษา จำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง (ร้อยละ 15.00) คือ งบประมาณแผ่นดิน

แหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 15 แห่ง (ร้อยละ 78.95) คือ งบประมาณของสถาบันอุดมศึกษา รองลงมาจำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 21.05) คือ เงินรายได้ของห้องสมุด

สำหรับแหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ในกรณีที่ห้องสมุดไม่มีการวางแผนงบประมาณ พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 2 แห่ง ระบุว่า การพิจารณาอนุมัติจากผู้บริหารเป็นบางกรณี (1 แห่ง) และไม่ระบุว่าใช้งบประมาณจากที่ใด (1 แห่ง)

ตารางที่ 4 แหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

แหล่งงบประมาณ	รัฐ		เอกชน		รวม	
	N = 20		N = 19		N = 39	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
งบประมาณแผ่นดิน	3	15.00	-	-	3	7.70
งบประมาณของสถาบันอุดมศึกษา	4	20.00	15	78.95	19	48.70
เงินรายได้ของห้องสมุด	11	55.00	4	21.05	15	38.50
อื่นๆ	2	10.00	-	-	2	5.10

1.3 การวางแผนบุคลากร

ผลจากการศึกษาการวางแผนการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในด้านบุคลากร (ตารางที่ 5) โดยรวม พบว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 30 แห่ง (ร้อยละ 73.00) มีการวางแผนด้านบุคลากร จำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 27.00) ไม่มีการวางแผนบุคลากร

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 13 แห่ง (ร้อยละ 65.00) มีการวางแผนบุคลากร จำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 35.00) ไม่มีการวางแผนบุคลากร และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 17 แห่ง (ร้อยละ 81.00) มีการวางแผนบุคลากร จำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 19.00) ไม่มีการวางแผนบุคลากร

ตารางที่ 5 การวางแผนบุคลากรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ

การวางแผนบุคลากร	รัฐ		เอกชน		รวม	
	N = 20		N = 21		N = 41	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มี	13	65.00	17	81.00	30	73.00
ไม่มี	7	35.00	4	19.00	11	27.00

1.4 การวางแผนด้านจำนวนบุคลากร

ผลจากการศึกษาการวางแผนบุคลากรในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในด้านจำนวนบุคลากร (ตารางที่ 6) โดยรวม พบว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 30 แห่ง (ร้อยละ 73.00) มีการวางแผนด้านจำนวนบุคลากร มีเพียง 11 แห่ง (ร้อยละ 27.00) ไม่มีการวางแผนด้านจำนวนบุคลากร

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง (ร้อยละ 65.00) มีการวางแผนด้านจำนวนบุคลากร มีเพียง 7 แห่ง (ร้อยละ 35.00) ที่ ไม่มีการวางแผนด้านจำนวนบุคลากร โดยระบุว่าที่ไม่มีการวางแผนด้านจำนวนบุคลากร เนื่องจากต้องพิจารณาจากสถานการณ์และความเหมาะสมในขณะนั้นๆ (3 แห่ง) พิจารณาจากความต้องการของห้องสมุดในขณะนั้น (1แห่ง) พิจารณาจากกิจกรรมที่จัด (1 แห่ง) และไม่ระบุเหตุผล (2 แห่ง)

การวางแผนบุคลากรของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 17 แห่ง (ร้อยละ 81.00) มีการวางแผนด้านจำนวนบุคลากร มีเพียง 4 แห่ง (ร้อยละ 19.00) ที่ไม่มีการวางแผนด้านจำนวนบุคลากร โดยระบุว่าที่ไม่มีการวางแผนด้านจำนวนบุคลากร เนื่องจากต้องพิจารณาถึงความจำเป็นและความต้องการของห้องสมุดในขณะนั้นๆ (1 แห่ง) ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของกิจกรรมที่จัด (1 แห่ง) และไม่ระบุเหตุผล (2 แห่ง)

ตารางที่ 6 การวางแผนด้านจำนวนบุคลากร

การวางแผนเกี่ยวกับจำนวนบุคลากร	รัฐ		เอกชน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มี	13	65.00	17	81.00	30	73.00
ไม่มี	7	35.00	4	19.00	11	27.00

1.5 เกณฑ์ในการพิจารณาให้บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรม

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาให้บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ได้จำแนกออกเป็น 6 เกณฑ์ คือ ตำแหน่งของบรรณารักษ์ ภาระงานของบรรณารักษ์ ความพร้อมของบรรณารักษ์ ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม อายุงาน (ในกรณีศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น) และงบประมาณที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/จำนวนคน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับเกณฑ์ในการพิจารณาให้บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ (ตาราง 7) โดยรวม พบว่าเกณฑ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 34 แห่ง (ร้อยละ 82.90) ใช้พิจารณา คือ งบประมาณที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/จำนวนคน รองลงมาจำนวน 33 แห่ง (ร้อยละ 80.50) คือ ภาระงานของบรรณารักษ์ จำนวนน้อยที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 39.00) พิจารณาจากความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เกณฑ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) ใช้พิจารณา คือ ภาระงานของบรรณารักษ์ รองลงมาจำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) คือ งบประมาณที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/จำนวนคน จำนวนน้อยที่สุด 8 แห่ง (ร้อยละ 40.00) พิจารณาจาก อายุงาน (ในกรณีศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น)

เกณฑ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 76.20) ใช้พิจารณา คือ งบประมาณที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/จำนวนคน รองลงมาจำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 71.40) คือ ตำแหน่งของบรรณารักษ์ จำนวนน้อยที่สุด 4 แห่ง (ร้อยละ 19.00) พิจารณาจาก ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 เกณฑ์ในการพิจารณาให้บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ

เกณฑ์การพิจารณา	รัฐ		เอกชน		รวม	
	N = 20		N = 21		N = 41	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งของบรรณารักษ์	13	65.50	15	71.40	28	68.30
ภาระงานของบรรณารักษ์	20	100.00	13	61.90	33	80.50
ความพร้อมของบรรณารักษ์	13	65.50	12	57.10	25	61.00
ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม	12	60.00	4	19.00	16	39.00
อายุงาน (ในกรณีศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น)	8	40.00	10	47.60	18	43.90
งบประมาณที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/จำนวนคน	18	90.00	16	76.20	34	82.90

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.6 ทักษะของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดต้องการสนับสนุน

ทักษะของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดต้องการสนับสนุน ได้จำแนกเป็น 3 ทักษะใหญ่ คือ ทักษะในวิชาชีพ ทักษะด้านเทคโนโลยี และทักษะด้านการบริหารและการจัดการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทุกแห่ง ต้องการสนับสนุนทักษะของบรรณารักษ์ในทุกด้าน และพบว่าทักษะที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 38 แห่ง (ร้อยละ 92.70) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการวางแผน รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 37 แห่ง (ร้อยละ 90.20) คือ ทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการ และเมื่อจำแนกรายละเอียด ทักษะของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการ ผลปรากฏ ดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับทักษะในวิชาชีพของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 8) โดยรวม พบว่า ทักษะในวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ 37 แห่ง (ร้อยละ 92.20) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ และการจัดการ รองลงมาจำนวน 35 แห่ง (ร้อยละ 85.40) คือ ทักษะด้านการค้นคืนสารสนเทศจำนวน น้อยที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 43.90) คือ ทักษะด้านกฎหมายและข้อบังคับสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ทักษะในวิชาชีพของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) เท่ากัน ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการ และทักษะด้านการค้นคืนสารสนเทศ รองลงมาจำนวน 13 แห่ง (ร้อยละ 65.00) คือ ทักษะด้านการนำเสนอสารสนเทศ เช่น การเผยแพร่ การอธิบาย รูปแบบที่นำเสนอจำนวนน้อยที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 45.00) คือ ทักษะด้านกฎหมายและข้อบังคับสารสนเทศ

ทักษะในวิชาชีพของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 20 แห่ง (ร้อยละ 95.20) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการ รองลงมาจำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 85.70) คือ ทักษะด้านการค้นคืนสารสนเทศ จำนวนน้อยที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 42.90) คือ ทักษะด้านกฎหมายและข้อบังคับสารสนเทศ เช่น การป้องกันข้อมูล ลิขสิทธิ์

ทักษะด้านเทคโนโลยีที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 8) โดยรวม พบว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 36 แห่ง (ร้อยละ 87.80) เท่ากัน ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และ ทักษะด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและประยุกต์ใช้กับงานจัดการข้อมูล รองลงมาจำนวน 35 แห่ง

(ร้อยละ 85.40) คือ ทักษะด้านการวิเคราะห์ระบบ สร้างและจัดการข้อมูล จำนวนน้อยที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 43.90) คือ ทักษะด้านการใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีที่ผู้บริหารห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 19 แห่ง (ร้อยละ 95.00) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการใช้อินเทอร์เน็ตและเว็ลด์ไวด์เว็บ รองลงมาจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) เท่ากัน คือ ทักษะด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและประยุกต์ใช้กับงานจัดการข้อมูล และทักษะด้านการวิเคราะห์ระบบ สร้างและจัดการข้อมูล จำนวนน้อยที่สุด 8 แห่ง (ร้อยละ 40.00) คือ ทักษะด้านการใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

ทักษะด้านเทคโนโลยีที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 19 แห่ง (ร้อยละ 95.50) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและประยุกต์ใช้กับงานจัดการข้อมูล รองลงมาจำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 85.70) คือ ทักษะด้านการวิเคราะห์ระบบ สร้างและจัดการข้อมูล จำนวนน้อยที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 47.60) คือ ทักษะด้านการใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

ทักษะด้านการบริหารและการจัดการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 8) โดยรวม พบว่า ทักษะด้านการบริหารและการจัดการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 38 แห่ง (ร้อยละ 92.70) ต้องการสนับสนุนคือ ทักษะด้านการวางแผน รองลงมาจำนวน 33 แห่ง (ร้อยละ 80.50) คือ ทักษะด้านการสื่อสาร จำนวนน้อยที่สุด 17 แห่ง (ร้อยละ 41.50) คือ ทักษะด้านการทำบัญชี การทำงานประมาณและค่าใช้จ่าย

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ทักษะด้านการบริหารและการจัดการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการวางแผน รองลงมาจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 80.00) เท่ากัน คือ ทักษะด้านความเป็นผู้นำ และทักษะด้านการสื่อสาร จำนวนน้อยที่สุด 8 แห่ง (ร้อยละ 40.00) คือ ทักษะด้านการทำบัญชี งบประมาณและค่าใช้จ่าย

ทักษะด้านการบริหารและการจัดการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 18 แห่ง (ร้อยละ 85.70) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการวางแผน รองลงมาจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 81.00) คือ ทักษะด้านการสื่อสาร จำนวนน้อยที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 42.90) คือ ทักษะด้านการทำบัญชี งบประมาณและค่าใช้จ่าย

ตารางที่ 8 ทักษะของบรรณารักษ์ที่ห้องสมุดต้องการ

ทักษะ	รัฐ		เอกชน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทักษะในวิชาชีพ	(20)	(100.00)	(21)	(100.00)	(41)	(100.00)
ทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการ	17	85.00	20	95.20	37	90.20
ทักษะด้านการระบุและประเมินค่าสารสนเทศทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์	12	60.00	12	57.10	24	58.50
ทักษะด้านการค้นคืนสารสนเทศ	17	85.00	18	85.70	35	85.40
ทักษะด้านการนำเสนอสารสนเทศ เช่น การเผยแพร่ การอธิบาย รูปแบบที่นำเสนอ	13	65.00	17	81.00	30	73.20
ทักษะด้านกฎหมายและข้อบังคับสารสนเทศ เช่น การป้องกันข้อมูล ลิขสิทธิ์	9	45.00	9	42.90	18	43.90
ทักษะด้านเทคโนโลยี	(20)	(100.00)	(21)	(100.00)	(41)	(100.00)
ทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์	18	90.00	18	85.70	36	87.80
ทักษะด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและประยุกต์ใช้กับงานจัดการข้อมูล	17	85.00	19	90.50	36	87.80
ทักษะด้านวิเคราะห์ระบบ สร้างและจัดการข้อมูล	17	85.00	18	85.70	35	85.40
ทักษะด้านการออกแบบและพัฒนาฐานข้อมูล	15	75.00	15	71.40	30	73.20
ทักษะด้านการใช้อินเทอร์เน็ตและเว็ลด์ไวด์เว็บ	19	95.00	14	66.70	33	80.50
ทักษะการสร้างโฮมเพจ	13	65.00	14	66.70	27	65.90
ทักษะด้านการใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์	8	40.00	10	47.60	18	43.90
ทักษะด้านการบริหารและการจัดการ	(20)	(100.00)	(21)	(100.00)	(41)	(100.00)
ทักษะด้านการวางแผน	20	100.00	18	85.70	38	92.70
ทักษะด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์	15	75.00	14	66.70	29	70.70
ทักษะด้านการทำบัญชี การทำงบประมาณและค่าใช้จ่าย	8	40.00	9	42.90	17	41.50
ทักษะด้านการบริหาร และจัดการบุคคล	15	75.00	14	66.70	29	70.70
ทักษะด้านความเป็นผู้นำ	16	80.00	16	76.20	32	78.00
ทักษะด้านการสื่อสาร	16	80.00	17	81.00	33	80.50

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2. รูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนด้านเวลา ประกอบด้วย ให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา และให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา 2) การสนับสนุนด้านงบประมาณ ประกอบด้วย ให้งบประมาณบางส่วนของกิจกรรม ให้งบประมาณทั้งหมดของกิจกรรม และให้งบประมาณในบางกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทุกแห่งสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพทุกรูปแบบ ทั้งในด้านเวลาและงบประมาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การสนับสนุนด้านเวลา

ผลจากการศึกษารูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาด้านเวลา (ตารางที่ 9) โดยรวม พบว่า รูปแบบการสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 26 แห่ง (ร้อยละ 63.40) คือ สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา และจำนวน 22 แห่ง (ร้อยละ 53.70) คือ สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า รูปแบบการสนับสนุนด้านเวลาของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 16 แห่ง (ร้อยละ 80.00) คือ สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา และจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 55.00) คือ สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา

รูปแบบการสนับสนุนด้านเวลาของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 11 แห่ง (ร้อยละ 52.40) คือ สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา และจำนวน 10 แห่ง (ร้อยละ 47.60) คือ สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา

การสนับสนุนด้านงบประมาณ

ผลจากการศึกษารูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาด้านงบประมาณ (ตารางที่ 9) โดยรวม พบว่า รูปแบบการสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 23 แห่ง (ร้อยละ 56.10) คือ สนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรม รองลงมาจำนวน 21 แห่ง (ร้อยละ 51.20) คือ สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด จำนวนน้อยที่สุด 15 แห่ง (ร้อยละ 36.60) คือ สนับสนุนงบประมาณในบางส่วน of กิจกรรม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า รูปแบบการสนับสนุนด้านงบประมาณของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 14 แห่ง (ร้อยละ 70.00) เท่ากัน คือ สนับสนุน

งบประมาณทั้งหมด และสนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรม และจำนวน 10 แห่ง (ร้อยละ 50.00) คือ สนับสนุนงบประมาณบางส่วนของกิจกรรม

รูปแบบการสนับสนุนด้านงบประมาณของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่ 9 แห่ง (ร้อยละ 42.90) คือ สนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรม รองลงมาจำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 33.30) คือ สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด จำนวนน้อยที่สุด 5 แห่ง (ร้อยละ 23.80) คือ สนับสนุนงบประมาณบางส่วนของกิจกรรม

ตารางที่ 9 รูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

รูปแบบการสนับสนุน	รัฐ		เอกชน		รวม	
	N = 20		N = 21		N = 41	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเวลา	(20)	(100.00)	(21)	(100.00)	(41)	(100.00)
ให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา	11	55.00	10	47.60	22	53.70
ให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา	16	80.00	11	52.40	26	63.40
ด้านงบประมาณ	(20)	(100.00)	(21)	(100.00)	(41)	(100.00)
ให้งบประมาณบางส่วนของกิจกรรม	10	50.00	5	23.81	15	36.60
ให้งบประมาณทั้งหมด	14	70.00	7	33.33	21	51.20
ให้งบประมาณในบางกิจกรรม	14	70.00	9	42.86	23	56.10

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3. กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ห้องสมุดต้องการสนับสนุน

สำหรับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 10) ได้จำแนกเป็น 4 กิจกรรมใหญ่ คือ กิจกรรมการเข้าร่วมประชุม การศึกษาต่อเนื่อง การเรียนในหลักสูตร และการผลิตผลงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทุกแห่งสนับสนุน กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพในทุกกิจกรรมใหญ่ และพบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 40 แห่ง (ร้อยละ 97.56) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 39 แห่ง (ร้อยละ 95.12) เท่ากัน คือ การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ และการเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น จำนวนน้อยที่สุด 25 แห่ง (ร้อยละ 60.97) คือ การอ่านในวิชาชีพ

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 40 แห่ง (ร้อยละ 97.56) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาจำนวน 37 แห่ง (ร้อยละ 90.24) คือ การเข้ารับการฝึกอบรม จำนวนน้อยที่สุด 22 แห่ง (ร้อยละ 53.65) คือ การอ่านในวิชาชีพ

เมื่อจำแนกรายละเอียดกิจกรรมที่ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาให้การสนับสนุนพบว่าผู้บริหารให้การสนับสนุนทั้งทางด้านเวลา และงบประมาณ มีรายละเอียด ดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมการเข้าร่วมประชุมของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 10) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 40 แห่ง (ร้อยละ 97.56) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาจำนวน 36 แห่ง (ร้อยละ 80.48) คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ จำนวนน้อยที่สุด 31 แห่ง (ร้อยละ 75.60) คือ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 40 แห่ง (ร้อยละ 97.56) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาจำนวน 34 แห่ง (ร้อยละ 82.92) คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ จำนวนน้อยที่สุด 30 แห่ง (ร้อยละ 73.17) คือ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาจำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 95.00) คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ จำนวนน้อยที่สุด 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) คือ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 19 แห่ง (ร้อยละ 95.00) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 80.00) เท่ากัน คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ และการนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 20 แห่ง (ร้อยละ 95.20) เท่ากัน สนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 80.95) คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ จำนวนน้อยที่สุด 14 แห่ง (ร้อยละ 66.66) คือ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) เท่ากัน สนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวนน้อยที่สุด 14 แห่ง (ร้อยละ 66.66) คือ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 10) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 40 แห่ง (ร้อยละ 97.56) ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้ารับการฝึกอบรมรองลงมาจำนวน 39 แห่ง (ร้อยละ 95.12) เท่ากัน คือ การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ และการเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น จำนวนน้อยที่สุด 25 แห่ง (ร้อยละ 60.97) คือ การอ่านในวิชาชีพ

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 37 แห่ง (ร้อยละ 90.24) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาจำนวน 35 แห่ง

(ร้อยละ 85.36) คือ การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น จำนวนน้อยที่สุด 22 แห่ง (ร้อยละ 53.65) คือ การอ่านในวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ การเข้ารับการฝึกอบรม และการเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น รองลงมาจำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 95.00) คือ การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ จำนวนน้อยที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 50.00) เท่ากัน คือ การอ่านในวิชาชีพ และการหมุนเวียนงาน

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้ารับการฝึกอบรม และการเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น รองลงมาจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 80.00) คือ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ จำนวนน้อยที่สุด 7 แห่ง (ร้อยละ 35.00) เท่ากัน คือ การอ่านในวิชาชีพ

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 20 แห่ง (ร้อยละ 95.23) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ และการเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาจำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 90.47) คือ การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น จำนวนน้อยที่สุด 14 แห่ง (ร้อยละ 66.66) คือ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 20 แห่ง (ร้อยละ 95.23) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ และการเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาจำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 85.71) คือ การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น จำนวนน้อยที่สุด 14 แห่ง (ร้อยละ 66.66) คือ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนในหลักสูตรของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 10) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 38 แห่ง (ร้อยละ 92.68) ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 32 แห่ง (ร้อยละ 78.04) คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น

กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 29 แห่ง (ร้อยละ 70.73) ให้ความสำคัญด้านงบประมาณ คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 27 แห่ง (ร้อยละ 65.85) คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 19 แห่ง (ร้อยละ 95.00) ให้ความสำคัญด้านเวลา คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 80.00) คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น

กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 11 แห่ง (ร้อยละ 55.00) เท่ากัน ให้ความสำคัญด้านงบประมาณ คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการเรียนในหลักสูตรระยะสั้น

กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 19 แห่ง (ร้อยละ 90.47) ให้ความสำคัญด้านเวลา คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 76.19) คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น

กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 18 แห่ง (ร้อยละ 85.71) ให้ความสำคัญด้านงบประมาณ คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 76.19) คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 10) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 36 แห่ง (ร้อยละ 87.80) ให้ความสำคัญด้านเวลา คือ การเขียนบทความ หนังสือและตำรา รองลงมาจำนวน 35 แห่ง (ร้อยละ 85.36) คือ การเผยแพร่ผลงานวิชาการ จำนวนน้อยที่สุด 34 แห่ง (ร้อยละ 82.92) คือ การทำวิจัย

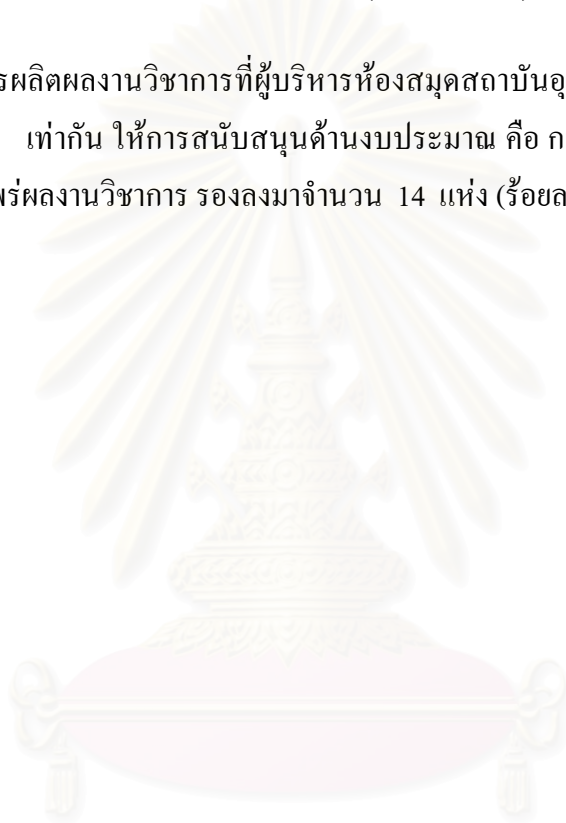
กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 26 แห่ง (ร้อยละ 63.41) ให้ความสำคัญด้านงบประมาณ คือ การทำวิจัย รองลงมาจำนวน 24 แห่ง (ร้อยละ 58.53) เท่ากัน คือ การเขียนบทความ หนังสือและตำรา และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) ให้ความสำคัญด้านเวลา คือ การเขียนบทความ หนังสือและตำรา รองลงมาจำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 95.00) เท่ากัน คือ การทำวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 11 แห่ง (ร้อยละ 55.00) ให้ความสำคัญด้านงบประมาณ คือ การทำวิจัย รองลงมาจำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 45.00) เท่ากัน คือ การเขียนบทความ หนังสือและตำรา และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 16 แห่ง (ร้อยละ 76.19) เท่ากัน ให้ความสำคัญด้านเวลา คือ การเขียนบทความ หนังสือและตำรา และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ รองลงมาจำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 57.14) คือ การทำวิจัย

กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 15 แห่ง (ร้อยละ 71.42) เท่ากัน ให้ความสำคัญด้านงบประมาณ คือ การเขียนบทความ หนังสือและตำรา และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ รองลงมาจำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 66.66) คือ การทำวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ห้องสมุดต้องการสนับสนุน

กิจกรรม	สนับสนุน		รัฐ N=20		เอกชน N=21		รวม N=41						
	เวลา		งบประมาณ		เวลา		งบประมาณ		เวลา		งบประมาณ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
การเข้าร่วมประชุม													
การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	20	100.00	19	95.00	20	95.23	21	100.00	40	97.56	40	97.56	
การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ	19	95.00	16	80.00	17	80.95	18	85.71	36	80.48	34	82.92	
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	20	100.00	19	95.00	20	95.23	21	100.00	40	97.56	40	97.56	
การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม	17	85.00	16	80.00	14	66.66	14	66.66	31	75.60	30	73.17	
การศึกษาต่อเนื่อง													
การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	16	80.00	10	50.00	17	80.95	17	80.95	33	80.48	27	65.85	
การอ่านในวิชาชีพ	10	50.00	7	35.00	15	57.14	15	71.42	25	60.97	22	53.65	
การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ	19	95.00	14	70.00	20	95.23	20	95.23	39	95.12	34	82.92	
การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ	20	100.00	16	80.00	16	76.19	16	76.19	36	80.48	32	78.04	
การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด	17	85.00	13	65.00	14	66.66	14	66.66	31	75.60	27	65.85	
การเข้ารับการศึกษาอบรม	20	100.00	17	85.00	20	95.23	20	95.23	40	97.56	37	90.24	
การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น	20	100.00	17	85.00	19	90.47	18	85.71	39	95.12	35	85.36	
การหมุนเวียนงาน	10	50.00	9	45.00	17	80.95	15	71.42	27	65.85	24	58.53	
การเรียนรู้ในหลักสูตร													
การเรียนรู้ในหลักสูตรระยะสั้น	16	80.00	11	55.00	16	76.19	16	76.19	32	78.04	27	65.85	
การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	19	95.00	11	55.00	19	90.47	18	85.71	38	92.68	29	70.73	
การผลิตผลงานวิชาการ													
การทำวิจัย	19	95.00	11	55.00	15	57.14	14	66.66	34	82.92	26	63.41	
การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา	20	100.00	9	45.00	16	76.19	15	71.42	36	87.80	24	58.53	
การเผยแพร่ผลงานวิชาการ	19	95.00	9	45.00	16	76.19	15	71.42	35	85.36	24	58.53	

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4. รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุถึงรูปแบบการสนับสนุนในแต่ละกิจกรรม โดยจำแนกรูปแบบการสนับสนุนออกเป็น 2 ด้าน คือ 1)รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเวลา ประกอบด้วยการให้เวลาบางส่วน และให้เต็มเวลา 2) รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงบประมาณ ประกอบด้วยการให้งบประมาณบางส่วน และให้งบประมาณทั้งหมด ผลการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

4.1 รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเวลา

ผลจากการศึกษารูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเวลาของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 11) โดยรวม พบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 30 แห่ง (ร้อยละ 73.20) สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เวลาบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา รองลงมาจำนวน 27 แห่ง (ร้อยละ 65.90) เท่ากัน คือ การทำวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ จำนวนน้อยที่สุด 4 แห่ง (ร้อยละ 9.80) คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 36 แห่ง (ร้อยละ 87.80) สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เต็มเวลา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาจำนวน 34 แห่ง (ร้อยละ 82.90) คือ การเข้ารับการศึกษาอบรม จำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง (ร้อยละ 14.60) คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า พบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เวลาบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา รองลงมาจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 80.00) เท่ากัน คือ การทำวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ จำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (ร้อยละ 10.00) เท่ากัน คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการเข้ารับการศึกษาอบรม

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) เท่ากัน สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เต็มเวลา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการเข้ารับการศึกษาอบรม รองลงมาจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) เท่ากัน คือ การเข้าร่วมประชุมของ

สมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น จำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (ร้อยละ 10.00) คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา

กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 12 แห่ง (ร้อยละ 57.10) สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เวลาบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา รองลงมาจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 52.40) เท่ากัน คือ การทำวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ จำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (ร้อยละ 9.50) คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 85.70) สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เต็มเวลา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 76.20) เท่ากัน คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ และการเข้ารับการศึกษา จำนวนน้อยที่สุด 4 แห่ง (ร้อยละ 19.00) เท่ากัน คือ การทำวิจัย และการเขียนบทความ หนังสือ และตำรา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 รูปแบบในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเวลา

กิจกรรม	รัฐ N=20		เอกชน N=21				รวม N=41					
	บางส่วน		เต็มเวลา		บางส่วน		เต็มเวลา		บางส่วน		เต็มเวลา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าร่วมประชุม												
การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	3	15.00	17	85.00	4	19.00	16	76.20	7	17.10	33	80.50
การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ	7	35.00	12	60.00	8	38.10	9	42.90	15	36.60	21	51.20
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	2	10.00	18	90.00	2	9.50	18	85.70	4	9.80	36	87.80
การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม	3	15.00	14	70.00	5	23.80	9	42.90	8	19.50	23	56.10
การศึกษาต่อเนื่อง												
การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	6	30.00	10	50.00	9	42.90	8	38.10	15	36.60	18	43.90
การอ่านในวิชาชีพ	6	30.00	4	20.00	9	42.90	6	28.60	15	36.60	10	24.40
การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ	5	25.00	14	70.00	4	19.00	16	76.20	9	22.00	30	73.20
การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ	4	20.00	16	80.00	8	38.10	8	38.10	12	29.30	24	58.50
การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด	5	25.00	12	60.00	9	42.90	5	23.80	14	34.10	17	41.50
การเข้ารับการศึกษาอบรม	2	10.00	18	90.00	4	19.00	16	76.20	6	14.60	34	82.90
การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น	3	15.00	17	85.00	5	23.80	14	66.70	8	19.50	31	75.60
การหมุนเวียนงาน	4	20.00	6	30.00	7	33.30	10	47.60	11	26.80	16	39.00
การเรียนรู้ในหลักสูตร												
การเรียนรู้ในหลักสูตรระยะสั้น	3	15.00	13	65.00	4	19.00	12	57.10	7	17.10	25	61.00
การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	6	30.00	13	65.00	7	33.30	12	57.10	13	31.70	25	61.00
การผลิตผลงานวิชาการ												
การทำวิจัย	16	80.00	3	15.00	11	52.40	4	19.00	27	65.90	7	17.10
การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา	18	90.00	2	10.00	12	57.10	4	19.00	30	73.20	6	14.60
การเผยแพร่ผลงานวิชาการ	16	80.00	3	15.00	11	52.40	5	23.80	27	65.90	8	19.50

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.2 รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านงบประมาณ

ผลจากการศึกษารูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงบประมาณของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 12) โดยรวม พบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 39.00) สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยให้งบประมาณบางส่วน คือ การการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รองลงมาจำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 34.10) เท่ากัน คือ การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ จำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง (ร้อยละ 14.60) คือ การเข้ารับการฝึกอบรม

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 32 แห่ง (ร้อยละ 78.00) สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยให้งบประมาณทั้งหมด คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาจำนวน 31 แห่ง (ร้อยละ 75.60) คือ การเข้ารับการฝึกอบรม จำนวนน้อยที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 22.00) เท่ากัน คือ การอ่านในวิชาชีพ และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง (ร้อยละ 35.00) สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยให้งบประมาณบางส่วน คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รองลงมาจำนวน 6 แห่ง (ร้อยละ 30.00) เท่ากัน คือ การทำวิจัย การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ จำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 5.00) เท่ากัน คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการเข้ารับการฝึกอบรม

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยการให้งบประมาณทั้งหมด คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง (ร้อยละ 15.00) เท่ากัน คือ การอ่านในวิชาชีพ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 47.60) เท่ากัน สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยการให้งบประมาณบางส่วน คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ และการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด รองลงมาจำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 42.90) เท่ากัน คือ การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จำนวนน้อยที่สุด 5 แห่ง (ร้อยละ 23.80) เท่ากัน คือ การเข้ารับการฝึกอบรม การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น และการหมุนเวียนงาน

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 15 แห่ง (ร้อยละ 71.40) สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยการให้งบประมาณทั้งหมด คือ การเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาจำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 66.70) คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวนน้อยที่สุด 4 แห่ง (ร้อยละ 19.00) คือ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 รูปแบบในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านงบประมาณ

กิจกรรม	รูปแบบการสนับสนุน		รัฐ N=20		เอกชน N=21				รวม N=41			
			ทั้งหมด		บางส่วน		ทั้งหมด		บางส่วน		ทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าร่วมประชุม												
การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	2	10.00	17	85.00	8	38.10	13	61.90	10	24.40	30	73.20
การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ	3	15.00	13	65.00	10	47.60	8	38.10	13	31.70	21	51.20
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	1	5.00	18	90.00	7	33.30	14	66.70	8	19.50	32	78.00
การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม	3	15.00	13	65.00	6	28.60	8	38.10	9	22.00	21	51.20
การศึกษาต่อเนื่อง												
การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	5	25.00	5	25.00	9	42.90	8	38.10	14	34.10	13	31.70
การอ่านในวิชาชีพ	4	20.00	3	15.00	8	38.10	7	33.30	12	29.30	10	24.40
การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ	2	10.00	12	60.00	7	33.30	13	61.90	9	22.00	25	61.00
การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ	2	10.00	14	70.00	9	42.90	7	33.30	11	26.80	21	51.20
การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด	4	20.00	9	45.00	10	47.60	4	19.00	14	34.10	13	31.70
การเข้ารับการศึกษาอบรม	1	5.00	16	80.00	5	23.80	15	71.40	6	14.60	31	75.60
การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น	2	10.00	15	75.00	5	23.80	13	61.90	7	17.10	28	68.30
การหมุนเวียนงาน	3	15.00	6	30.00	5	23.80	10	47.60	8	19.50	16	39.00
การเรียนรู้ในหลักสูตร												
การเรียนรู้ในหลักสูตรระยะสั้น	4	20.00	7	35.00	8	38.10	8	38.10	12	29.30	15	36.60
การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	7	35.00	4	20.00	9	42.90	9	42.90	16	39.00	13	31.70
การผลิตผลงานวิชาการ												
การทำวิจัย	6	30.00	5	25.00	6	28.60	8	38.10	12	29.30	13	31.70
การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา	6	30.00	3	15.00	6	28.60	9	42.90	12	29.30	12	29.30
การเผยแพร่ผลงานวิชาการ	6	30.00	3	15.00	8	38.10	7	33.30	14	34.10	10	24.40

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

5. เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสนับสนุน

สำหรับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดต้องการสนับสนุน ได้จำแนกเป็น 6 หัวข้อใหญ่ คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศ การบริหาร งานเทคนิค งานบริการ เทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้อื่นๆ ผลการวิจัยพบว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทุกแห่งสนับสนุนเนื้อหาในทุกหัวข้อใหญ่ โดยเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) ให้การสนับสนุน คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และการใช้ภาษา รองลงมาจำนวน 38 แห่ง (ร้อยละ 92.70) คือ การพัฒนาทรัพยากร การวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และฐานข้อมูล จำนวนน้อยที่สุด 20 แห่ง (ร้อยละ 48.80) คือ การทำบัญชี งบประมาณและค่าใช้จ่าย เมื่อจำแนกรายละเอียดในหัวข้อเนื้อหาย่อยที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาให้การสนับสนุน ผลปรากฏ ดังนี้

ผลการศึกษาเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 30 แห่ง (ร้อยละ 73.20) สนับสนุน คือ นโยบายสารสนเทศ รองลงมาจำนวน 27 แห่ง (ร้อยละ 65.90) คือ กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารสนเทศ จำนวนน้อยที่สุด 26 แห่ง (ร้อยละ 63.40) คือ จรรยาบรรณ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 13 แห่ง (ร้อยละ 65.00) สนับสนุน คือ นโยบายสารสนเทศ รองลงมาจำนวน 12 แห่ง (ร้อยละ 60.00) คือ กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารสนเทศ จำนวนน้อยที่สุด 11 แห่ง (ร้อยละ 55.00) คือ จรรยาบรรณ

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 17 แห่ง (ร้อยละ 81.00) สนับสนุน คือ นโยบายสารสนเทศ รองลงมาจำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 71.40) เท่ากัน คือ กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารสนเทศ และจรรยาบรรณ

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านการบริหารที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 36 แห่ง (ร้อยละ 87.80) สนับสนุน คือ การวางแผน รองลงมาจำนวน 35 แห่ง (ร้อยละ 85.40) คือ การควบคุมคุณภาพและการประเมินค่า จำนวนน้อยที่สุด 27 แห่ง (ร้อยละ 65.90) คือ การตลาด

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านการบริหารที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) เท่ากัน สนับสนุน คือ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการควบคุมคุณภาพและการประเมินค่า รองลงมา จำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) เท่ากัน คือ การจัดโครงการ/โครงการ การสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ จำนวนน้อยที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 45.00) คือ การทำบัญชีงบประมาณและค่าใช้จ่าย

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านการบริหารที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 20 แห่ง (ร้อยละ 95.20) สนับสนุน คือ การวางแผน รองลงมาจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 81.00) เท่ากัน คือ การควบคุมคุณภาพและการประเมินค่า การสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ จำนวนน้อยที่สุด 11 แห่ง (ร้อยละ 52.40) คือ การทำบัญชีงบประมาณและค่าใช้จ่าย

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานเทคนิคที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 38 แห่ง (ร้อยละ 92.70) เท่ากัน สนับสนุน คือ การพัฒนาทรัพยากร และการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ รองลงมาจำนวน 35 แห่ง (ร้อยละ 85.40) คือ การจัดเก็บและการค้นคืน จำนวนน้อยที่สุด 34 แห่ง (ร้อยละ 82.90) คือ การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานเทคนิคที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) เท่ากัน สนับสนุน คือ การพัฒนาทรัพยากร การวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ รองลงมาจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) คือ การจัดเก็บและการค้นคืน

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานเทคนิคที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 20 แห่ง (ร้อยละ 95.20) เท่ากัน สนับสนุน คือ การพัฒนาทรัพยากร และการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ รองลงมาจำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 85.00) คือ การจัดเก็บและการค้นคืน จำนวนน้อยที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 76.20) คือ การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานบริการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) สนับสนุน คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า รองลงมาจำนวน 34 แห่ง (ร้อยละ 82.90) คือ บริการข่าวสารทันสมัย จำนวนน้อยที่สุด 29 แห่ง (ร้อยละ 70.70) คือ บริการยืม คืน

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพด้านงานบริการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) สนับสนุน คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า รองลงมาจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 80.00) เท่ากัน คือ บริการข่าวสารทันสมัย บริการยืมคืนระหว่างห้องสมุด และบริการยืม คืน จำนวนน้อยที่สุด 15 แห่ง (ร้อยละ 75.00) คือ บริการสืบค้นสารนิเทศเฉพาะบุคคล

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพด้านงานบริการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) สนับสนุน คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า รองลงมาจำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 85.70) คือ บริการข่าวสารทันสมัย จำนวนน้อยที่สุด 13 แห่ง (ร้อยละ 61.90) คือ บริการยืม คืน

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารนิเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 38 แห่ง (ร้อยละ 92.70) สนับสนุน คือ ฐานข้อมูล รองลงมาจำนวน 35 แห่ง (ร้อยละ 85.40) คือ คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ จำนวนน้อยที่สุด 24 แห่ง (ร้อยละ 58.50) คือระบบโทรคมนาคม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารนิเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) เท่ากัน สนับสนุน คือ คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล และแหล่งมัลติมีเดีย รองลงมาจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 80.00) คือ การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวนน้อยที่สุด 12 แห่ง (ร้อยละ 60.00) คือ ระบบโทรคมนาคม

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารนิเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) สนับสนุน คือ ฐานข้อมูล รองลงมาจำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 85.70) คือ คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ จำนวนน้อยที่สุด 12 แห่ง (ร้อยละ 57.10) คือระบบโทรคมนาคม

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพด้านความรู้อื่นๆที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) สนับสนุน คือ การใช้ภาษา และจำนวน 37 แห่ง (ร้อยละ 90.20) คือ การวิจัย

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพด้านความรู้อื่นๆที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) เท่ากัน สนับสนุน คือ การใช้ภาษา และการวิจัย

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพด้านความรู้อื่นๆที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) สนับสนุน คือ การใช้ภาษา และจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 81.00) คือ การวิจัย

ตารางที่ 13 เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพที่ห้องสมุดต้องการสนับสนุน

เนื้อหาของกิจกรรม	รัฐ		เอกชน		รวม	
	N = 20		N = 21		N = 41	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศ	(20)	(100.00)	(21)	(100.00)	(41)	(100.00)
กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารสนเทศ	12	60.00	15	71.40	27	65.90
นโยบายสารสนเทศ	13	65.00	17	81.00	30	73.20
จรรยาบรรณ	11	55.00	15	71.40	26	63.40
การบริหาร	(20)	(100.00)	(21)	(100.00)	(41)	(100.00)
การวางแผน	16	80.00	20	95.20	36	87.80
การทำบัญชีงบประมาณและค่าใช้จ่าย	9	45.00	11	52.40	20	48.80
การตลาด	12	60.00	15	71.40	27	65.90
การจัดการทรัพยากรมนุษย์	18	90.00	16	76.20	34	82.90
การจัดโครงการ/โครงการงาน	17	85.00	15	71.40	32	78.00
การควบคุมคุณภาพและการประเมินค่า	18	90.00	17	81.00	35	85.40
ความเป็นผู้นำ	16	80.00	13	61.90	29	70.70
การสื่อสาร	17	85.00	17	81.00	34	82.90
การประชาสัมพันธ์	17	85.00	17	81.00	34	82.90
งานเทคนิค	(20)	(100.00)	(21)	(100.00)	(41)	(100.00)
การพัฒนาทรัพยากร	18	90.00	20	95.20	38	92.70
การวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ	18	90.00	20	95.20	38	92.70
การจัดเก็บและการค้นคืน	17	85.00	18	85.70	35	85.40
การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ	18	90.00	16	76.20	34	82.90

ตารางที่ 13 เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ห้องสมุดต้องการสนับสนุน (ต่อ)

เนื้อหาของกิจกรรม	รัฐ		เอกชน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
งานบริการ	(20)	(100.00)	(21)	(100.00)	(41)	(100.00)
บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	20	100.00	21	100.00	41	100.00
บริการสืบค้นสารนิเทศเฉพาะบุคคล	15	75.00	17	81.00	32	78.00
บริการข่าวสารทันสมัย	16	80.00	18	85.70	34	82.90
บริการยืมคืนระหว่างห้องสมุด	16	80.00	17	81.00	33	80.50
บริการยืม คืน	16	80.00	13	61.90	29	70.70
เทคโนโลยีสารสนเทศ	(20)	(100.00)	(21)	(100.00)	(41)	(100.00)
คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์	17	85.00	18	85.70	35	85.40
การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์	16	80.00	17	81.00	33	80.50
ฐานข้อมูล	17	85.00	21	100.00	38	92.70
การดูแลและป้องกันข้อมูล	14	70.00	17	81.00	31	75.60
ระบบโทรคมนาคม	12	60.00	12	57.10	24	58.50
แหล่งมัลติมีเดีย	17	85.00	17	81.00	34	82.90
ความรู้อื่นๆ	(20)	(100.00)	(21)	(100.00)	(41)	(100.00)
การใช้ภาษา	20	100.00	21	100.00	41	100.00
การวิจัย	20	100.00	17	81.00	37	90.20

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิชาชีพ

ผู้บริหารของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนจำนวน 6 แห่ง ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ดังนี้

1. ควรเน้นทางวิชาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น (1 แห่ง)
2. ควรมีองค์กรวิชาชีพที่เข้มแข็ง เพื่อจัดกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษานอกหลักสูตรของสถาบันต่างๆ เพื่อเสริมความรู้และทักษะเฉพาะด้าน โดยต้องเป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับและสามารถให้ความน่าเชื่อถือแก่ผู้อบรมได้ (1 แห่ง)
3. ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม เน้นภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ (1 แห่ง)
4. สำรวจความต้องการของสมาชิก และหน่วยงานควรมีนโยบายสำหรับการพัฒนาวิชาชีพที่ชัดเจน โดยจะต้องให้ความเสมอภาคและยุติธรรม (1 แห่ง)
5. ควรมีการพัฒนาวิชาชีพแบบบูรณาการ และต้องมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีการนำความรู้จากทุกๆ ด้านมาปรับใช้ในการทำงานไม่ควรเน้นเพียงด้านใดด้านหนึ่ง (1 แห่ง)
6. ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือเล่าสู่กันฟังในบางโอกาส เพื่อให้บุคลากรที่ไปอบรม สัมมนา หรืออื่นๆ ได้นำมาถ่ายทอดให้กับเพื่อนสมาชิกได้รับรู้ด้วย (1 แห่ง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความต้องการการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ประกอบด้วยความต้องการรูปแบบการสนับสนุน กิจกรรม เนื้อหาและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ

การนำเสนอข้อมูลในตอนที่ 2 ประกอบด้วย 1) ความต้องการรูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ 2) ความต้องการกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ 3) ความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ 4) ความต้องการเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิชาชีพ ผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนจากห้องสมุดในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ

การนำเสนอข้อมูลส่วนนี้เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ความต้องการการสนับสนุนด้านเวลา ประกอบด้วย ให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา และให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา 2) ความต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ ประกอบด้วย ให้งบประมาณบางส่วน of กิจกรรม ให้งบประมาณทั้งหมดของกิจกรรม และให้งบประมาณในบางกิจกรรม โดยผลการวิเคราะห์ความต้องการรูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความต้องการการสนับสนุนด้านเวลา

ผลจากการศึกษาความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเวลาของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 14) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 333 คน (ร้อยละ 95.14) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา โดยบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 179 คน (ร้อยละ 51.10) คือ ต้องการการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา จำนวน 154 คน (ร้อยละ 44.00) ต้องการการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 149 คน (ร้อยละ 97.30) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา โดยบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 85 คน (ร้อยละ 55.60) ต้องการการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา และจำนวน 64 คน (ร้อยละ 41.80) คือ ต้องการการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา

บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 184 คน(ร้อยละ 93.40) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา โดยบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 94 คน (ร้อยละ 47.70) คือ ต้องการการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา และจำนวน 90 คน (ร้อยละ 45.70) คือ ต้องการการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา

1.2 ความต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ผลจากการศึกษาความต้องการรูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ ด้านงบประมาณของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 14) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกคน (ร้อยละ 100.00) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ โดยบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 193 คน (ร้อยละ 55.00) คือ ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด รองลงมาจำนวน 109 คน (ร้อยละ 31.00) คือ ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรม จำนวนน้อยที่สุด 48 คน (ร้อยละ 14.00) คือ ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณในบางส่วนของกิจกรรม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 76 คน (ร้อยละ 49.70) คือ ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด รองลงมาจำนวน 53 คน (ร้อยละ 34.60) คือ ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรม จำนวนน้อยที่สุด 24 คน (ร้อยละ 15.70) คือ ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณในบางส่วนของกิจกรรม

บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 117 คน (ร้อยละ 59.40) คือ ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด รองลงมาจำนวน 56 คน (ร้อยละ 28.40) คือ ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรม จำนวนน้อยที่สุด 24 คน (ร้อยละ 12.20) ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณในบางส่วนของกิจกรรม

ตารางที่ 14 ความต้องการรูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

รูปแบบการสนับสนุน	รัฐ		เอกชน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	N = 153		N = 197		N = 350	
ด้านเวลา	(149)	(97.30)	(184)	(93.40)	(333)	(95.14)
ให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา	64	41.80	90	45.70	154	44.00
ให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา	85	55.60	94	47.70	179	51.10
ด้านงบประมาณ	(153)	(100.00)	(197)	(100.00)	(350)	(100.00)
ให้งบประมาณบางส่วนของกิจกรรม	24	15.70	24	12.20	48	14.00
ให้งบประมาณทั้งหมด	76	49.70	117	59.40	193	55.00
ให้งบประมาณในบางกิจกรรม	53	34.60	56	28.40	109	31.00

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2. กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน

สำหรับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุนจากห้องสมุด ได้จำแนกเป็น 4 กิจกรรมใหญ่ คือ กิจกรรมการเข้าร่วมประชุม การศึกษาต่อเนื่อง การเรียนในหลักสูตร และการผลิตผลงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทุกคน ต้องการให้ห้องสมุดสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพในทุกกิจกรรมใหญ่ และเมื่อจำแนกรายละเอียดกิจกรรมที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน พบว่า บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุนทั้งทางด้านเวลาและงบประมาณ ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนกิจกรรมการเข้าร่วมประชุมของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 15) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 333 คน (ร้อยละ 95.14) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ รองลงมาจำนวน 318 คน (ร้อยละ 90.85) คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวนน้อยที่สุด 266 คน (ร้อยละ 76.00) คือ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 323 คน (ร้อยละ 92.28) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ รองลงมาจำนวน 312 คน (ร้อยละ 89.14) คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวนน้อยที่สุด 256 คน (ร้อยละ 73.14) คือ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 148 คน (ร้อยละ 96.73) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ รองลงมาจำนวน 145 คน (ร้อยละ 94.77) คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวนน้อยที่สุด 123 คน (ร้อยละ 80.39) คือ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 140 คน (ร้อยละ 91.50) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาจำนวน 138 คน (ร้อยละ 90.19) คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวนน้อยที่สุด 115 คน (ร้อยละ 75.16) คือ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 185 คน (ร้อยละ 93.90) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ รองลงมาจำนวน 173 คน (ร้อยละ 87.81) คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวนน้อยที่สุด 143 คน (ร้อยละ 72.58) คือ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 185 คน (ร้อยละ 93.90) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ รองลงมาจำนวน 172 คน (ร้อยละ 87.30) คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวนน้อยที่สุด 141 คน (ร้อยละ 71.06) คือ การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 15) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 325 คน (ร้อยละ 92.85) เท่ากัน ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้ารับการฝึกอบรม และการเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น รองลงมาจำนวน 319 คน (ร้อยละ 91.14) คือ การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ จำนวนน้อยที่สุด 241 คน (ร้อยละ 68.85) คือ การอ่านในวิชาชีพ

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 316 คน (ร้อยละ 90.28) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาจำนวน 313 คน (ร้อยละ 89.42) คือ การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น จำนวนน้อยที่สุด 226 คน (ร้อยละ 64.57) คือ การอ่านในวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 147 คน (ร้อยละ 96.07) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาจำนวน 145 คน (ร้อยละ 94.77) คือ การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น จำนวนน้อยที่สุด 105 คน (ร้อยละ 68.62) คือ การหมุนเวียนงาน

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 138 คน (ร้อยละ 90.19) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาจำนวน 132 คน (ร้อยละ 86.27) คือ การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น จำนวนน้อยที่สุด 93 คน (ร้อยละ 60.78) คือ การหมุนเวียนงาน

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 181 คน (ร้อยละ 91.87) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น รองลงมาจำนวน 178 คน (ร้อยละ 90.35) คือ การเข้ารับการฝึกอบรม จำนวนน้อยที่สุด 131 คน (ร้อยละ 66.49) คือ การอ่านในวิชาชีพ

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 181 คน (ร้อยละ 91.87) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น รองลงมาจำนวน 178 คน (ร้อยละ 90.35) คือ การเข้ารับการฝึกอบรม จำนวนน้อยที่สุด 125 คน (ร้อยละ 63.45) คือ การอ่านในวิชาชีพ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนในหลักสูตรของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 15) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 304 คน (ร้อยละ 86.85) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 303 คน (ร้อยละ 86.57) คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น

กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 299 คน (ร้อยละ 85.42) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น และจำนวน 294 คน (ร้อยละ 84.85) คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 134 คน (ร้อยละ 87.58) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา

คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น และจำนวน 130 คน (ร้อยละ 84.96) คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 130 คน (ร้อยละ 84.96) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น และจำนวน 125 คน (ร้อยละ 81.69) คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 174 คน (ร้อยละ 88.32) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 169 คน (ร้อยละ 85.78) คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น

กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 172 คน (ร้อยละ 87.81) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 169 คน (ร้อยละ 85.78) คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนกิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 15) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 296 คน (ร้อยละ 84.57) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา รองลงมาจำนวน 290 คน (ร้อยละ 82.85) คือ การทำวิจัย จำนวนน้อยที่สุด 280 คน (ร้อยละ 80.00) คือ การเผยแพร่ผลงานวิชาการ

กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 293 คน (ร้อยละ 83.71) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา รองลงมาจำนวน 288 คน (ร้อยละ 82.28) คือ การทำวิจัย จำนวนน้อยที่สุด 276 คน (ร้อยละ 78.85) คือ การเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 137 คน (ร้อยละ 89.54) เท่ากัน ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การทำวิจัย และการเขียนบทความ หนังสือ และตำรา รองลงมาจำนวน 132 คน (ร้อยละ 86.27) คือ การเผยแพร่ผลงานวิชาการ

กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 136 คน (ร้อยละ 88.88) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเขียนบทความ หนังสือ และ

ตำรา รองลงมาจำนวน 135 คน (ร้อยละ 88.23) คือ การทำวิจัย จำนวนน้อยที่สุด 128 คน (ร้อยละ 83.66) คือ การเผยแพร่ผลงานวิชาการ

กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 159 คน (ร้อยละ 80.71) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา รองลงมาจำนวน 153 คน (ร้อยละ 77.66) คือ การทำวิจัย จำนวนน้อยที่สุด 148 คน (ร้อยละ 75.12) คือ การเผยแพร่ผลงานวิชาการ

กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 157 คน (ร้อยละ 79.69) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา รองลงมาจำนวน 153 คน (ร้อยละ 77.66) คือ การทำวิจัย จำนวนน้อยที่สุด 148 คน (ร้อยละ 75.12) คือ การเผยแพร่ผลงานวิชาการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุถึงรูปแบบการสนับสนุนที่ต้องการในแต่ละกิจกรรม โดยจำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเวลา ประกอบด้วย การให้เวลาบางส่วน และให้เต็มเวลา และกิจกรรมที่ไม่ต้องการการสนับสนุน 2) ความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงบประมาณ ประกอบด้วย การให้งบประมาณบางส่วน และให้งบประมาณทั้งหมด และกิจกรรมที่ไม่ต้องการการสนับสนุน ผลการวิเคราะห์รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเวลา

ผลจากการศึกษาความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเวลาของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 16) โดยรวม พบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 167 คน (ร้อยละ 47.70) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเวลาบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา รองลงมา จำนวน 145 คน (ร้อยละ 41.40) คือ การอ่านในวิชาชีพ จำนวนน้อยที่สุด 55 คน (ร้อยละ 15.70) คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 259 คน (ร้อยละ 74.00) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเต็มเวลา คือ การเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาจำนวน 249 คน (ร้อยละ 71.10) เท่ากัน คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จำนวนน้อยที่สุด 96 คน (ร้อยละ 27.40) คือ การอ่านในวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 76 คน (ร้อยละ 49.70) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเวลาบางส่วน คือ การทำวิจัย รองลงมาจำนวน 71 คน (ร้อยละ 46.40) คือ การเผยแพร่ผลงานวิชาการ จำนวนน้อยที่สุด 17 คน (ร้อยละ 11.10) คือ การเข้ารับการฝึกอบรม

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 130 คน (ร้อยละ 85.00) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเต็มเวลา คือ การเข้ารับการฝึก

อบรม รองลงมาจำนวน 123 คน (ร้อยละ 80.40) คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวนน้อยที่สุด 48 คน (ร้อยละ 31.40) คือ การอ่านในวิชาชีพ

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 83 คน (ร้อยละ 42.10) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเวลาบางส่วน คือ การอ่านในวิชาชีพ รองลงมาจำนวน 80 คน (ร้อยละ 40.60) คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา จำนวนน้อยที่สุด 34 คน (ร้อยละ 17.30) คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 140 คน (ร้อยละ 71.10) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเต็มเวลา คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รองลงมาจำนวน 129 คน (ร้อยละ 65.50) คือ การเข้ารับการฝึกอบรม จำนวนน้อยที่สุด 48 คน (ร้อยละ 24.40) คือ การอ่านในวิชาชีพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเวลา

กิจกรรม	รูปแบบการสนับสนุน		รัฐ N = 153		เอกชน N = 197				รวม N = 350			
	บางส่วน		เต็มเวลา		บางส่วน		เต็มเวลา		บางส่วน		เต็มเวลา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าร่วมประชุม												
การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	31	20.30	117	76.50	63	32.00	122	61.90	94	26.90	239	68.30
การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ	51	33.30	74	48.40	73	37.10	82	41.60	124	35.40	156	44.60
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	22	14.40	123	80.40	47	23.90	126	64.00	69	19.70	249	71.10
การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม	31	20.30	92	60.10	65	33.00	78	39.60	96	27.40	170	48.60
การศึกษาต่อเนื่อง												
การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	49	32.00	65	42.50	66	33.50	82	41.60	115	32.90	147	42.00
การอ่านในวิชาชีพ	62	40.50	48	31.40	83	42.10	48	24.40	145	41.40	96	27.40
การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ	35	22.90	108	70.60	53	26.90	123	62.40	88	25.10	231	66.00
การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ	47	30.70	72	47.10	70	35.50	68	34.50	117	33.40	140	40.00
การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด	41	26.80	70	45.80	65	33.00	76	38.60	106	30.30	146	41.70
การเข้ารับการศึกษาอบรม	17	11.10	130	85.00	49	24.90	129	65.50	66	18.90	259	74.00
การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น	32	20.90	112	73.20	66	33.50	115	58.40	98	28.00	227	64.90
การหมุนเวียนงาน	40	26.10	65	42.50	65	33.00	77	39.10	105	30.00	142	40.60
การเรียนรู้ในหลักสูตร												
การเรียนรู้ในหลักสูตรระยะสั้น	29	19.00	105	68.60	51	25.90	118	59.90	80	22.90	223	63.70
การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	21	13.70	109	71.20	34	17.30	140	71.10	55	15.70	249	71.10
การผลิตผลงานวิชาการ												
การทำวิจัย	76	49.70	61	39.90	59	29.90	94	47.70	135	38.60	155	44.30
การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา	87	56.90	50	32.70	80	40.60	79	40.10	167	47.70	129	36.90
การเผยแพร่ผลงานวิชาการ	71	46.40	61	39.90	69	32.00	79	40.10	140	40.00	140	40.00

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.2 ความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านงบประมาณ

ผลจากการศึกษารูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงบประมาณที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการ (ตารางที่ 17) โดยรวม พบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 96 คน (ร้อยละ 27.40) ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดย*ต้องการงบประมาณบางส่วน* คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา รองลงมาจำนวน 94 คน (ร้อยละ 26.90) คือ การอ่านในวิชาชีพ จำนวนน้อยที่สุด 40 คน (ร้อยละ 11.40) คือ การเข้ารับการฝึกอบรม

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 276 คน (ร้อยละ 78.90) ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดย*ต้องการงบประมาณทั้งหมด* คือ การเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาจำนวน 269 คน (ร้อยละ 76.90) คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวนน้อยที่สุด 132 คน (ร้อยละ 37.70) คือ การอ่านในวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 62 คน (ร้อยละ 40.50) ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดย*ต้องการงบประมาณบางส่วน* คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา รองลงมาจำนวน 47 คน (ร้อยละ 30.70) คือ และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ จำนวนน้อยที่สุด 11 คน (ร้อยละ 7.20) คือ การเข้ารับการฝึกอบรม

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 127 คน (ร้อยละ 83.00) ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดย*ต้องการงบประมาณทั้งหมด* คือ การเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาจำนวน 126 คน (ร้อยละ 82.40) คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวนน้อยที่สุด 58 คน (ร้อยละ 37.90) คือ การอ่านในวิชาชีพ

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 51 คน (ร้อยละ 25.90) ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดย*ต้องการงบประมาณบางส่วน* คือ การอ่านในวิชาชีพ รองลงมาจำนวน 47 คน (ร้อยละ 23.90) คือ การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ จำนวนน้อยที่สุด 27 คน (ร้อยละ 13.70) คือ การทำวิจัย

กิจกรรมการพัฒนางานวิชาชีพที่ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ โดยต้องการงบประมาณทั้งหมดของกิจกรรม บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 149 คน (ร้อยละ 75.60) เท่ากัน คือ การเข้ารับการฝึกอบรม และการเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น รองลงมาจำนวน 143 คน (ร้อยละ 72.60) คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวนน้อยที่สุด 74 คน (ร้อยละ 37.60) คือ การอ่านในวิชาชีพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านงบประมาณ

กิจกรรม	รูปแบบการสนับสนุน		รัฐ		เอกชน				รวม			
			N = 153		N = 197				N = 350			
			บางส่วน	ทั้งหมด	บางส่วน	ทั้งหมด		บางส่วน	ทั้งหมด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าร่วมประชุม												
การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	12	7.80	126	82.40	42	21.30	143	72.60	54	15.40	269	76.90
การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ	38	24.80	85	55.60	47	23.90	108	54.80	85	24.30	193	55.10
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	18	11.80	122	79.70	33	16.80	139	70.60	51	14.60	261	74.60
การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม	26	17.00	89	58.20	44	22.30	97	49.20	70	20.00	186	53.10
การศึกษาค้นคว้า												
การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ	32	20.90	67	43.80	41	20.80	104	52.80	73	20.90	171	48.90
การอ่านในวิชาชีพ	43	28.10	58	37.90	51	25.90	74	37.60	94	26.90	132	37.70
การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ	22	14.40	109	71.20	35	17.80	138	70.10	57	16.30	247	70.60
การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ	29	19.00	85	55.60	42	21.30	92	46.70	71	20.30	177	50.60
การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด	28	18.30	80	52.30	36	18.30	102	51.80	64	18.30	182	52.00
การเข้ารับการศึกษาอบรม	11	7.20	127	83.00	29	14.70	149	75.60	40	11.40	276	78.90
การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น	19	12.40	113	73.90	32	16.20	149	75.60	51	14.60	262	74.90
การหมุนเวียนงาน	18	11.80	75	49.00	41	20.80	95	48.20	59	16.90	170	48.60
การเรียนรู้ในหลักสูตร												
การเรียนรู้ในหลักสูตรระยะสั้น	30	19.60	100	65.40	33	16.80	136	69.00	63	18.00	236	67.40
การศึกษาค้นคว้าในระดับที่สูงขึ้น	40	26.10	85	55.60	40	20.30	132	67.00	80	22.90	217	62.00
การผลิตผลงานวิชาการ												
การทำวิจัย	44	28.80	91	59.50	27	13.70	126	64.00	71	20.30	217	62.00
การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา	62	40.50	74	48.40	34	17.30	123	62.40	96	27.40	197	56.28
การเผยแพร่ผลงานวิชาการ	47	30.70	81	52.90	35	17.80	113	57.40	82	23.40	194	55.40

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4. เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน

สำหรับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน ได้จำแนกเป็น 6 หัวข้อใหญ่ คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารนิเทศ การบริหาร งานเทคนิค งานบริการ เทคโนโลยีสารนิเทศ และความรู้อื่นๆ ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนทุกคนต้องการการสนับสนุนเนื้อหาในทุกหัวข้อใหญ่ โดยเนื้อหาของกิจกรรมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 306 คน (ร้อยละ 87.40) ต้องการการสนับสนุน คือ ฐานข้อมูล รองลงมาจำนวน 303 คน (ร้อยละ 86.60) คือ การใช้ภาษา และจำนวนน้อยที่สุด 118 คน (ร้อยละ 33.70) คือ การตลาด เมื่อจำแนกรายละเอียดในหัวข้อเนื้อหาย่อยที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน ผลปรากฏ ดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารนิเทศที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวมพบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 261 คน (ร้อยละ 74.60) ต้องการการสนับสนุน คือ กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารนิเทศ รองลงมาจำนวน 256 คน (ร้อยละ 73.10) คือ นโยบาย สารนิเทศ จำนวนน้อยที่สุด 173 คน (ร้อยละ 49.40) คือ จรรยาบรรณ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารนิเทศที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 113 คน (ร้อยละ 73.90) ต้องการการสนับสนุน คือ นโยบายสารนิเทศ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 112 คน (ร้อยละ 73.20) คือ กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารนิเทศ จำนวนน้อยที่สุด 63 คน (ร้อยละ 41.20) คือ จรรยาบรรณ

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารนิเทศที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 149 คน (ร้อยละ 75.60) ต้องการการสนับสนุน คือ กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารนิเทศ รองลงมาจำนวน 143 คน (ร้อยละ 72.60) คือ นโยบายสารนิเทศ จำนวนน้อยที่สุด 110 คน (ร้อยละ 55.80) คือ จรรยาบรรณ

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านการบริหารที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 258 คน (ร้อยละ 73.70) ต้องการการสนับสนุน คือ การวางแผน รองลงมาจำนวน 227 คน (ร้อยละ 64.90) คือ การจัดโครงการ/โครงการ จำนวนน้อยที่สุด 118 คน (ร้อยละ 33.70) คือ การตลาด

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านการบริหารที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 121 คน (ร้อยละ 79.10) ต้องการการสนับสนุน คือ การวางแผน รองลงมาจำนวน 110 คน (ร้อยละ 71.90) คือ การควบคุมคุณภาพ และการประเมินค่า จำนวนน้อยที่สุด 59 คน (ร้อยละ 38.60) คือ การทำบัญชีงบประมาณและค่าใช้จ่าย

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านการบริหารที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 137 คน (ร้อยละ 69.50) ต้องการการสนับสนุน คือ การวางแผน รองลงมาจำนวน 120 คน (ร้อยละ 60.90) คือ การจัดโครงการ/โครงการ จำนวนน้อยที่สุด 53 คน (ร้อยละ 26.90) คือ การตลาด

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานเทคนิคที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 249 คน (ร้อยละ 71.10) ต้องการการสนับสนุน คือ การจัดเก็บและการคืน รongลงมาจำนวน 230 คน (ร้อยละ 65.70) คือ การพัฒนาทรัพยากร จำนวนน้อยที่สุด 171 คน (ร้อยละ 48.90) คือ การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานเทคนิคที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 107 คน (ร้อยละ 69.90) ต้องการการสนับสนุน คือ การจัดเก็บและการคืน รongลงมาจำนวน 90 คน (ร้อยละ 58.80) คือ การควบคุมจำนวนน้อยที่สุด 75 คน (ร้อยละ 49.00) คือ การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานเทคนิคที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 142 คน (ร้อยละ 72.10) ต้องการการสนับสนุน คือ การจัดเก็บและการคืน รongลงมาจำนวน 140 คน (ร้อยละ 71.10) คือ การพัฒนาทรัพยากร จำนวนน้อยที่สุด 96 คน (ร้อยละ 48.70) คือ การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานบริการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 252 คน (ร้อยละ 72.00) ต้องการการสนับสนุน คือ บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้า รongลงมาจำนวน 249 คน (ร้อยละ 71.10) คือ บริการสืบค้นสารสนเทศเฉพาะบุคคล จำนวนน้อยที่สุด 154 คน (ร้อยละ 44.00) คือ บริการยืม คืน

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานบริการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 111 คน (ร้อยละ 72.50) ต้องการการสนับสนุน คือ บริการสืบค้นสารสนเทศเฉพาะบุคคล รองลงมาจำนวน 106 คน (ร้อยละ 69.30) คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า จำนวนน้อยที่สุด 60 คน (ร้อยละ 39.20) คือ บริการยืม คืน

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานบริการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 146 คน (ร้อยละ 74.10) ต้องการการสนับสนุน คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า รองลงมาจำนวน 138 คน (ร้อยละ 70.10) คือ บริการสืบค้นสารสนเทศเฉพาะบุคคล จำนวนน้อยที่สุด 94 คน (ร้อยละ 47.70) คือ บริการยืม คืน

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 306 คน (ร้อยละ 87.40) ต้องการการสนับสนุน คือ ฐานข้อมูล รองลงมาจำนวน 259 คน (ร้อยละ 74.00) คือ คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ จำนวนน้อยที่สุด 167 คน (ร้อยละ 47.70) คือ ระบบโทรคมนาคม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 136 คน (ร้อยละ 88.90) ต้องการการสนับสนุน คือ ฐานข้อมูล รองลงมาจำนวน 114 คน (ร้อยละ 74.50) คือ คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ จำนวนน้อยที่สุด 73 คน (ร้อยละ 47.70) คือ ระบบโทรคมนาคม

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 170 คน (ร้อยละ 86.30) ต้องการการสนับสนุน คือ ฐานข้อมูล รองลงมาจำนวน 145 คน (ร้อยละ 73.60) คือ คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ จำนวนน้อยที่สุด 94 คน (ร้อยละ 47.70) คือ ระบบโทรคมนาคม

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้อื่นๆที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 303 คน (ร้อยละ 86.60) ต้องการการสนับสนุน คือ การใช้ภาษา และจำนวน 241 คน (ร้อยละ 68.90) คือ การวิจัย

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพด้านความรู้อื่นๆที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 132 คน (ร้อยละ 86.30) ต้องการการสนับสนุน คือ การใช้ภาษา และจำนวน 120 คน (ร้อยละ 78.40) คือ การวิจัย

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพด้านความรู้อื่นๆที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 171 คน (ร้อยละ 86.80) ต้องการการสนับสนุน คือ การใช้ภาษา และจำนวน 121 คน (ร้อยละ 61.40) คือ การวิจัย

ตารางที่ 18 เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวชิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน

เนื้อหาของกิจกรรม	รัฐ N = 153		เอกชน N = 197		รวม N = 350	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศ	(153)	(100.00)	(197)	(100.00)	(350)	(100.00)
กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารสนเทศ	112	73.20	149	75.60	261	74.60
นโยบายสารสนเทศ	113	73.90	143	72.60	256	73.10
จรรยาบรรณ	63	41.20	110	55.80	173	49.40
การบริหาร	(153)	(100.00)	(197)	(100.00)	(350)	(100.00)
การวางแผน	121	79.10	137	69.50	258	73.70
การทำบัญชีงบประมาณและค่าใช้จ่าย	59	38.60	69	35.00	128	36.60
การตลาด	65	42.50	53	26.90	118	33.70
การจัดการทรัพยากรมนุษย์	91	59.50	111	56.30	202	57.70
การจัดโครงการ/โครงการงาน	107	69.90	120	60.90	227	64.90
การควบคุมคุณภาพและการประเมินค่า	110	71.90	114	57.90	224	64.00
ความเป็นผู้นำ	89	58.20	109	55.30	198	56.60
การสื่อสาร	92	60.10	104	52.80	196	56.00
การประชุมสัมมนา	107	69.90	113	57.40	220	62.90
งานเทคนิค	(153)	(100.00)	(197)	(100.00)	(350)	(100.00)
การพัฒนาทรัพยากร	90	58.80	140	71.10	230	65.70
การวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ	85	55.60	131	66.50	216	61.70
การจัดเก็บและการค้นคืน	107	69.90	142	72.10	249	71.10
การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ	75	49.00	96	48.70	171	48.90

ตารางที่ 18 เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน (ต่อ)

เนื้อหาของกิจกรรม	รัฐ		เอกชน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
งานบริการ	(153)	(100.00)	(197)	(100.00)	(350)	(100.00)
บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	106	69.30	146	74.10	252	72.00
บริการสืบค้นสารนิเทศเฉพาะบุคคล	111	72.50	138	70.10	249	71.10
บริการข่าวสารทันสมัย	97	63.40	135	68.50	232	66.30
บริการยืมคืนระหว่างห้องสมุด	72	47.10	119	60.40	191	54.60
บริการยืม คืน	60	39.20	94	47.70	154	44.00
เทคโนโลยีสารสนเทศ	(153)	(100.00)	(197)	(100.00)	(350)	(100.00)
คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์	114	74.50	145	73.60	259	74.00
การสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์	113	73.90	135	68.50	248	70.90
ฐานข้อมูล	136	88.90	170	86.30	306	87.40
การดูแลและป้องกันข้อมูล	107	69.90	127	64.50	234	66.90
ระบบโทรคมนาคม	73	47.70	94	47.70	167	47.70
ความรู้อื่นๆ	(153)	(100.00)	(197)	(100.00)	(350)	(100.00)
การใช้ภาษา	132	86.30	171	86.80	303	86.60
การวิจัย	120	78.40	121	61.40	241	68.90

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

5. ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 19) โดยรวม พบว่า ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ 202 คน (ร้อยละ 57.70) คือ ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ รองลงมาจำนวน 151 คน (ร้อยละ 43.10) คือ ห้องสมุดขาดงบประมาณ และจำนวน 149 คน (ร้อยละ 42.60) คือ ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ จำนวนน้อยที่สุด 45 คน (ร้อยละ 12.90) คือ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม นานเกินไป

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 95 คน (ร้อยละ 62.10) คือ ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ รองลงมาจำนวน 75 คน (ร้อยละ 49.00) คือ ห้องสมุดขาดงบประมาณ และจำนวน 68 คน (ร้อยละ 44.40) คือ งานที่ปฏิบัติมีมากจนไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม จำนวนน้อยที่สุด 24 คน (ร้อยละ 15.70) คือ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป

ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวนมากที่สุด 107 คน (ร้อยละ 54.30) คือ ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ รองลงมาจำนวน 86 คน (ร้อยละ 43.70) คือ ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ และจำนวน 84 คน (ร้อยละ 42.60) คือ ไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน จำนวนน้อยที่สุด 21 คน (ร้อยละ 10.70) คือ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม นานเกินไป

ตารางที่ 19 ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ

ปัญหา	รัฐ		เอกชน		รวม	
	N = 153		N = 197		N = 350	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุดขาดงบประมาณ	75	49.00	76	38.60	151	43.10
ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ	63	41.20	86	43.70	149	42.60
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร	58	37.90	82	41.60	140	40.00
เนื้อหาของกิจกรรมไม่ตรงกับความต้องการของห้องสมุด	29	19.00	59	29.90	88	25.10
เนื้อหาของกิจกรรมไม่ตรงกับความต้องการของตนเอง	48	31.40	48	24.40	96	27.40
ไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน	51	33.30	84	42.60	135	38.60
งานที่ปฏิบัติมีมากจนไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม	68	44.40	78	39.60	146	41.70
ไม่ทราบว่ามีการจัดกิจกรรมที่ใดบ้าง	53	34.60	65	33.00	118	33.70
สถานที่จัดกิจกรรมไม่สะดวกที่จะเข้าร่วม	65	42.50	60	30.50	125	35.70
ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป	24	15.70	21	10.70	45	12.90
เนื้อหาของกิจกรรมไม่สัมพันธ์กับงานที่ปฏิบัติ	48	31.40	48	24.40	96	27.40
ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ	95	62.10	107	54.30	202	57.70
ไม่มีความรู้พื้นฐานด้านการวิจัย	40	26.10	55	27.90	95	27.10
อื่นๆ						

เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิชาชีพ

บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนจำนวน 45 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารห้องสมุด

1. ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนให้บรรณารักษ์ได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และควรมีเกณฑ์ที่ชัดเจนและมีความเป็นธรรมในการอนุญาตให้เข้าร่วมกิจกรรม (10 คน)
2. การพัฒนาวิชาชีพไม่ควรจำกัดเฉพาะความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์เท่านั้น แต่ควรมีการพัฒนาความรู้ด้านอื่นๆด้วยเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับงานได้ ผู้บริหารควรพิจารณาตามความเหมาะสมและความสนใจของแต่ละบุคคลด้วย (5)
3. ห้องสมุดควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพให้ชัดเจน เนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาวิชาชีพประสบความสำเร็จ และทั่วถึง (5)
4. ห้องสมุดควรสนับสนุนเงินทุนสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ โดยเฉพาะการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (3 คน)
5. ผู้บริหารควรมีใจกว้างในการเปิดโอกาสและสนับสนุนบรรณารักษ์ผู้ได้บังคับบัญชาได้พัฒนาผลงานทางวิชาการ และมีใจเป็นธรรม และควรมีการสนับสนุนให้มีการผลิตผลงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำวิจัย และมีให้โอกาสสำหรับการนำเสนอผลงานทางวิชาการด้วย (2 คน)
6. ในกรณีที่ห้องสมุดมีงบจำกัดควรมีการกำหนดนโยบายให้บุคลากรที่มีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ เช่น การฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ จะต้องนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้กับบุคลากรในหน่วยงานเสมอ เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาโดยรวม โดยที่การลงทุนและความรู้ไม่ตกอยู่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง (2 คน)
7. ห้องสมุดควรมีฝ่ายพัฒนางานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ เพื่อสนับสนุนทางด้านการเงินหรือแหล่งเงินที่จะสนับสนุนงานวิจัยได้ (2 คน)
8. ผู้บริหารห้องสมุดควรเป็นผู้ที่มาจากวิชาชีพสารนิเทศโดยตรง เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์แต่ละฝ่ายชัดเจนขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนางานของบรรณารักษ์และส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน (1 คน)

9. ห้องสมุดควรมีการเพิ่มอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีให้เพียงพอกับบุคลากรเพื่อให้สามารถพัฒนาทักษะทางด้านนี้ได้ด้วยตนเอง (1 คน)

10. ควรมีการจัดกิจกรรมการดูงานนอกสถานที่อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้บรรณารักษ์ได้มีโอกาสเรียนรู้และมีประสบการณ์ใหม่ๆ สำหรับการนำความรู้และสิ่งต่างๆ ที่ได้เห็นมาพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น (1 คน)

ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์

1. บรรณารักษ์ควรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของตนให้ทันกับความก้าวหน้าของโลกสารสนเทศ ซึ่งบรรณารักษ์จะต้องมีความกระตือรือร้นและยินดีที่จะพัฒนาตนเอง (5 คน)

2. บรรณารักษ์จะต้องเน้นพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ และความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อให้สามารถตอบสนองกับผู้ใช้บริการได้ดียิ่งขึ้น (3 คน)

3. บรรณารักษ์ควรมีการพบปะกับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพเดียวกันให้มากขึ้น เพื่อสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันและสามารถช่วยเหลือกันได้ นอกจากนี้ยังมีผลในการสร้างเครือข่ายทางวิชาชีพที่เข้มแข็งต่อไป (1 คน)

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่จัดกิจกรรม

1. หน่วยงานที่มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงมากกว่านี้ (2 คน)

2. สมาคมวิชาชีพควรมีบทบาทให้มากขึ้น ในการเป็นตัวกลางสำหรับการประสานเพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่สมาชิก เช่น สมาคมวิชาชีพควรมีการจัดสัมมนาบ่อยในแต่ละภูมิภาค นอกเหนือจากการจัดสัมมนาใหญ่เพียงอย่างเดียว และควรจัดให้มีการไปดูงานในต่างประเทศ (1 คน)

3. ในการพัฒนาวิชาชีพนอกเหนือจากการพัฒนาความรู้แล้ว ควรมุ่งเน้นในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของสมาชิกวิชาชีพด้วย (1 คน)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการนำเสนอเนื้อหาการวิจัยเรื่อง การสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล สรุปการทดสอบสมมติฐาน ข้อเสนอแนะ และแนวทางการวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. การสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในด้านการวางแผนการสนับสนุน รูปแบบ กิจกรรมและเนื้อหาที่ให้การสนับสนุน

2. ความต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ในด้านรูปแบบ กิจกรรม เนื้อหา รวมทั้งปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่สนับสนุนให้บรรณารักษ์มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยให้งบประมาณในบางกิจกรรม และสนับสนุนการเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

2. บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนโดยการให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา สนับสนุนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เนื้อหาที่ต้องการคือ เทคโนโลยีสารนิเทศ และประสบปัญหาไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ศึกษาคือ ผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยจำนวน 48 แห่ง ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 41 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.41 และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 350 คน คิดเป็นร้อยละ 79.90 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด โดยแบ่งเป็นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 24 แห่ง ได้รับคืนจากผู้บริหาร 20 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 83.33 และบรรณารักษ์ 153 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 สำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 24 แห่ง ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 และบรรณารักษ์จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 84.18 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ในการนำเสนอผลการวิจัยได้แบ่งห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยนำเสนอแยกระหว่างผู้บริหารห้องสมุด และบรรณารักษ์ ผลการวิจัยสามารถสรุปและอภิปรายได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

1. การวางแผนการสนับสนุน

1.1 การวางแผนการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ผลจากการศึกษาการวางแผนการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในด้านงบประมาณ (ตารางที่ 3) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 36 แห่ง (ร้อยละ 87.80) มีการวางแผนด้านงบประมาณ มีเพียง 5 แห่ง (ร้อยละ 12.20) ไม่มีการวางแผนด้านงบประมาณ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่มีการวางแผนด้านงบประมาณสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 95.00 และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 81.00)

1.2 แหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

ผลการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนโดยรวม ในกรณีที่ห้องสมุดมีการวางแผนงบประมาณ (ตารางที่ 4) พบว่า แหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 17 แห่ง (ร้อยละ 47.20) คือ งบประมาณของสถาบันอุดมศึกษา รองลงมาจำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 38.90) คือ เงินรายได้ของห้องสมุด

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า แหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 52.60) คือ เงินรายได้ของห้องสมุดรองลงมาจำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 21.10) คือ งบประมาณของสถาบันอุดมศึกษา

แหล่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 13 แห่ง (ร้อยละ 76.47) คือ งบประมาณของสถาบันอุดมศึกษา รองลงมาจำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 23.53) คือ เงินรายได้ของห้องสมุด

1.3 การวางแผนบุคลากรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ

ผลจากการศึกษาการวางแผนการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในด้านบุคลากร (ตารางที่ 5) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 30 แห่ง (ร้อยละ 73.00) มีการวางแผนด้านบุคลากร จำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 27.00) ไม่มีการวางแผนบุคลากร

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่ มีการวางแผนบุคลากรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 13 แห่ง (ร้อยละ 65.00) และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 81.00)

1.4 การวางแผนด้านจำนวนบุคลากรสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

ผลจากการศึกษาการวางแผนบุคลากรในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในด้านจำนวนบุคลากร (ตารางที่ 6) โดยรวม พบว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 30 แห่ง (ร้อยละ 73.00) มีการวางแผนด้านจำนวนบุคลากร มีเพียง 11 แห่ง (ร้อยละ 27.00) ไม่มีการวางแผนด้านจำนวนบุคลากร

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ มีการวางแผนด้านจำนวนบุคลากร ได้แก่ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 13 แห่ง (ร้อยละ 65.00) และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 17 แห่ง (ร้อยละ 81.00)

1.5 เกณฑ์ในการพิจารณาให้บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรม

สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาให้บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ (ตาราง 7) โดยรวม พบว่า ผู้บริหารของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 34 แห่ง (ร้อยละ 82.90) ใช้พิจารณา คือ งบประมาณที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/จำนวนคน รองลงมาจำนวน 33 แห่ง (ร้อยละ 80.50) คือ ภาระงานของบรรณารักษ์

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เกณฑ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) ใช้พิจารณา คือ ภาระงานของบรรณารักษ์ รองลงมาจำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) คือ งบประมาณที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/จำนวนคน และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 16 แห่ง (ร้อยละ 76.20) คือ งบประมาณที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/จำนวนคน รองลงมาจำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 71.40) คือ ตำแหน่งของบรรณารักษ์

จากผลการศึกษาที่พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดใช้เกณฑ์ในการพิจารณาให้บรรณารักษ์เข้าร่วมการพัฒนาวิชาชีพ คือ งบประมาณที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/จำนวนคน และจำนวนใกล้เคียงกันคือ ภาระงานของบรรณารักษ์ การที่ห้องสมุดใช้เกณฑ์การพิจารณาจากงบประมาณที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/จำนวนคน แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดอาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ โดยต้องพิจารณาค่าใช้จ่ายที่บุคลากรแต่ละคนต้องใช้ในการแต่ละกิจกรรม ส่วนภาระงานของบรรณารักษ์ อาจจะเนื่องจากผู้บริหารเห็นว่าบรรณารักษ์แต่ละคนมีภาระงานที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นในการส่งบรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพจึงต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของกิจกรรมกับภาระงานที่บรรณารักษ์มีอยู่ นอกจากนี้บรรณารักษ์บางคนมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ซึ่งหากให้เข้าร่วมกิจกรรมก็จะเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับผู้อื่นในการต้องปฏิบัติหน้าที่แทน และจะส่งผลกระทบต่อการทำงานโดยรวมของห้องสมุด

1.6 ทักษะของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดต้องการสนับสนุน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับทักษะในวิชาชีพของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ต้องการสนับสนุน พบว่าผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทุกแห่ง ต้องการสนับสนุนทักษะของบรรณารักษ์ในทุกด้าน และพบว่าทักษะที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

ส่วนใหญ่ 38 แห่ง (ร้อยละ 92.70) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการวางแผน รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 37 แห่ง (ร้อยละ 90.20) คือ ทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการ เมื่อจำแนกรายละเอียดทักษะของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการ ผลปรากฏดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับทักษะในวิชาชีพของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 8) โดยรวม พบว่า ทักษะในวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 37 แห่ง (ร้อยละ 92.20) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการ รองลงมาจำนวน 35 แห่ง (ร้อยละ 85.40) คือ ทักษะด้านการค้นคืนสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ทักษะในวิชาชีพของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) เท่ากัน ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการ และทักษะด้านการค้นคืนสารสนเทศ สำหรับทักษะในวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 20 แห่ง (ร้อยละ 95.20) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการ

ทักษะด้านเทคโนโลยีที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 8) โดยรวม พบว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 36 แห่ง (ร้อยละ 87.80) เท่ากัน ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และทักษะด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและประยุกต์ใช้กับงานจัดการข้อมูล รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 35 แห่ง (ร้อยละ 85.40) คือ ทักษะด้านการวิเคราะห์ระบบ สร้างและจัดการข้อมูล

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 19 แห่ง (ร้อยละ 95.00) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการใช้อินเทอร์เน็ตและเว็ลด์ไวด์เว็บ สำหรับทักษะด้านเทคโนโลยีที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 19 แห่ง (ร้อยละ 95.50) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและประยุกต์ใช้กับงานจัดการข้อมูล

ทักษะด้านการบริหารและการจัดการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 8) โดยรวม พบว่า ทักษะด้านการบริหารและการจัดการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 38 แห่ง (ร้อยละ 92.70) ต้องการสนับสนุนคือ ทักษะด้านการวางแผน

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ทักษะด้านการบริหารและการจัดการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการวางแผน สำหรับทักษะด้านการบริหารและการจัดการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 18 แห่ง (ร้อยละ 85.70) ต้องการสนับสนุน คือ ทักษะด้านการวางแผน

จากผลการศึกษา สรุปได้ว่าทักษะของบรรณารักษ์ที่ผู้บริหารห้องสมุดต้องการสนับสนุนมากที่สุด คือ ทักษะด้านการวางแผน และรองลงมาจำนวนใกล้เคียงกันคือ ทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการ การที่ห้องสมุดต้องการให้บรรณารักษ์มีทักษะด้านการวางแผน อาจจะเป็นเนื่องจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ของบรรณารักษ์จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินการและการบริหารห้องสมุดด้วย เพื่อเป็นการแบ่งเบางานของผู้บริหารได้ กล่าวคือ ถ้าบรรณารักษ์มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผน การกระจายนโยบายของผู้บริหารก็จะสามารถทำได้ง่ายขึ้น หรือผู้บริหารสามารถให้บรรณารักษ์ได้มีโอกาสวางแผนงานในแต่ละแผนกของตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารสามารถนำมาปรับให้เหมาะสมกับแผนงานโดยรวมของห้องสมุด ซึ่งจะช่วยประหยัดเวลาและช่วยให้การดำเนินงานของห้องสมุดมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้บรรณารักษ์ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินงานของห้องสมุดอีกด้วย

สำหรับทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการ ที่มีจำนวนใกล้เคียงกับทักษะด้านการวางแผน อาจจะเป็นเนื่องจากการที่ผู้บริหารห้องสมุดเห็นว่าภาระงานหลักของบรรณารักษ์คือการจัดการห้องสมุดให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าบรรณารักษ์จะต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะที่หลากหลาย บทบาท ภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องจากการปรับเปลี่ยนภารกิจของห้องสมุดเพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยี ทำให้เกิดผลกระทบต่อ บรรณารักษ์เป็นอย่างมาก กล่าวได้ว่าบรรณารักษ์ในปัจจุบันต้องมีความรู้และทักษะมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา สิ่งที่เคยปฏิบัติกันมาอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ถึงแม้ว่าหลักการและวิธีปฏิบัติที่สำคัญๆส่วนใหญ่ในวิชาชีพยังคงเดิม แต่ความรู้ ทักษะพื้นฐานจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อให้สามารถจัดการกับสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Curry 2000 : 27)

สำหรับทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศมีความสำคัญ เนื่องจากรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศในปัจจุบันมีรูปแบบที่หลากหลายและเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าในด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และการบันทึกสารสนเทศที่นอกเหนือไปจากสื่อสิ่งพิมพ์ การพัฒนาและการเพิ่มปริมาณอย่างรวดเร็วของสารสนเทศในทุกูปแบบดังกล่าว ทำให้บรรณารักษ์จำเป็นต้องคิดค้นวิธีการที่จะจัดการกับสารสนเทศ โดยบรรณารักษ์จะต้องใช้ความรู้และทักษะในการที่

จะออกแบบงานใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจต่อบริการของห้องสมุดต่อไป (Greenhaus 1999 : 64-68)

2. รูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ

2.1 การสนับสนุนด้านเวลา

ผลจากการศึกษารูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาด้านเวลา (ตารางที่ 9) พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทุกแห่งสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพทุกรูปแบบ ทั้งในด้านเวลาและงบประมาณ โดย รูปแบบการสนับสนุนด้านเวลาของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 26 แห่ง (ร้อยละ 63.40) คือ สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา จำนวน 22 แห่ง (ร้อยละ 53.70) คือ สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า รูปแบบการสนับสนุนด้านเวลาของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่ สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา ได้แก่ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 80.00) และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 52.40) และจำนวนรองลงมาสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา ได้แก่ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 55.00) และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 10 แห่ง (ร้อยละ 47.60)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาด้านเวลา ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดสนับสนุนบรรณารักษ์โดยให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Haven and Stolt (1994) ที่พบว่า บรรณารักษ์ระบุว่าหน่วยงานให้การสนับสนุนทุกรูปแบบทั้งทางด้านเวลาและงบประมาณ โดยบรรณารักษ์จำนวนสูงสุดระบุว่าหน่วยงานให้การสนับสนุนโดยการให้เวลา

2.2 การสนับสนุนด้านงบประมาณ

ผลจากการศึกษารูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาด้านงบประมาณ (ตารางที่ 9) พบว่า รูปแบบการสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 23 แห่ง (ร้อยละ 56.10) คือ สนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรม รองลงมาจำนวน 21 แห่ง (ร้อยละ 51.20) คือ สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า รูปแบบการสนับสนุนด้านงบประมาณของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 14 แห่ง (ร้อยละ 70.00) เท่ากัน คือ สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด และสนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรม สำหรับรูปแบบการสนับสนุนด้านงบประมาณของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 42.90) คือ สนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรม

ผลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุนด้านงบประมาณสรุปได้ว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่สนับสนุนรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพด้านงบประมาณ โดยสนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรม ดังนั้นผลที่ได้จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่สนับสนุนให้บรรณารักษ์มีการพัฒนาวิชาชีพโดยใช้งบประมาณในบางกิจกรรม

3. กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดต้องการสนับสนุน

สำหรับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 10) ผลการวิจัยพบว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทุกแห่งสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพในทุกกิจกรรมใหญ่ และพบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 40 แห่ง (ร้อยละ 97.56) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการเข้ารับการศึกษาอบรม

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 40 แห่ง (ร้อยละ 97.56) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

เมื่อจำแนกรายละเอียดกิจกรรมที่ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาให้การสนับสนุนพบว่าผู้บริหารให้การสนับสนุนทั้งทางด้านเวลา และงบประมาณ มีรายละเอียด ดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมการเข้าร่วมประชุมของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 10) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 40 แห่ง (ร้อยละ 97.56) เท่ากัน ให้การสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 20 แห่ง (ร้อยละ 95.20) ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 19 แห่ง (ร้อยละ 95.00) และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 10) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ ผู้บริหารห้องสมุดจำนวน 40 แห่ง (ร้อยละ 97.56) ให้การสนับสนุนด้านเวลา และผู้บริหารห้องสมุดจำนวน 37 แห่ง (ร้อยละ 90.24) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ การเข้ารับการฝึกอบรม และการเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น สำหรับกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) เท่ากัน ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเข้ารับการฝึกอบรม และการเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 20 แห่ง (ร้อยละ 95.23) ให้การสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ และการเข้ารับการฝึกอบรม

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนในหลักสูตรของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 10) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ได้แก่ ผู้บริหารของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 38 แห่ง (ร้อยละ 92.68) ให้การสนับสนุนด้านเวลา และผู้บริหารของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 29 แห่ง (ร้อยละ 70.73) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ได้แก่ ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 95.00) สนับสนุนด้านเวลาและจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 55.00) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ และผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 90.47) สนับสนุนด้านเวลา และผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 18 แห่ง (ร้อยละ 85.71) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 10) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 36 แห่ง (ร้อยละ 87.80) ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การเขียนบทความ หนังสือและตำรา สำหรับกิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 26 แห่ง (ร้อยละ 63.41) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การทำวิจัย

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) ให้การสนับสนุนด้านเวลา คือ การเขียนบทความ หนังสือและตำรา และกิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 11 แห่ง (ร้อยละ 55.00) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การทำวิจัย

กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การเขียนบทความ หนังสือและตำรา และการเผยแพร่ผลงานวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 76.19) และผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 71.42) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่สนับสนุน กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการประชุมเชิงปฏิบัติ โดยให้การสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ ดังนั้น **ผลที่ได้จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์**

4. รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ

4.1 รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเวลา

จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเวลาของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเวลาของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 11) โดยรวม พบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 30 แห่ง (ร้อยละ 73.20) สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เวลาบางส่วนคือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 36 แห่ง (ร้อยละ 87.80) สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เต็มเวลา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า พบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เวลาบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) เท่ากัน สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เต็มเวลา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการเข้ารับการศึกษาอบรม

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 12 แห่ง (ร้อยละ 57.10) สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เวลาบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 85.70) สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เต็มเวลา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ด้านเวลา สรุปได้ว่า กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เวลาบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา ส่วนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด สนับสนุนด้านเวลา โดยให้เต็มเวลา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารน่าจะพิจารณาจากลักษณะของกิจกรรม กล่าวคือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา เป็นกิจกรรมที่บรรณารักษ์สามารถทำได้นอกเหนือจากเวลางาน เพื่อไม่ให้กระทบกับงานประจำที่ต้องทำ แต่ในขณะที่เดียวกันก็สามารถใช้เวลาในการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการเขียนจากห้องสมุดได้ ทั้งนี้เพราะบรรณารักษ์อยู่กับแหล่งข้อมูลอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องใช้เวลาทั้งหมดเพื่อการนี้ จึงสนับสนุนโดยการให้

เวลาบางส่วน ในขณะที่กิจกรรมอื่นๆจำเป็นต้องใช้เวลาเต็มเวลาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่ห้องสมุดสนับสนุน โดยให้เต็มเวลา ซึ่งเหตุผลสอดคล้องกับที่กล่าวไว้ข้างต้นว่าผู้บริหารห้องสมุดพิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมเป็นหลัก นั่นคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนครบหลักสูตรของกิจกรรม ดังนั้นจึงไม่สามารถให้เวลาเพียงบางส่วนได้ และเป็นกิจกรรมที่บรรณารักษ์สามารถนำความรู้ที่ได้ฝึกปฏิบัติ นำมาใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้และเกี่ยวข้องกับงานของห้องสมุดโดยตรง

4.2 รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านงบประมาณ

ผลจากการศึกษารูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงบประมาณของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 12) โดยรวม พบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 39.00) สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยให้งบประมาณบางส่วน คือ การการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 32 แห่ง (ร้อยละ 78.00) สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยให้งบประมาณทั้งหมด คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง (ร้อยละ 35.00) สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยให้งบประมาณบางส่วน คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยการให้งบประมาณทั้งหมด คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 47.60) เท่ากัน สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยการให้งบประมาณบางส่วน คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพอื่นๆ และการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 15 แห่ง (ร้อยละ 71.40) สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยการให้งบประมาณทั้งหมด คือ การเข้ารับการศึกษาอบรม

ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ด้านงบประมาณ สรุปได้ว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยให้งบประมาณบางส่วน คือ กิจกรรมการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่วนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด

สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยให้งบประมาณทั้งหมด คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และจำนวนใกล้เคียงกัน คือ การเข้ารับการฝึกอบรม การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจากผู้บริหารเห็นว่าการศึกษาระดับที่สูงขึ้นนั้นเป็นกิจกรรมที่บรรณารักษ์ควรจะทำเองได้บางส่วน เนื่องจากการศึกษาต่อจำเป็นต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูงทำให้ห้องสมุดไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณในส่วนนี้ได้ทั้งหมด

สำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้บริหารให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณโดยให้งบประมาณทั้งหมด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกิจกรรมที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปฏิบัติงานจริงของห้องสมุดได้อย่างทันท่วงที และส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาที่ตรงตามความต้องการของห้องสมุดในขณะนั้นๆ ทำให้ผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านงบประมาณทั้งหมด เพราะเกิดประโยชน์โดยตรงกับห้องสมุด และนำเสนอว่าผลการวิจัยเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมด้านเวลานั้น การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านเวลาโดยให้เต็มเวลาเช่นกัน ทำให้สามารถอธิบายได้ว่ากิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการมีประโยชน์ต่อห้องสมุดมากกว่าจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อบรรณารักษ์ จึงให้การสนับสนุนทั้งด้านเวลาโดยให้เต็มเวลาและงบประมาณโดยให้งบประมาณทั้งหมด ซึ่งแตกต่างจากกิจกรรมการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นที่ให้การสนับสนุนงบประมาณเพียงบางส่วนเนื่องจากผู้บริหารอาจจะเห็นว่ามีประโยชน์ต่อบรรณารักษ์มากกว่าประโยชน์ของห้องสมุดโดยรวม ทั้งนี้หากห้องสมุดสนับสนุนให้บรรณารักษ์ได้พัฒนาวิชาชีพไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม จะเป็นประโยชน์ต่อห้องสมุดโดยรวม และการสนับสนุนเช่นนี้ถือเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญของทุกองค์กรที่ต้องพัฒนาวิชาชีพให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ แม้ว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการดำเนินการ แต่องค์กรจะได้รับผลประโยชน์มากกว่า (สรวงสุดา ปานสกุล 2543 : 45-46)

5. เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ห้องสมุดสนับสนุน

จากการศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) ผลการวิจัยพบว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนทุกแห่งสนับสนุนเนื้อหาในทุกหัวข้อใหญ่ โดยเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00)ให้การสนับสนุน คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และการใช้ภาษา เมื่อจำแนกรายละเอียดในหัวข้อเนื้อหาย่อยที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาให้การสนับสนุน ผลปรากฏ ดังนี้

ผลการศึกษาเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารนิเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า เนื้อหาของ

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารนิเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 30 แห่ง (ร้อยละ 73.20) สนับสนุน คือ นโยบายสารนิเทศ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารนิเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่ สนับสนุน คือ นโยบายสารนิเทศ ได้แก่ ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 13 แห่ง (ร้อยละ 65.00) และผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 81.00)

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านการบริหารที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 36 แห่ง (ร้อยละ 87.80) สนับสนุน คือ การวางแผน

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านการบริหารที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) เท่ากัน สนับสนุน คือ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการควบคุมคุณภาพและการประเมินค่า สำหรับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านการบริหารที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 20 แห่ง (ร้อยละ 95.20) สนับสนุน คือ การวางแผน

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานเทคนิคที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 38 แห่ง (ร้อยละ 92.70) เท่ากัน สนับสนุน คือ การพัฒนาทรัพยากร และการวิเคราะห์ทรัพยากรสารนิเทศ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานเทคนิคที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 18 แห่ง (ร้อยละ 90.00) เท่ากัน สนับสนุน คือ การพัฒนาทรัพยากร การวิเคราะห์ทรัพยากรสารนิเทศ และการสงวนรักษาทรัพยากรสารนิเทศ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) คือ การจัดเก็บและการค้นคืน สำหรับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานเทคนิคที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 20 แห่ง (ร้อยละ 95.20) เท่ากัน สนับสนุน คือ การพัฒนาทรัพยากร และการวิเคราะห์ทรัพยากรสารนิเทศ

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานบริการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) สนับสนุน คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานบริการที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 38 แห่ง (ร้อยละ 92.70) สนับสนุน คือ ฐานข้อมูล

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 17 แห่ง (ร้อยละ 85.00) เท่ากัน สนับสนุน คือ คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล และแหล่งมัลติมีเดีย สำหรับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) สนับสนุน คือ ฐานข้อมูล

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้อื่นๆที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการสนับสนุน (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) สนับสนุน คือ การใช้ภาษา

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้อื่นๆที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) เท่ากัน สนับสนุน คือ การใช้ภาษา และการวิจัย สำหรับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้อื่นๆที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) สนับสนุน คือ การใช้ภาษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับ เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งสนับสนุน คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และการใช้ภาษา การที่ผลเป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจาก งานบริการถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานของห้องสมุด และขอบเขตของงานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว่านั้นแตกต่างจากในอดีต คือ ด้วยลักษณะของงานบริการ สารนิเทศในปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะสารนิเทศที่อยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ แต่ทรัพยากรนิเทศในปัจจุบันมีรูปแบบที่หลากหลาย และเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าในด้านวิทยาการการพิมพ์และการบันทึกสารนิเทศที่นอกเหนือไปจากสิ่งพิมพ์ เช่น ซีดีรอม สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น (Jordan and Loyd 2002) ด้วยการพัฒนาและการเพิ่มปริมาณอย่างรวดเร็วของสารนิเทศในทุกรูปแบบดังกล่าว ดังนั้น ทำให้บทบาทของงานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้ามีความจำเป็นเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย บรรณารักษ์ที่มีความรอบรู้เท่านั้นจึง

จะสามารถแนะนำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถือเป็นหัวใจสำคัญของการให้บริการสารสนเทศ ส่วนการใช้ภาษาที่ห้องสมุดทุกแห่งต้องการสนับสนุน อาจจะเนื่องจากในปัจจุบันการใช้ภาษาต่างประเทศได้ดี โดยเฉพาะภาษาอังกฤษนั้นมีความจำเป็น เนื่องจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันมีผู้ใช้บริการที่หลากหลาย การสื่อสารกับผู้ใช้งานต่างชาติจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ในการให้บริการเกี่ยวกับฐานข้อมูลต่างๆที่ห้องสมุดมีอยู่นั้น จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษด้วย ดังนั้นผู้บริหารจึงสนับสนุนการใช้ภาษาเพื่อต้องการให้บริการที่มีศักยภาพในการให้บริการเพิ่มมากขึ้น

ตอนที่ 2 ความต้องการการสนับสนุนการพัฒนาวชิพของบรรณารักษ์ ในด้านรูปแบบ กิจกรรม เนื้อหา และปัญหาในการพัฒนาวชิพ

1. ความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนการพัฒนาวชิพ

1.1 ความต้องการการสนับสนุนด้านเวลา

ผลจากการศึกษาความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวชิพ ด้านเวลาของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 14) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 333 คน (ร้อยละ 95.14) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา โดยบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 179 คน (ร้อยละ 51.10) คือ ต้องการการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา จำนวน 154 คน (ร้อยละ 44.00) ต้องการการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 149 คน (ร้อยละ 97.30) และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 184 คน (ร้อยละ 93.40) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา โดยบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 85 คน (ร้อยละ 55.60) และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 94 คน (ร้อยละ 47.70) ต้องการการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา

ผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนโดยการให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดที่ต้องการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมโดยการให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลาเช่นกัน ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าเวลาเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ปรากฏว่ามักจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาวชิพ เนื่องจากส่วนใหญ่บุคลากรมีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบตามสายงานของตน ทำให้การแบ่งเวลาเพื่อการพัฒนาตนเองนั้นทำได้ลำบากยิ่งขึ้น

หรือไม่เกิดขึ้นเลย โดยเฉพาะการพัฒนาตนเองในระหว่างการทำงาน และการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพนอกสถานที่ ดังนั้นการให้เวลาจึงสามารถช่วยให้บุคลากรสามารถพัฒนาวิชาชีพได้ง่ายขึ้น เปรียบได้กับการให้โอกาสซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เพราะหลายๆกิจกรรมแม้ว่าจะต้องใช้งบประมาณ แต่ก็ยังมีอีกหลายๆกิจกรรมที่ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณ แต่ต้องการเวลาเพื่อการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง (Russell and others 2003 : 189 -195)

1.2 ความต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ผลจากการศึกษาความต้องการรูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ ด้านงบประมาณของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 14) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกคน (ร้อยละ 100.00) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ โดยบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 193 คน (ร้อยละ 55.00) คือ ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 76 คน (ร้อยละ 49.70) และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 117 คน (ร้อยละ 59.40) ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด

ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ ด้านงบประมาณ สรุปได้ว่า บรรณารักษ์ทุกคนต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ โดยต้องการให้สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด เมื่อนำมาเปรียบเทียบระหว่างการสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับความต้องการการสนับสนุนของบรรณารักษ์พบว่ามี ความแตกต่างกันคือ ผู้บริหารห้องสมุดสนับสนุนด้านงบประมาณโดยสนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรม ในขณะที่บรรณารักษ์ทุกคนต้องการให้สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด การที่ห้องสมุดสนับสนุนงบประมาณในบางกิจกรรมแสดงให้เห็นว่าห้องสมุดมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ ซึ่งหากหน่วยงานมีงบประมาณเพื่อสนับสนุนในส่วนนี้จะทำให้บุคลากรมีโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากหน่วยงานมีงบประมาณที่จำกัดหรือไม่มีงบประมาณสำหรับการพัฒนาวิชาชีพก็จะทำให้บุคลากรไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ และอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเสียโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆซึ่งอาจจะนำมาใช้ในการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการสนับสนุนด้านงบประมาณจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งหน่วยงานสามารถให้การสนับสนุนกับบุคลากรได้โดยตรง (Russell and others 2003 : 189 -195)

2. กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน

สำหรับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุนจากห้องสมุด (ตารางที่ 15) ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทุกคน ต้องการให้ห้องสมุดสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพในทุกกิจกรรมใหญ่ โดยกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการการสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 333 คน (ร้อยละ 95.14) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 323 คน (ร้อยละ 92.28) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณเมื่อจำแนกรายละเอียดกิจกรรมที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนกิจกรรมการเข้าร่วมประชุมของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 15) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 333 คน (ร้อยละ 95.14) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 323 คน (ร้อยละ 92.28) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 148 คน (ร้อยละ 96.73) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และกิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 140 คน (ร้อยละ 91.50) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 185 คน (ร้อยละ 93.90) ต้องการการสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 15) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 325 คน (ร้อยละ 92.85) เท่ากัน ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา

คือ การเข้ารับการฝึกอบรม และการเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น และกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 316 คน (ร้อยละ 90.28) ต้องการการสนับสนุน ด้านงบประมาณ คือ การเข้ารับการฝึกอบรม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่บรรณารักษ์ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ต้องการการสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 147 คน (ร้อยละ 96.07) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 138 คน (ร้อยละ 90.19) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 181 คน (ร้อยละ 91.87) ต้องการการสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนในหลักสูตรของ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 15) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 304 คน (ร้อยละ 86.85) ต้องการการสนับสนุนด้าน เวลา คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 303 คน (ร้อยละ 86.57) คือ การเรียนในหลักสูตร ระยะสั้น สำหรับกิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 299 คน (ร้อยละ 85.42) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น และจำนวน 294 คน (ร้อยละ 84.85) คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่บรรณารักษ์ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 134 คน (ร้อยละ 87.58) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น และจำนวน 130 คน (ร้อยละ 84.96) คือ การศึกษาต่อในระดับที่ สูงขึ้น สำหรับกิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ส่วนใหญ่ 130 คน (ร้อยละ 84.96) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเรียนในหลักสูตรระยะ สั้น และจำนวน 125 คน (ร้อยละ 81.69) คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

กิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 174 คน (ร้อยละ 88.32) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 169 คน (ร้อยละ 85.78) คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น สำหรับกิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 172 คน (ร้อยละ 87.81) ต้องการการ

สนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 169 คน (ร้อยละ 85.78) คือ การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนกิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการของ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 15) โดยรวม พบว่า กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการ ที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการการสนับสนุนทั้งด้านเวลาและ งบประมาณ คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา ได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 296 คน (ร้อยละ 84.57) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา และบรรณารักษ์ห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาจำนวน 293 คน (ร้อยละ 83.71) ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่บรรณารักษ์ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 137 คน (ร้อยละ 89.54) เท่ากัน ต้องการการสนับสนุน ด้านเวลา คือ การทำวิจัย และการเขียนบทความ หนังสือ และตำรา และกิจกรรมการผลิตผลงาน วิชาการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 136 คน (ร้อยละ 88.88) ต้องการ การสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา

กิจกรรมการผลิตผลงานวิชาการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ ต้องการการสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การเขียนบทความ หนังสือ ได้แก่ บรรณารักษ์ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 159 คน (ร้อยละ 80.71) ต้องการการสนับสนุนด้านเวลา และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 157 คน (ร้อยละ 79.69) ต้องการการ สนับสนุนด้านงบประมาณ

จากผลการศึกษาสรุปได้กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการการสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ คือ การเข้าร่วมประชุมของสมาคม วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สำหรับกิจกรรมการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นนั้น พบว่า บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุนทั้งด้านเวลาและงบประมาณ โดยบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ 304 คน (ร้อยละ 86.85) ต้องการให้ห้องสมุดสนับสนุนด้านเวลา และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ 294 คน (ร้อย ละ 84.85) ต้องการให้ห้องสมุดสนับสนุนด้านงบประมาณ ดังนั้น **ผลที่ได้จึงสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 2 ที่ว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนการศึกษา ต่อในระดับที่สูงขึ้น**

3. ความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ

3.1 ความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเวลา

ผลจากการศึกษาความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเวลาของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 16) โดยรวม พบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 167 คน (ร้อยละ 47.70) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเวลาบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 259 คน (ร้อยละ 74.00) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเต็มเวลา คือ การเข้ารับการฝึกอบรม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 76 คน (ร้อยละ 49.70) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเวลาบางส่วน คือ การทำวิจัย และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 130 คน (ร้อยละ 85.00) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเต็มเวลา คือ การเข้ารับการฝึกอบรม

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 83 คน (ร้อยละ 42.10) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเวลาบางส่วน คือ การอ่านในวิชาชีพ และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 140 คน (ร้อยละ 71.10) ต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเต็มเวลา คือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเวลาของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สรุปได้ว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเวลาบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา สำหรับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดต้องการให้สนับสนุนด้านเวลา โดยต้องการเต็มเวลา คือ การเข้ารับการฝึกอบรม มีข้อสังเกตว่า กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ผู้บริหารสนับสนุนด้านเวลาโดยให้เวลาบางส่วนคือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา เช่นเดียวกับบรรณารักษ์ที่ต้องการการสนับสนุนด้านเวลาบางส่วนเช่นกัน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจาก การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา เป็นกิจกรรมที่สามารถทำนอกเวลางานได้มากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ทั้งผู้บริหารและบรรณารักษ์จึงมีความคิดเห็นเหมือนกัน สำหรับกิจกรรมที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุนด้าน

เวลา โดยต้องการเพิ่มเวลา คือ กิจกรรมการเข้ารับการฝึกอบรม ทั้งนี้เพราะการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะ ความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ทำให้บรรณารักษ์ต้องการเวลาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรม

3.2 ความต้องการรูปแบบในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้านงบประมาณ

ผลจากการศึกษารูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงบประมาณที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการ (ตารางที่ 17) โดยรวม พบว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 96 คน (ร้อยละ 27.40) ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยต้องการงบประมาณบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 276 คน (ร้อยละ 78.90) ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยต้องการงบประมาณทั้งหมด คือ การเข้ารับการฝึกอบรม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 62 คน (ร้อยละ 40.50) ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยต้องการงบประมาณบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 127 คน (ร้อยละ 83.00) ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยต้องการงบประมาณทั้งหมด คือ การเข้ารับการฝึกอบรม

กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 51 คน (ร้อยละ 25.90) ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยต้องการงบประมาณบางส่วน คือ การอ่านในวิชาชีพ และกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ โดยต้องการงบประมาณทั้งหมดของกิจกรรม บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 149 คน (ร้อยละ 75.60) เท่ากัน คือ การเข้ารับการฝึกอบรม และการเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงบประมาณของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สรุปได้ว่ากิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยต้องการงบประมาณบางส่วน คือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา สำหรับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ โดย

ต้องการงบประมาณทั้งหมด คือ การเข้ารับการศึกษา การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา เป็นกิจกรรมที่บรรณารักษ์ได้รับประโยชน์ส่วนบุคคลมากกว่าจะเป็นประโยชน์ต่อห้องสมุดโดยตรง บรรณารักษ์จึงต้องการให้สนับสนุนงบประมาณบางส่วน มีข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา บรรณารักษ์ต้องการให้สนับสนุนทั้งทางด้านเวลาและงบประมาณ แต่ต้องการเพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งอธิบายได้ว่าบรรณารักษ์สนใจและมีความต้องการที่จะมีบทบาททางด้านวิชาการ จึงมีความต้องการให้ห้องสมุดสนับสนุนการเขียนบทความ หนังสือ และตำรา แม้จะเป็นเพียงบางส่วนก็ตาม

สำหรับกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณทั้งหมด คือ การเข้ารับการศึกษา การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากการฝึกอบรมจะต้องมีค่าใช้จ่ายหลายด้าน เช่น ค่าลงทะเบียน ค่าเดินทาง ค่าที่พัก เป็นต้น ซึ่งหากห้องสมุดสนับสนุนงบประมาณเพียงบางส่วนก็ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อีก ทำให้บรรณารักษ์อาจจะไม่ยอมไปเข้ารับการศึกษาได้ ทั้งที่การฝึกอบรมนั้นมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของห้องสมุดโดยตรง เป็นการช่วยให้บรรณารักษ์สามารถพัฒนา ความรู้ ความสามารถเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานได้ตรงกับความต้องการของห้องสมุดในขณะนั้น ส่วนใหญ่เนื้อหาของการศึกษาที่จัดขึ้นมักจะมีหัวข้อเนื้อหาที่กำลังเป็นที่สนใจในแวดวงวิชาชีพ บรรณารักษ์จึงต้องการให้สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด

4. เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน

สำหรับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนทุกคนต้องการการสนับสนุนเนื้อหาในทุกหัวข้อใหญ่ โดยเนื้อหาของกิจกรรมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 306 คน (ร้อยละ 87.40) ต้องการการสนับสนุน คือ ฐานข้อมูล รองลงมาจำนวน 303 คน (ร้อยละ 86.60) คือ การใช้ภาษา เมื่อจำแนกรายละเอียดในหัวข้อเนื้อหาย่อยที่บรรณารักษ์ต้องการการสนับสนุน ผลปรากฏ ดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวมพบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 261 คน (ร้อยละ 74.60) ต้องการการสนับสนุน คือ กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 113 คน

(ร้อยละ 73.90) ต้องการการสนับสนุน คือ นโยบายสารนิเทศ สำหรับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารนิเทศที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 149 คน (ร้อยละ 75.60) ต้องการการสนับสนุน คือ กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารนิเทศ

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านการบริหารที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 258 คน (ร้อยละ 73.70) ต้องการการสนับสนุน คือ การวางแผน

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านการบริหารที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 121 คน (ร้อยละ 79.10) และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 137 คน (ร้อยละ 69.50) ต้องการการสนับสนุน คือ การวางแผน

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานเทคนิคที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 249 คน (ร้อยละ 71.10) ต้องการการสนับสนุน คือ การจัดเก็บและการค้นคืน

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานเทคนิคที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 107 คน (ร้อยละ 69.90) และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 142 คน (ร้อยละ 72.10) ต้องการการสนับสนุน คือ การจัดเก็บและการค้นคืน

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานบริการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 252 คน (ร้อยละ 72.00) ต้องการการสนับสนุน คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านงานบริการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 111 คน (ร้อยละ 72.50) ต้องการการสนับสนุน คือ บริการสืบค้นสารนิเทศเฉพาะบุคคล สำหรับเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้าน

งานบริการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 146 คน (ร้อยละ 74.10) ต้องการการสนับสนุน คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 306 คน (ร้อยละ 87.40) ต้องการการสนับสนุน คือ ฐานข้อมูล

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 136 คน (ร้อยละ 88.90) และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 170 คน (ร้อยละ 86.30) ต้องการการสนับสนุน คือ ฐานข้อมูล

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้อื่นๆที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องการการสนับสนุน (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ 303 คน (ร้อยละ 86.60) ต้องการการสนับสนุน คือ การใช้ภาษา

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพด้านความรู้อื่นๆที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ 132 คน (ร้อยละ 86.30) และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ 171 คน (ร้อยละ 86.80) ต้องการการสนับสนุน คือ การใช้ภาษา

การที่ผลการศึกษาพบว่า บรรณารักษ์จำนวนสูงที่สุดต้องการการสนับสนุนเนื้อหาช่วยด้านฐานข้อมูล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่บรรณารักษ์ทุกคนต้องการการสนับสนุน ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาให้ห้องสมุดมีความก้าวหน้าทั้งในด้านเนื้อหาและบริการ หากไม่สนใจเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ยากที่จะทำให้ห้องสมุดเจริญก้าวหน้าไปได้ ห้องสมุดต่างๆจึงได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดและบริการของห้องสมุดอย่างกว้างขวางเพื่อตอบสนองการบริการที่มีประสิทธิภาพ (ครรรชิต มาลัยวงศ์ 2540 : 30-31) การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการห้องสมุดหรืองานสารนิเทศ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างของห้องสมุดหรืองานด้านสารนิเทศที่มีอยู่เดิม ซึ่งได้แก่ กระบวนการจัดการสารนิเทศ การพัฒนาทรัพยากรของห้องสมุด การบริการสารนิเทศ การจัดเก็บและการค้นคืน และการเผยแพร่สารนิเทศแก่ผู้ใช้ นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตยังก่อให้เกิดแหล่งสารนิเทศรูปแบบใหม่ เช่น แหล่งสารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Information Resource) เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการสารนิเทศของห้องสมุดดังกล่าว ย่อมส่งผลหรือ

ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบทบาท รูปแบบ ตลอดจนวัฒนธรรมขององค์กรห้องสมุดและบรรณารักษ์ที่ทำงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Greenhaus 1999 : 64-68) นอกจากนี้การมีความรู้ทางด้านฐานข้อมูลยังเป็นที่ยอมรับและมีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพได้มากกว่าอีกด้วย โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูลนั้นบรรณารักษ์จำเป็นต้องเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีนั้นบรรณารักษ์ต้องมีความรู้เพื่อที่จะสามารถอธิบายความต้องการ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบต่างๆที่ห้องสมุดใช้อยู่ให้กับนักเทคโนโลยีผู้ดูแลระบบให้เข้าใจ และจัดการได้ตรงกับความต้องการได้มากที่สุด เพราะนักเทคโนโลยีอาจจะไม่เข้าใจวิธีการดำเนินงานของห้องสมุดได้ชัดเจนเหมือนกับบรรณารักษ์ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จทำให้บรรณารักษ์ยุคใหม่จำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวลัยลักษณ์ นนทมะลี (2530) พบว่า บรรณารักษ์ต้องการเนื้อหาเกี่ยวกับ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ส่วนงานวิจัยของ จุฑารัตน์ สรวณะวงศ์ (2534) พบว่าเนื้อหาที่บรรณารักษ์ต้องการมากที่สุด คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลที่ได้จากการศึกษา จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุน เนื้อหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

5. ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 21) พบว่า ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 202 คน (ร้อยละ 57.70) คือ ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ รองลงมาจำนวน 151 คน (ร้อยละ 43.10) คือ ห้องสมุดขาดงบประมาณ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวนมากที่สุด 95 คน (ร้อยละ 62.10) คือ ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ รองลงมาจำนวน 75 คน (ร้อยละ 49.00) คือ ห้องสมุดขาดงบประมาณ และปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนมากที่สุด 107 คน (ร้อยละ 54.30) คือ ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ รองลงมาจำนวน 86 คน (ร้อยละ 43.70) คือ ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ

จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ คือ ไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน ผลการศึกษาพบว่า การไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทนมีเพียงร้อยละ 38.60 ของบรรณารักษ์ทั้งหมด ดังนั้น **ผลที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ คือ ไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน** ซึ่ง

ปัญหาส่วนใหญ่ที่บรรณารักษ์ระบุ คือ ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันต้องเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาต่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เนื่องจากลักษณะของงานที่ต้องมีการประสานงาน การดำเนินการเกี่ยวกับฐานข้อมูล เช่น แหล่งสารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์ หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ถ้าหากทักษะด้านการใช้ภาษาต่างประเทศไม่ดี ก็จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานและการพัฒนาวิชาชีพในหลายๆด้าน เช่น การไปดูงานในต่างประเทศ การทำวิจัย หรือการติดตามความก้าวหน้าเกี่ยวกับวิชาชีพโดยการอ่านวรรณกรรมภาษาต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากตัวบรรณารักษ์เอง ในขณะที่ปัญหาไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทนเป็นปัญหาของห้องสมุดที่ผู้บริหารสามารถจัดการได้โดยตรง หากห้องสมุดต้องการให้บรรณารักษ์เข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

จากผลการวิจัยเรื่อง การสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ พบว่า ผลที่ได้จากการศึกษามีทั้งที่เป็นไปตามสมมติฐานและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

ผลการทดสอบที่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่

สมมติฐานข้อที่ 1   **ที่ว่า** ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่สนับสนุนให้บรรณารักษ์มีการพัฒนาวิชาชีพโดยให้งบประมาณในบางกิจกรรม และสนับสนุนการเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

สมมติฐานข้อที่ 2   **ที่ว่า** บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนโดยการให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา สนับสนุนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เนื้อหาที่ต้องการคือเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการทดสอบที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่

สมมติฐานข้อที่ 2   **ที่ว่า** ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ประสบ คือ ไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

1. ห้องสมุดควรมีการวางแผนนโยบายสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ให้ชัดเจน โดยให้บรรณารักษ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน โดยควรมีการสำรวจความต้องการและเปิดโอกาสให้บรรณารักษ์ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้การวางแผนนโยบายนั้นสอดคล้องกับความต้องการของทั้งบรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงานและห้องสมุด

2. ห้องสมุดควรมีการวางแผนงานสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ และให้การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพในทุกรูปแบบทั้งในด้านเวลาและงบประมาณ โดยพิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมนั้นๆว่าต้องให้การสนับสนุนในรูปแบบใด

3. ห้องสมุดควรสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพในทุกกิจกรรม ไม่จำกัดเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการห้องสมุดเพียงอย่างเดียว แต่ควรสนับสนุนให้บรรณารักษ์ได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมอื่นๆนอกเหนือจากงานในหน้าที่ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและให้โอกาสบรรณารักษ์ได้แสดงความรู้ ความสามารถให้เป็นที่ยอมรับต่อไป

4. ห้องสมุดควรสนับสนุนเนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพในทุกเนื้อหา เพื่อให้บรรณารักษ์ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ ไม่เฉพาะเนื้อหาที่เป็นความต้องการของห้องสมุดเท่านั้น แต่ควรให้บรรณารักษ์ได้เรียนรู้เนื้อหาอื่น ๆ ด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และช่วยให้การดำเนินงานของห้องสมุดมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์

1. บรรณารักษ์ควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยควรเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพในทุกกิจกรรมและทุกครั้งที่มีโอกาส เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนให้ทันกับความก้าวหน้าในทุกๆด้าน ซึ่งบรรณารักษ์จะต้องมีความกระตือรือร้นและยินดีที่จะพัฒนาตนเองโดยไม่จำเป็นต้องรอการสนับสนุนจากห้องสมุดเสมอไป เพราะในการสนับสนุนของห้องสมุดนั้นมักจะมีข้อจำกัดในหลายๆประการ

2. บรรณารักษ์จะต้องเน้นพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศ การบริหาร งานเทคนิค งานบริการ เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งความรู้ในด้านอื่นๆ เช่น การทำวิจัย เป็นต้น โดยเฉพาะทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศที่ในปัจจุบันมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่จัดกิจกรรม

1. หน่วยงานที่มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และเน้นกิจกรรมที่กำลังได้รับความสนใจ

2. สมาคมวิชาชีพควรมีบทบาทให้มากขึ้น ในการเป็นตัวกลางสำหรับการประสานเพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่สมาชิก และควรมีผลงานออกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับสมาชิกเองแล้วยังสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากผู้ที่อยู่นอกวิชาชีพอีกด้วย

3. สมาคมวิชาชีพบรรณารักษ์ควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่อง โดยมีเนื้อหาของกิจกรรมที่มีความทันสมัย เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้กับการดำเนินงานของห้องสมุดฐานข้อมูล การค้นคืนสารสนเทศ เป็นต้น

แนวทางการวิจัยในอนาคต

ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในด้านต่างๆ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน สถานที่ทำงาน และปัจจัยด้านองค์กร เช่น โครงสร้างการบริหาร บรรยากาศขององค์กร เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ชัตติยา ทองทา. “ความต้องการกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

จุฑารัตน์ สรวณะวงศ์. “ความต้องการการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

เฉลิมศักดิ์ ชูปวา. แนวทางพัฒนาศักยภาพของบุคลากรข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (Pulinet). สำนักวิทยบริการและภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : ม.ป.ท. , 2541.

ชวนพิศ พรรัมย์. “ปัญหาการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ทบวงมหาวิทยาลัย. ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ. ศ. 2544. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543.

นวนิตย์ อินทรามะ. “ทบวงมหาวิทยาลัยกับการส่งเสริมคุณภาพห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา” วารสารสำนักห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 7 (2541-2543) : 1-7.

พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์. “การพัฒนาวิชาชีพ.” ใน การประชุมใหญ่สามัญประจำปีเรื่อง การปฏิรูปห้องสมุดเพื่อการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2544.

พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์. “ความรู้และทักษะในวิชาชีพ และบทบาทของสมาคมวิชาชีพ.” ใน การประชุมใหญ่สามัญประจำปีเรื่อง บทบาทของห้องสมุดต่อการพัฒนาคน. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2543.

ภาวิข ทองโรจน์. “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา” ใน ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา : รายงานการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 15. มหาสารคาม : สำนักวิทยบริการและภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์, 2540.

ลำปาง แม่นมาตย์. “สภาพปัจจุบันของการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในประเทศไทย.” บรรณารักษศาสตร์ มข. 18,3 (2543) : 1-64.

วรพงษ์ รวีรัช. “ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพมีบทบาทต่อองค์กรยุคใหม่อย่างไร” วารสารนักบริหาร. 22,4 (ต. ค-ธ. ค 2545) : 31-32.

วลัยลักษณ์ นนท่มะลิ. “ความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

วัลลภา จันทศิริ. “ปัญหาการผลิตผลงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบันและศูนย์ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ศิริอร พงษ์สมบูรณ์. “การใช้ E-Learning เพื่อการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารเขตโทรศัพท์ภูมิภาค” วารสารห้องสมุด. 47,3 (ก. ค- ก. ย 2546) : 12-31.

ศิริเวช รัตนสุวรรณ. “ข้อควรคำนึงในการฝึกอบรมบุคลากรห้องสมุด.” วารสารข่าวสารห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 16,2 (2543) : 5-9.

สรวงสุดา ปานสกุล. “ทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาบุคลากรในองค์กร” วารสารกรมประชาสัมพันธ์. 5,9 (ต. ค 2543) : 45-46.

สุริทอง ศรีสะอาด. “แนวทางการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไปสู่เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา” วารสารห้องสมุด. 46,2 (เม. ย – มิ. ย 2545) : 3-19.

อนงค์ วรคุณพิเศษ. “ความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

อภัย ประกอบผล. “ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา” ใน รายงานการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2540.

อุทัย หิรัญโต. หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.

ภาษาอังกฤษ

“ACRL Statment on Professional Development.” College & Research Libraries News 61,10 (November 2000) : 933-936.

Barden, Phillip. “Training and Development for Library and Information Workers for The Future Amainfesto.” Asian Libraries 6,1-2 (1997) : 67-70.

Birdi, K., Allan, C., and Warr, P. “Correlates and Perceived outcomes of four types of employee development activity.” Journal of Applied Psychology 82 (1997) : 845-857.

Casteleyn, Mary., and Webb, Sylvia P. Promoting Excellence Personel Management and Staff Development in Libraries London : Bowker Saur, 1993.

Chan, Donna C., and Auster, Ethel. “ Factor Contributing to the Professional Development of Reference Librarins.” Library & Information Science Research 25(2003) : 265-286.

Corral, Sheila and Brewerton., Antony. The New Professional Handbook : you guide to information service management London : Library Association, 1999.

- Curry, A., and Harris, G.J.E. "Reference Librarians attitudes' towards the World Wide Web." Public Library Quarterly 18 (2000) : 25-39.
- Davisson, Jeanne R. "Faculty and Student Attitudes toward credit Courses for Librarians Skill." College and Research Libraries (2001) : 155-163.
- Diamond, Randy, and Dargich. "Professionalism in Librarianship : Shifting the Focus from Malpractice to Good Practice." Library Trends 49,3 (2001) : 395-414.
- Frazis, H., Gittleman, M., and Joyce, M. "Correlates of training : An Analysis Using Both Employer and Employee Characteristics." Industrial and Labor Relations Review 53(2000) : 443-462.
- Gallacher, Cathryn. Managing Change in Library and Information Services (n.p) : ASLIB, 1999.
- Giesecke, J., and McNeil, B. " Core Competencies and The Learning Organization." Library Administration & Management 13 (1999) : 158-166.
- Greenhaus, J.H., Parasuraman, S., and Wormley, W.M. "Effects of Race On Organizational Experiences, Job Performance Evaluations and Career Outcomes." Academy of Management Journal 33(1999) : 64-83.
- Havener, Michael W. , and Stolt, Wilbur A. , " The Professional Development Activities of Academic Librarians : Does Institutional Support make a Difference?." College and Research Libraries 55,1 (January 1994) : 25-36.
- Jordan, Peter., and Loyd, Caroline. Staff Management in Library and Information Work. 4 th ed. Vermont : Ashgate, 2002.
- Line, Maurice B. Academic Library Management. London : Library Association, 1990.

- Majid, Shaheen. "Continuing Professional Development (CPD) Activities Organized by Library and Information Study Programs in Southeast Asia." Journal of Education for Library and Information Science 45,1 (2004) : 58-70.
- Manorama, Srinath. "The Organizational Climate of University Libraries." Library Management 14,1(1993) : 28-30.
- Martinelli, Meredith. "Professional Development : An Opportunity for Library Technician in Australia." Library Mosaics 12,1(January-February 2001) : 12-14.
- Martorana, Janet and others. "A Focus on Mentorship in Career Development." Library Administration & Management 18,4 (Fall 2004) : 199-202.
- Maurer, T.J., and Tarulli, B.A. "Investigation of Perceived Environment, Perceived Outcome Person Variables in Relationship to Voluntary Development Activity by Employees." Journal of Applied Psychology 79 (1994) : 3-14.
- Miller, D. B. Organization, Environment, and Work Design Strategies That Foster Competence. San Francisco : Jossey-Bass, 1990.
- Nofsinger, Mary M. And Lee, Angela S.W. "Beyond Orientation : The Roles of Senior Librarians in training Entry-Level Reference Colleagues." College & Research Libraries 55,2 (1994) : 163-170.
- Nor, R.A. and Wilk, S.L. "Investigation of The Factors that Influence Employees' Participation in Development Activities." Journal of Applied Psychology 78(1993) : 291-302.
- Oldroyd, Margaret. Staff Development in Academic Libraries Present Practice and Future Challenges. London : Library Assosiation, 1996.

- Ollerenshaw, Hilary E. “ Library Assistants Seeking Professional Status : Who Pay and Who Benefits,” The New Review of Information and Library Research 7(2001) : 157-183.
- Russell and Orthers. “ Organizational Development, Best Practices, and Employee Development.” Library Administration & Management 17,4 (2003) : 189-195.
- Sewdass, Nisha and Theron, J.C. “Towards A Framework for Continuing Professional Development of Library and Information Service Personel in South Africa.” Mousaion 22,1 (2004) : 103-118.
- Smith, D., and Burgin, R. “ The Motivations of Professional and Paraprofessional Librarians for Participating in Continuing Education Programs.” Library & Information Science Research 13 (1991) : 405-429.
- Sullivan, Maureen. “Organization Development in Libraries.” Library Administration & Management 18,4 (2004) : 179-183.
- Williams, Jame F., and Winston, Mark D. “Leadership Competencies and The Importance of Research Methods and Statistical Analysis in Decision Seeking and Research and Publication : A study of citation patterns.” Library & Information science Research 25 (2003) : 387-402.
- Winston, Mark D. , and Dunkley, Lisa. “Leadership Competencies for Academic Librarians : The Importance of Development and Found-raising.” Collegeand research libraries 63,2 (2002) : 171-182.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

เรื่อง

การสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้สำหรับผู้บริหารห้องสมุดซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ หัวหน้าห้องสมุด หรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบสูงสุดในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

แบบสอบถามมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในด้านการวางแผนการสนับสนุน รูปแบบ กิจกรรม และเนื้อหาที่ให้การสนับสนุน

กรุณาอ่านแบบสอบถามนี้ และตอบคำถามทุกข้อ ข้อมูลที่ได้จากการตอบของท่านจะช่วยให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความถูกต้อง และการนำเสนอผลการวิจัยจะทำให้ในลักษณะผลรวม ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดนโยบายและการวางแผนสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

ขอขอบคุณผู้บริหารทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ชื่อห้องสมุด.....

ตอนที่ 1 การสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ ด้านการวางแผนการสนับสนุน รูปแบบ กิจกรรม และเนื้อหา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และ ○ หน้าข้อความที่ต้องการ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

การพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคลากร

1. ห้องสมุดของท่านมีการวางแผนงบประมาณสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในแผนงานของห้องสมุดหรือไม่

มี (ตอบข้อ 2 เป็นข้อต่อไป)   ไม่มี (เข้าไปตอบข้อ 3 เป็นข้อต่อไป)

2. งบประมาณสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ได้รับการจัดสรรจากแหล่งใด

- งบประมาณแผ่นดิน
 งบประมาณของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
 เงินรายได้ของห้องสมุด
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ในกรณีที่ไม่มีงบวางแผนงบประมาณสำหรับการพัฒนาวิชาชีพในแผนงานของห้องสมุดของท่านใช้งบประมาณสนับสนุนจาก.....

4. ห้องสมุดของท่านมีการวางแผนบุคลากรในเรื่องการพัฒนาวิชาชีพหรือไม่

มี   ไม่มี

5. ในแต่ละปีห้องสมุดของท่านมีการวางแผนเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพหรือไม่

มี
 ไม่มีการวางแผนเพราะ .....

.....
 .....

6. เกณฑ์ที่ห้องสมุดของท่านใช้พิจารณาในการให้บรรณารักษ์เข้าร่วมการพัฒนาวิชาชีพคือข้อใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ตำแหน่งของบรรณารักษ์
- ภาระงานของบรรณารักษ์
- ความพร้อมของบรรณารักษ์
- ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม
- อายุงาน (กรณีลาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น)
- งบประมาณที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม/จำนวนคน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. ทักษะใดของบรรณารักษ์ที่ห้องสมุดของท่านต้องการ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) กรุณาทำเครื่องหมายทั้งหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อย

- ทักษะในวิชาชีพ
  - ทักษะด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการ
  - ทักษะด้านกระบวนการและประเมินค่าสารสนเทศทั้งในรูปสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
  - ทักษะด้านการค้นคืนสารสนเทศ
  - ทักษะด้านการนำเสนอสารสนเทศ (การเผยแพร่ การอธิบาย รูปแบบที่นำเสนอ)
  - ทักษะด้านกฎหมายและข้อบังคับสารสนเทศ เช่น การป้องกันข้อมูล ลิขสิทธิ์
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ทักษะด้านเทคโนโลยี
  - ทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์
  - ทักษะด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและประยุกต์ใช้กับงานจัดการข้อมูล
  - ทักษะด้านการวิเคราะห์ระบบ สร้างและจัดการข้อมูล
  - ทักษะด้านการออกแบบและพัฒนาฐานข้อมูล
  - ทักษะด้านการใช้อินเทอร์เน็ตและเว็ลด์ไวด์เว็บ
  - ทักษะด้านการสร้างโฮมเพจ
  - ทักษะด้านการใช้โปรแกรมยี่อิเล็กทรอนิกส์
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ทักษะด้านการบริหารและการจัดการ
  - ทักษะด้านการวางแผน
  - ทักษะด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์
  - ทักษะด้านการทำบัญชี การทำงบประมาณ และค่าใช้จ่าย
  - ทักษะด้านการบริหารและจัดการบุคคล
  - ทักษะด้านความเป็นผู้นำ
  - ทักษะด้านการสื่อสาร

8. ท่านสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในรูปแบบใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การสนับสนุนด้านเวลา
- ให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา
- ให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา
- การสนับสนุนด้านงบประมาณ
- ให้งบประมาณในบางส่วนของกิจกรรม
- ให้งบประมาณทั้งหมดของกิจกรรม
- ให้งบประมาณในบางกิจกรรม

9. ท่านสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพในแต่ละกิจกรรมของบรรณารักษ์ในรูปแบบใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กิจกรรม	สนับสนุน			
	ด้านเวลา		ด้านงบประมาณ	
	ให้บางส่วน	ให้เต็มเวลา	บางส่วน	ทั้งหมด
การเข้าร่วมประชุม				
1. การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์				
2. การเข้าร่วมของสมาคมวิชาการ/ วิชาชีพอื่นๆ				
3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ				
4. การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม				
5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....				
การศึกษาต่อเนื่อง				
1. การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ				
2. การอ่านในวิชาชีพ				
3. การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่สนใจ				
4. การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ				
5. การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคม ห้องสมุด				
6. การเข้ารับการศึกษาอบรม				

กิจกรรม	สนับสนุน			
	ด้านเวลา		ด้านงบประมาณ	
	ให้บางส่วน	ให้เต็มเวลา	บางส่วน	ทั้งหมด
7.การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น				
8. การหมุนเวียนงาน				
9.อื่นๆ (โปรดระบุ).....				
การเรียนในหลักสูตร				
1. การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น				
2. การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น				
การผลิตผลงานวิชาการ				
1. การทำวิจัย				
2. การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา				
3. การเผยแพร่ผลงานวิชาการ				
4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....				

10. เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ท่านต้องการสนับสนุน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) กรุณาทำเครื่องหมาย
ทั้งหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อย

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศ
  - กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารสนเทศ
  - นโยบายสารสนเทศ
  - จรรยาบรรณ
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- การบริหาร
  - การวางแผน
  - การทำบัญชี งบประมาณ และค่าใช้จ่าย
  - การตลาด
  - การจัดการทรัพยากรมนุษย์
  - การจัดการโครงการ/โครงการงาน
  - การควบคุมคุณภาพและการประเมินค่า
  - ความเป็นผู้นำ
  - การสื่อสาร
  - การประชาสัมพันธ์

- อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- งานเทคนิค
  - การพัฒนาทรัพยากร
  - การวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ
  - การจัดเก็บและการค้นคืน
  - การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- งานบริการ
  - บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
  - บริการสืบค้นสารสนเทศเฉพาะบุคคล
  - บริการข่าวสารทันสมัย
  - บริการยืมคืนระหว่างห้องสมุด
  - บริการยืมคืน
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- เทคโนโลยีสารสนเทศ
  - คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์
  - การสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
  - ฐานข้อมูล
  - การดูแลและป้องกันข้อมูล
  - ระบบโทรคมนาคม
  - แหล่งมัลติมีเดีย
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ความรู้อื่นๆ
  - การใช้ภาษา
  - การวิจัย
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

เรื่อง

การสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ความต้องการการสนับสนุนจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ในด้านรูปแบบ กิจกรรม และเนื้อหา

ตอนที่ 2 ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ

กรุณาอ่านแบบสอบถามนี้ และตอบคำถามทุกข้อ ข้อมูลที่ได้จากการตอบของท่านจะช่วยให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความถูกต้อง และการนำเสนอผลการวิจัยจะทำในลักษณะผลรวม ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดนโยบายและการวางแผนสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

ขอขอบคุณบรรณารักษ์ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

ชื่อห้องสมุด.....

ตอนที่ 1 ความต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพ
ของบรรณารักษ์ในด้านรูปแบบ กิจกรรม และเนื้อหา และปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และ ○ หน้าข้อความที่
ต้องการ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพรูปแบบใดที่ท่านต้องการจากผู้บริหารห้องสมุด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
กรุณาทำเครื่องหมายทั้งหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อย

การสนับสนุนด้านเวลา

- ให้เข้าร่วมกิจกรรมบางเวลา
- ให้เข้าร่วมกิจกรรมเต็มเวลา

การสนับสนุนด้านงบประมาณ

- ให้งบประมาณในบางส่วนของกิจกรรม
- ให้งบประมาณทั้งหมดของกิจกรรม
- ให้งบประมาณในบางกิจกรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ท่านต้องการให้ผู้บริหารห้องสมุดสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพต่อไปนี้โดยรูปแบบใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กิจกรรม	ต้องการ			
	ด้านเวลา		ด้านงบประมาณ	
	บางส่วน	เต็มเวลา	บางส่วน	ทั้งหมด
การเข้าร่วมประชุม				
1. การเข้าร่วมประชุมของสมาคมวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์				
2. การเข้าร่วมของสมาคมวิชาการ/ วิชาชีพอื่นๆ				
3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ				
4. การนำเสนอรายงาน/การวิจัยในที่ประชุม				
5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....				
การศึกษาต่อเนื่อง				
1. การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ				
2. การอ่านในวิชาชีพ				
3. การเข้าฟังการบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อที่ สนใจ				
4. การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในชุดต่างๆ				
5. การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมห้องสมุด				
6. การเข้ารับการศึกษาอบรม				
7. การเยี่ยมชมหน่วยงานอื่น				
8. การหมุนเวียนงาน				
9. อื่นๆ (โปรดระบุ).....				
การเรียนรู้ในหลักสูตร				
1. การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น				
2. การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น				
การผลิตผลงานวิชาการ				
1. การทำวิจัย				
2. การเขียนบทความ หนังสือ และตำรา				
3. การเผยแพร่ผลงานวิชาการ				

3. เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่ท่านต้องการให้ห้องสมุดสนับสนุน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) กรุณาทำเครื่องหมายทั้งหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อย

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศ
  - กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับสารสนเทศ
  - นโยบายสารสนเทศ
  - จรรยาบรรณ
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- การบริหาร
  - การวางแผน
  - การทำบัญชีงบประมาณ และค่าใช้จ่าย
  - การตลาด
  - การจัดการทรัพยากรมนุษย์
  - การจัดการโครงการ/โครงการงาน
  - การควบคุมคุณภาพและการประเมินค่า
  - ความเป็นผู้นำ
  - การสื่อสาร
  - การประชาสัมพันธ์
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- งานเทคนิค
  - การพัฒนาทรัพยากร
  - การวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ
  - การจัดเก็บและการค้นคืน
  - การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- งานบริการ
  - บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
  - บริการสืบค้นสารสนเทศเฉพาะบุคคล
  - บริการข่าวสารทันสมัย
  - บริการยืมคืนระหว่างห้องสมุด
  - บริการยืมคืน
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- เทคโนโลยีสารสนเทศ
  - คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์
  - การสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
  - ฐานข้อมูล

- การดูแลและป้องกันข้อมูล
- ระบบโทรคมนาคม
- แหล่งมัลติมีเดีย
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ความรู้อื่นๆ
  - การใช้ภาษา
  - การวิจัย
  - อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

ในการพัฒนาวิชาชีพท่านประสบปัญหาใดต่อไปนี้ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ห้องสมุดขาดงบประมาณ
- ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ
- ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร
- เนื้อหาของกิจกรรมไม่ตรงกับความต้องการของห้องสมุด
- เนื้อหาของกิจกรรมไม่ตรงกับความต้องการของตนเอง
- ไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน
- งานที่ปฏิบัติมีมากจนไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม
- ไม่ทราบว่ามีการจัดกิจกรรมที่ใดบ้าง
- สถานที่จัดกิจกรรมไม่สะดวกที่จะเข้าร่วม
- ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป
- เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพไม่สัมพันธ์กับงานที่ปฏิบัติ
- ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ
- ไม่มีความรู้พื้นฐานด้านการวิจัย
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ก

ที่ ศธ. 0512.23/ร.10/๕๖

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

๑๔ ธันวาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

เนื่องด้วย นางสาววิไลวรรณ รัตนพันธ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "การสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์" โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามมาเก็บข้อมูลจากท่านและบรรณารักษ์ห้องสมุดของท่าน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ นางสาววิไลวรรณ รัตนพันธ์ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทีย์)

คณบดีคณะอักษรศาสตร์

งานบริการการศึกษา

โทร. 0-2218-4875

โทรสาร 0-2218-4875

ที่ สสอท. 25/2547

4 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรียน อธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ด้วย นางสาววิไลวรรณ รัตนพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การสนับสนุนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์" ทั้งนี้ ผู้ทำวิจัยจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้บริหารและบรรณารักษ์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 22 สถาบัน ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
2. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
3. มหาวิทยาลัยเกริก
4. มหาวิทยาลัยคริสเตียน
5. มหาวิทยาลัยสยาม
6. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
7. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
8. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
9. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
10. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
11. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
12. มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
13. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
14. มหาวิทยาลัยนิวัฒนา
15. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
16. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
17. มหาวิทยาลัยพายัพ
18. มหาวิทยาลัยภาคกลาง
19. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
20. มหาวิทยาลัยรังสิต
21. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
22. มหาวิทยาลัยเว็บสเตอร์ (ประเทศไทย).

ในการนี้ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้รับความร่วมมือจาก ดร.ชวลิต หมั่นนุช รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เป็นผู้ตรวจแบบสอบถาม

สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ จึงเวียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผู้ทำวิจัยดังกล่าว ได้มีโอกาสเก็บรวบรวมข้อมูลในสถาบันของท่านได้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เสนีย์ สุวรรณดี)

เลขาธิการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

ศูนย์ประสานงานสมาคมฯ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0-2354-5689-90

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว วิไลวรรณ รัตนพันธ์ เกิดเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2519 ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยทักษิณ ในปีการศึกษา 2541 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544 ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาทั่วไป คณะธุรกิจ การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย